

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Diplomová práce

Politické aspekty financování obcí v České republice

Bc. Luděk Bednařík

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Luděk Bednařík

Hospodářská politika a správa
Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Politické aspekty financování obcí v České republice

Název anglicky

The Political Aspects of Financing of Municipalities in the Czech Republic

Cíle práce

Tématem diplomové práce je problematika financování, hospodaření obcí a jejich rozvoje. Výzkum bude zaměřen na vybrané obce ležící v Olomouckém kraji (okres Olomouc). Konkrétně se jedná o obce Hlubočky, Mrsklesy a Tršice. Cílem je analyzovat strukturu hospodaření a financování vybraných obcí, provést následnou komparaci získaných výsledků a zhodnotit vliv rozpočtového určení daní na rozpočty obcí. Cílem bude dále vyhodnotit možnosti vybraných obcí směrem k ovlivnění výše příjmů, výdajů, celkovému hospodaření a případně navrhnout řešení k vylepšení finanční situace obcí. Dílčím cílem bude zjistit postoje starostů a dalších představitelů obcí k současnému modelu financování místních samospráv.

Metodika

Práce bude postavena jako komparativní případová studie tří obcí. V práci budou využity dvě základní techniky sběru dat – technika studia dokumentů a dotazování prostřednictvím polostrukturovaných rozhovorů.

Doporučený rozsah práce

60-70 stran

Klíčová slova

Hlubočky, Mrsklesy, Tršice, místní samospráva, přenesená působnost, vedení obce, rozvoj obce, financování, hospodaření obcí, rozpočtové určení daní, místní daně

Doporučené zdroje informací

- Balík, S. Komunální politika. Obce, aktéři a cíle místní politiky. Praha: Grada, 2009, ISBN 978-80-247-2908-4.
- Bínek, J. Rozvojové možnosti obcí. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2010, ISBN 978-80-87147-29-0.
- Císařová, E. a Pavel, J. Průvodce komunálními rozpočty, aneb, Jak může informovaný občan střežit obecní pokladnu. Praha: Transparency International, 2008, ISBN 978-80-87123-06-5.
- Čmejrek, J. a Čopík, J., Veřejná správa. České Budějovice: Ekonomická fakulta, 2016
- Havlan, P. a kol. Majetek územních samosprávných celků v teorii a praxi. 2., Praha: Leges, 2014, ISBN 978-80-7502-057-4.
- Paroubek, J., Rozpočtová skladba v roce 2018., Olomouc: ANAG, 2018, ISBN 80-7554-129-4.
- Peková, J., Finance územní samosprávy: teorie a praxe v ČR., Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011, ISBN 978-80-7357-614-1.
- Provaníková, R. a Sedláčková, O., Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe., Praha: Grada, 2015, ISBN 978-80-247-5922-7.
- Ybihal, V. Fiscal Decentralisation and Its Impact on Economy of Municipalities in the Slovak Republic and Czech Republic. Politické vedy, Vol. 21, Num. 2, p. 78-100, 2018.
-

Předběžný termín obhajoby

2019/20 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Jan Čopík, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra humanitních věd

Elektronicky schváleno dne 30. 3. 2020

prof. PhDr. Michal Lošťák, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 31. 3. 2020

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 02. 04. 2020

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Politické aspekty financování obcí v České republice" jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autor uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 6. 3. 2020 _____

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval Ing. Janu Čopíkovi, Ph.D. za vstřícný přístup, odborné vedení a podporu při psaní této práce. Také děkuji i všem představitelům vybraných obcí za ochotu poskytnout rozhovor a předat cenné informace.

Politické aspekty financování obcí v České republice

Abstrakt

Tématem diplomové práce je financování obcí v České republice a také analýza a komparace tří vybraných obcí, ležících v Olomouckém kraji. Analyzovány byly obce Hlubočky, Mrsklesy a obec Tršice.

Hlavním cílem práce je vyhodnotit postoj a možnosti vybraných obcí směrem k ovlivnění jejich hospodaření a financování, resp. možnosti ovlivnit výši jejich příjmů a výdajů. Dílčím cílem je potom komparace a vyhodnocení postojů starostů a dalších představitelů obcí k současnému modelu financování místních samospráv a modelu rozpočtového určení daní. Práce je komparativní případovou studií. Skládá se ze dvou hlavních částí, teoretické a praktické. V teoretické části je pozornost věnována zásadám hospodaření obcí a následné kontrole hospodaření obcí. Dále se dotýká modelu financování místních samospráv a modelu rozpočtového určení daní. Praktická část se zabývá základní charakteristikou srovnávaných obcí, jejich samostatnému porovnání a vyhodnocením výsledků zjištěných pomocí analýzy hospodaření a financování obcí.

Klíčová slova: Hlubočky, Mrsklesy, Tršice, místní samospráva, vedení obce, rozvoj obce, financování, hospodaření obcí, analýza, rozpočtové určení daní, přenesená působnost, místní daně

The Political Aspects of Financing of Municipalities in the Czech Republic

Abstract

The topic of this thesis is the financing of municipalities in the Czech Republic as well as the analysis and comparison of three selected municipalities located in the Olomouc region. The municipalities Hlubočky, Mrsklesy and Tršice were analyzed.

The main aim of the thesis is to evaluate the attitude and possibilities of selected municipalities towards influencing their economy and financing, especially the possibility of influencing their incomes and expenditures. A partial goal is then to compare and evaluate the attitudes of mayors and other representatives of municipalities to the current model of financing local governments and the model of tax budgeting. The thesis is a comparative case study. It consists of two main parts, a theoretical one and a practical one. In the theoretical part, attention is paid to the principles of municipal management and subsequent control of municipal management. Furthermore, it concerns the model of financing of local governments and the model of budgetary allocation of taxes. The practical part deals with the basic characteristics of the compared municipalities, as well as with the comparison and evaluation of the results obtained through the analysis of management and financing of the particular municipalities

Keywords:

Hlubočky, Mrsklesy, Tršice, local administration, municipal authorities, municipality development, funding, municipal management, analysis, budgetary allocation of taxes, delegated authorities, local taxes

Obsah

1 ÚVOD	10
Cíl práce	11
Metodika.....	11
2 TEORETICKÁ VÝCHODISKA – LITERÁRNÍ REŠERŠE	13
2.1 Model veřejné správy a samosprávy	13
2.2 Územní samosprávné celky v České republice	13
2.3 Postavení měst a obcí	14
2.3.1 Obec – základní územně samosprávný celek	14
2.3.2 Působnost obce	15
2.4 Kraj - vyšší územní samosprávný celek	16
2.5 Formy spolupráce obcí	18
2.6 Fiskální federalismus a veřejné rozpočty	20
2.6.1 Fiskální federalismus	20
2.6.2 Modely fiskálního federalismu	20
2.6.3 Model fiskálního federalismu v ČR.....	23
2.7 Základní principy financování.....	25
2.7.1 Vývoj rozpočtové politiky	25
2.7.2 Vymezení pojmů.....	25
2.7.3 Rozpočtový proces.....	27
2.7.4 Rozpočtové provizorium	29
2.7.5 Závěrečný účet a přezkoumání hospodaření.....	29
2.7.6 Rozpočtové příjmy obce	30
2.7.7 Rozpočtové výdaje obce	31
2.7.8 Majetek obcí	32
2.7.9 Rozpočtové určení daní v České republice a jeho vývoj.....	33
2.8 Komparace financování obcí v ČR a na Slovensku	49
3 PRAKTICKÁ ČÁST	55
3.1. Charakteristika kraje a vybraných obcí.....	55
3.2. Obec Hlubočky	57
3.3. Obec Mrsklesy	59
3.4. Obec Tršice	61
3.5. Demografická charakteristika obcí	63
3.6. Hospodaření a financování obcí v České republice.....	68
3.7. Analýza rozpočtu a hospodaření obce Hlubočky	70
3.8. Analýza rozpočtu a hospodaření obce Mrsklesy	80
3.9. Analýza rozpočtu a hospodaření obce Tršice	87

4 ZÁVĚR.....	95
5 Seznam použitých zdrojů	99
Odborná literatura.....	99
Internetové zdroje	100
Ostatní zdroje.....	101
6 Seznam rozhovorů.....	102
7 Seznam použitých zkratk.....	103
8 Seznam tabulek	104
9 Seznam grafů	105
10 Seznam obrázků	106
11 Seznam příloh.....	107

1 ÚVOD

Problematika financování a hospodaření obcí v České republice patří i v současné době mezi velice aktuální témata. Na hospodaření obcí mají vliv změny jak politické, tak i společenské, a především ty ekonomické. Malé obce tvoří většinu obcí v České republice a často diskutovaná neefektivnost veřejné správy je považována za důsledek podfinancování veřejných rozpočtů malých obcí. A právě existence velkého počtu obcí, kam je potřeba alokovat veřejné finanční prostředky, způsobuje celkovou neefektivitu veřejné správy (Bubeniček, 2010, s. 6).

Diplomová práce mimo jiné zachycuje názory hlavních představitelů vybraných obcí a snaží se odpovědět na otázku, s jakými vlivy se obce při hospodaření a financování svých aktivit potýkají, co nejvíce ovlivňuje jejich hospodaření, a hlavně jaké mají možnosti ovlivnit své příjmy a výdaje. Rozvoj obce je úzce spjat právě s tím, jak daná obec hospodaří na straně jedné a jak efektivně využívá dotací či daňových příjmů na straně druhé.

Na základě zákona o obcích je hlavním úkolem obce péče o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů. Na plnění tohoto úkolu je třeba finanční prostředky, a to vlastní nebo přidělené. Pouze efektivní využití všech finančních zdrojů zajistí obci kvalitně poskytované služby a péči o obec a občany. Správné financování značně ovlivňuje životní úroveň obyvatel, kteří v obci žijí. Tato životní úroveň má zase vliv na to, jestli se občané, především ti mladší, rozhodnou v obci zůstat a založit zde své rodiny. S následným zvýšením množstvím dětí v předškolním i školním zařízení, využitím kapacity školní jídelny s udržením pracovních míst apod. Také poštovní a finanční služby, zdravotní dostupnost, sportovní vyžití v místě, hrají svou úlohu. Financování může mít například i vliv na úroveň cestovního ruchu, zda se daná lokalita stane vyhledávaným turistickým místem s možností rekreace a kulturního či sportovního vyžití. I když primárním cílem obce není tvorba zisku, efektivní financování potřeb obce umožňuje financování nových investic a rozvoje aktivit.

V minulosti se několikrát měnil systém, podle kterého obce dostávají příspěvky od státu, tzv. rozpočtové určení daní. Poslední významnější změny v rozpočtovém určení daní vešly v platnost v roce 2016. Jaký měly tyto změny vliv a jak se s nimi vybrané obce vypořádaly, to jsou další otázky, na které se práce zaměřuje.

Cíl práce

Tématem diplomové práce je financování, hospodaření obcí a způsob jejich rozvoje. Výzkum bude zaměřen na vybrané obce ležící v Olomouckém kraji (okres Olomouc). Konkrétně se jedná o obce Hlubočky, Mrsklesy a Tršice. Všechny uvedené obce jsou součástí mikroregionu Bystřička.

Cílem práce je analyzovat strukturu hospodaření a financování vybraných obcí a provést následnou komparaci získaných výsledků a vyhodnotit možnosti vybraných obcí směrem k ovlivnění výše příjmů, výdajů, celkovému hospodaření a případně navrhnout řešení k vylepšení finanční situace obcí. Dílčím cílem je zjistit postoje představitelů obcí k současnému modelu financování místních samospráv.

Diplomová práce si klade za cíl odpovědět na následující otázky:

- 1) Mohou obce aktivně ovlivňovat strukturu rozpočtu, tj. výši příjmů a jakým způsobem?
- 2) Je hospodaření obcí efektivní a je případné zadlužení pro obce únosné?
- 3) Jak je v současné době vedením obcí vnímáno rozpočtové určení daní?

Metodika

Na komunální politiku lze pohlížet ze dvou úhlů. První pohled je tzv. pohled shora, který tolik nezohledňuje místní specifika a na komunální politiku nahlíží spíše jako na nejnižší úroveň politického celku. Druhý pohled se naopak řídí tvrzením, že komunálních politik je tolik, kolik existuje obcí. Pro tuto metodu se ve většině případů využívá jednotlivých případových studií. Na základě těchto studií je pak sestavováno zobecňující tvrzení (Balík, 2005, s. 167).

Pro vypracování diplomové práce byl využit druhý způsob, tj. metoda pohlížejí na komunální politiku zdola. Snaží se zohledňovat místní specifika politického procesu a různorodost vybraných obcí. V případě této práce je to různorodost a specifčnost malých obcí v oblasti jejich financování a hospodaření.

Diplomová práce je postavena jako komparativní případová studie tří obcí. Obec Hlubočky jako představitelka velké obce, Mrsklesy naopak jako malá obec, ale s vysokými příjmy díky skládce komunálního odpadu, která se nachází v jejím katastru, a Tršice jako střední obec, zatížená relativně velkými závazky. Tyto obce byly vybrány záměrně tak, aby se potvrdil obecně povědomý fakt, že každá obec je zcela odlišná (rozlohou, počtem obyvatel, geografickou polohou aj.), má tudíž i jiná specifika, jiné problémy, potřeby a možnosti svého rozvoje.

V práci jsou využity dvě základní techniky sběru dat – technika studia dokumentů a dotazování pomocí polo-strukturovaných rozhovorů se zástupci jednotlivých samospráv. Potřebné informace jsou získány studiem dokumentů, jako jsou materiály místních subjektů (např. kroniky, místní publikace, obecní zpravodaje), zápisy z jednání zastupitelstva obce, dostupná literatura o obci aj.

Dotazování byli starostové vybraných obcí a další představitelé, kteří mají víceletou zkušenost v dané problematice. Rozhovor obsahuje 20 otázek (Úplným seznamem otázek je obsahem přílohy č. 4). Tato technika byla primárním zdrojem kvalitativních dat. Za obec Mrsklesy byl dotazován starosta, za obec Hlubočky pak místostarosta obce a za obec Tršice starosta, hlavní účetní a dlouholetý člen zastupitelstva a člen kontrolního výboru. Rozhovory probíhaly na obecních úřadech vybraných obcí. Odpovědi získané z rozhovorů byly srovnávány s veřejně dostupnými údaji a daty z webového informačního portálu Ministerstva financí MONITOR. Portál Ministerstva financí byl také stěžejním sekundárním zdrojem pro získání kvantitativních dat, jež byly v této práci analyzovány. Dále byly využity i internetové zdroje, kdy šlo především o data ze serverů Českého statistického úřadu a Ministerstva vnitra. Tato data byla použita především pro účely demografické charakteristiky vybraných obcí.

V závěru práce jsou shrnuty nejdůležitější poznatky z dané problematiky a jeho součástí jsou i odpovědi na otázky stanovené v cíli práce. Pro ucelenější přehled a snazší porozumění problematice je práce také doplněna o tabulky a grafy.

2 TEORETICKÁ VÝCHODISKA – LITERÁRNÍ REŠERŠE

Obsahem kapitoly je vymezení základních pojmů a modelů veřejné správy a samosprávy, jakož i způsoby jejich financování.

2.1 Model veřejné správy a samosprávy

Moderní státy nejsou převážně schopny zajišťovat výkon veřejné moci pouze prostřednictvím centrálních státních orgánů, potřebují mít úřady pro výkon veřejné moci rozprostřeny po celém svém území. Podle poměru, jaký zauímají tyto úřady územní státní správy k jednotlivým úřadům územní samosprávy, rozlišujeme obvykle tři možné typy obecních zřízení:

Plná samospráva – veškerá veřejná správa na území (např. obcí) je vykonávána pouze jako samospráva, podléhající kontrole parlamentu. Tento systém je typický především v anglosaských zemích, je tedy znám jako systém anglický.

Oddělená státní správa a samospráva – na jednom území existuje jak orgán samosprávný, tak orgán státní moci. Tento model se poprvé uplatnil v průběhu francouzské revoluce ve Francii, proto je nazýván jako model francouzský.

Smišená veřejná správa – na orgány územní samosprávy jsou v rámci tzv. přenesené působnosti přeneseny jen některé úkoly státní správy, v těch samosprávné orgány nejednají jako samosprávné orgány, ale jako orgány státní správy řízené nadřízenými státními orgány (v případě obcí krajskými orgány). Stát tedy využívá již existující „infrastrukturu“ místní samosprávy. Tento model se rozvinul především na německém území, nese proto označení jako model německý (srov. Koudelka, 2007, s. 26).

Ve střední Evropě, včetně České republiky, se realizuje poslední zmíněný typ. Z toho důvodu dochází k teoretickému (následně i praktickému) odlišení dvojí působnosti obcí na působnosti přirozené a přenesené.

2.2 Územní samosprávné celky v České republice

Postavení měst a obcí vymezuje zákon č. 128/2000 Sb., o obcích – obecní zřízení, v platném znění, a z části i Ústava ČR. V hlavě VII věnované územní samosprávě Ústava

stanoví: „Česká republika se člení na obce, které jsou základními územními samosprávnými celky, a kraje, které jsou vyššími územními samosprávnými celky.“

2.3 Postavení měst a obcí

Vývoj územní samosprávy je spjat s vývojem a úlohou státu. V rámci státu vznikaly geograficky menší útvary jednak pod vlivem kulturních či jazykových faktorů, ekonomických podmínek nebo jen obyčejné potřeby lidí spolu blíže komunikovat (Provažníková, 2009, s. 14).

2.3.1 Obec – základní územně samosprávný celek

Obec je základním územním samosprávným společenstvím občanů, tvoří územní celek, který je vymezen hranicí území obce. Je veřejnoprávní korporací, hospodařící s vlastním majetkem. Obec pečuje o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů, při plnění svých úkolů chrání také veřejný zájem (Zákon č.128/2000 Sb., o obcích § 1-2).

Zákon o obcích upravuje vlastní postavení obce, její území, její samostatnou i přenesenou působnost, orgány obce a dozor nad výkonem samostatné i přenesené působnosti obce. Každá část území české republiky je součástí katastrálního území některé obce, přičemž každá obec je součástí vyššího územního samosprávného celku. Obec je samostatným ekonomickým subjektem, má právní subjektivitu, v právních vztazích vystupuje svým jménem a nese odpovědnost, která z těchto vztahů vyplývá. Pro plnění svých samosprávných i přenesených činností může obec zakládat a zřizovat další právnické osoby s právní subjektivitou a organizační složky obce, jako zařízení bez právní subjektivity.

Podle velikosti a dalších kritérií uvedených v zákoně můžeme obce rozdělit na města, městyse a obce. Městem je obec, která má minimálně 3000 obyvatel, pokud tak stanoví předseda Poslanecké sněmovny po vyjádření vlády. Zákon zároveň vymezuje i tzv. statutární města, která jsou uvedena v § 4. Jejich území se může členit na městské obvody nebo městské části s vlastními orgány samosprávy. Zvláštní postavení je přiznáno hlavnímu městu, na které se tento zákon nevztahuje, ale platí pro něj samostatný Zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze (Zákon č.128/2000 Sb., o obcích § 1-2).

2.3.2 Působnost obce

I když je samospráva důležitou částí veřejné správy a pokrývá poměrně široké spektrum záležitostí, obec vykonává i státní správu, a to v rozsahu stanovené zvláštními zákony. Lze tedy hovořit o dvojí působnosti obce.

Samostatná působnost

Do samostatné působnosti obce patří záležitosti, které jsou v zájmu obce a jejích občanů. Rozsah samostatné působnosti je definován především v zákoně o obcích a je ve všech obcích stejný, což je dáno rovností mezi obcemi.

Obec v souladu s místními předpoklady a s místními zvyklostmi pečuje o vytváření takových podmínek, které zabezpečí rozvoj sociální péče a povedou k uspokojení potřeb svých občanů. Jde především o uspokojování potřeby bydlení, ochrany a rozvoje zdraví, dopravy a spojů, výchovy a vzdělávání, potřeby informací, celkového kulturního rozvoje obce a v neposlední řadě ochrany veřejného pořádku. Obec spravuje své záležitosti samostatně a stát je oprávněn zasáhnout do této činnosti pouze tehdy, vyžaduje-li to ochrana zákona. Obce mohou také v rámci samostatné působnosti vydávat obecně závazné vyhlášky a nařízení. V ostatních záležitostech se obec řídí dalšími právními předpisy vydanými na základě zákona o obcích. Obec může pro výkon samostatné působnosti zakládat a zřizovat právnické osoby, organizační složky a obecní polici (Zákon č.128/200 Sb., o obcích § 35-36).

Přenesená působnost

Do přenesené působnosti náleží plnění úkolů, které na obec přenáší stát. Stát, v rámci decentralizace, je svěřuje obcím, jelikož jsou nejbližší občanům a mohou se tak efektivněji podílet na vybraných úkolech státní správy. Jedná se především o úkoly na úrovni státní správy, obrany státu, dopravy, silničního hospodářství, bytového hospodářství, školství, zemědělství, energetiky, kultury a vnitřní správy.

Rozsah přenesené působnosti se může u obcí lišit v závislosti na typu obce. Základní činnosti v rámci přenesené působnosti vykonávají všechny obce, ovšem dále jsou vymezeny obce s pověřeným obecním úřadem a obce s rozšířenou působností, kterým je v rámci přenesené působnosti svěřen větší objem kompetencí. Pověřené obecní úřady vykonávají působnosti stavebního a živnostenského úřadu, matriky a další vymezené

působnosti. Na obce s rozšířenou působností přešla řada kompetencí a agend v rámci reformy veřejné správy ze zrušených okresních úřadů. K plnění úkolů v přenesené působnosti dostávají obce příspěvek ze státního rozpočtu. Obce mohou v přenesené působnosti vydávat nařízení obce (Zákon č.128/200 Sb., o obcích § 61-66).

2.4 Kraj – vyšší územní samosprávný celek

Na území České republiky je vymezeno 14 vyšších územních samosprávných celků neboli krajů. Kraje byly ustanoveny na základě ústavního zákona č. 347/1997 Sb., s účinností od 1. ledna 2000. Samotná činnost krajů se řídí Zákonem o krajích č. 129/2000 Sb. Kraj je územní společenství občanů, kterému náleží právo na samosprávu. Při výkonu své působnosti chrání především veřejný zájem. Na venek kraj vystupuje jako právnická osoba, má tedy právní subjektivitu (Koudelka, 2007, s. 249).

Charakteristické znaky u kraje jsou obdobné jako u obce. Má své katastrální území, obyvatelstvo, právní subjektivitu, vlastní majetek a soustavu orgánů, pomocí nichž jedná a naplňuje svou vůli.

Kraje mají čtyři základní funkce – dozorovou a poradní vůči obcím a nižším stupňům územní správy, koordinační a integrační ve vztahu k ostatním institucím v daném regionu, přerozdělovací v rámci veřejných statků v daném regionu, zprostředkovatelskou a reprezentativní vůči ústřední státní správě.

Stejně jako obce, tak i kraje mají svou působnost rozdělenou na samostatnou a přenesenou.

Do samostatné působnosti kraje podle zákona o krajích patří hospodaření kraje, peněžní fondy kraje, sestavení rozpočtu a závěrečného účtu kraje, program rozvoje kraje, územně plánovací dokumentace, zákonodárná iniciativa vůči Poslanecké sněmovně, vydávání obecně závazných vyhlášek, dopravní obslužnost na území kraje, aj.

Kraj v rámci samostatné působnosti není podřízen přímo vládním orgánům. Při výkonu samosprávy se kraj řídí jen právním řádem, nikoli interními akty státu. Případný zásah státu do samosprávy kraje je možný jen při porušení ústavnosti a zákonnosti (Provazníková, 2015, s. 31).

Státní správa vykonávaná krajem je přenesená působnost, jež je určena ve zvláštních zákonech. Při výkonu přenesené působnosti se kraj řídí nejen právním řádem, ale i usneseními vlády a směrnicemi ústředních správních orgánů (Koudelka, 2007, s. 277).

Stejně jako obce i kraj dostává ze státního rozpočtu příspěvek na výkon přenesené působnosti. Výši tohoto příspěvku stanoví Ministerstvo financí po projednání s ministerstvem (7§ 29 zákona č.129/2000 Sb.).

Stát postupně na kraje převedl následující činnosti v rámci přenesené působnosti:

- výkon agendy krajských živnostenských úřadů,
- povolování zvláštního užívání silnic II. a III. Třídy,
- rozhodování o zařazení lesů do kategorie lesů,
- rozhodování na úseku rybářství, myslivosti a ochrany přírody,
- řízení prevence závažných havárií a další.

Obrázek č. 1 - Samosprávné kraje v ČR

Zdroj: Wikipedie

Z důvodu členství České republiky v Evropské unii je na místě zmínit i postavení samosprávných krajů v klasifikaci NUTS8, která se využívá ke statistickému monitorování

a analýzám v rámci EU. Samosprávné kraje v České republice nejsou současně jednotkami NUTS II.

Pro potřeby Evropské unie bylo nutné vytvořit sdružené kraje, tzv. regiony soudržnosti na úrovni NUTS II. Vytvoření této úrovně NUTS II v podmínkách České republiky má ryze statistický charakter (Veřejná správa, 2005, s. 27-28). Zákon 248/2000 Sb., jich vymezuje celkem osm regionů soudržnosti.

Obrázek č. 2 - Hranice a kódy regionů NUTS 2

Zdroj: Wikipedie

Právě na úroveň NUTS II je totiž směřována podpora z fondů EU v cíli Konvergence a částečně též z programu Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost. V těchto regionech se zřizuje Regionální rada volená zastupitelstvy krajů, která plní úkoly při financování z příslušných rozvojových fondů a zastupitelstva krajů na ně mohou přenést některé své působnosti (zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, §15 a 16).

2.5 Formy spolupráce obcí

Regionální politika, která usiluje o snižování rozdílů mezi jednotlivými regiony a zabezpečuje jejich vyvážený rozvoj, vyžaduje nutnost spolupráce obcí. Spolupráce obcí je důležitým faktorem a k rozvoji obcí přispívá zejména, jestliže je efektivní a účelná. Jde

o hledání vhodných zdrojů, především materiálních a finančních. A právě nedostatek finančních prostředků se objevuje jako jeden z nejčastějších problémů, podmiňujících další rozvoj obcí a regionů. Podle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, mohou obce mezi sebou spolupracovat pouze při výkonu samostatné působnosti. Obce tak mohou spolupracovat na základě smlouvy uzavřené ke splnění konkrétního úkolu či na základě smlouvy o vytvoření dobrovolného svazku obcí. Další možností spolupráce je zakládání právnických osob dvěma nebo více obcemi.

V posledních letech se regionální spolupráce zaměřuje na všeobecný regionální rozvoj zejména venkovských oblastí, rozvoj cestovního ruchu a výměnu informací a zkušeností se zahraničím. Za tímto účelem jsou obcemi nejvíce využívány tyto formy spolupráce: dobrovolný svazek obcí, MAS-místní akční skupina, organizace cestovního ruchu a partnerské město či obec (Rozvojové možnosti obcí, 2010, s. 39).

Dobrovolný svazek obcí je základní a nejtypičtější formou spolupráce obcí. Členy svazků mohou být pouze obce a z majetkoprávního hlediska se jedná o jakýsi smíšený typ svazku (Havlan, Janeček, 2014, s. 54). Pro tento druh svazku se ustálil název mikroregion. Vychází ze zákona o obcích, má postavení územního samosprávného celku. Předmětem činnosti svazku obcí jsou zejména úkoly v oblasti školství, sociální péče, zdravotnictví, kultury, veřejného pořádku, ochrany životního prostředí požární ochrany, cestovního ruchu, zabezpečování čistoty obce, péče o zvířata, správy veřejné zeleně a veřejného osvětlení, shromažďování a odvozu komunálních odpadů a jejich nezávadného zpracování, podpora řešení dopravní obslužnosti a další (Čmejrek, Čopík, 2016, s. 57).

Efektivnější zapojení subjektů podnikatelské a neziskové sféry do spolupráce při rozvoji venkova využívají obce prostřednictvím místních akčních skupin (MAS). Jsou to uskupení vytyčená v rámci iniciativy LEADER, která je založena právě na principu partnerství.

Výhodou MAS je možnost jejich financování z evropských prostředků. Většina měst a řada obcí v ČR také spolupracuje s partnerskými městy a obcemi v některém z evropských států, přitom není výjimkou spolupráce i s více městy či obcemi. V rámci partnerských obcí se uplatňují nejčastěji aktivity zaměřené na výměnu informací a zkušeností z oblasti fungování veřejné správy nebo realizace rozvojových projektů.

2.6 Fiskální federalismus a veřejné rozpočty

Teorie fiskálního federalismu vzniká po II světové válce, nejdříve v anglosaských zemích, zejména v USA. Od druhé poloviny 20. století se vyvíjí i v evropských zemích, a to z důvodu potřeby zkvalitnění demokratického rozhodování o finančních tocích v rozpočtové soustavě, zvýšením občanské kontroly nad utrácením veřejných financí a v neposlední řadě nad zvýšením efektivnosti financování veřejného rozpočtu. Fiskální federalismus zkoumá možnost využití funkcí veřejných finančních prostředků jednotlivými vládními úrovněmi a zkoumá optimální rozložení jednotlivých příjmů v rámci rozpočtové soustavy sektoru (Pařízková, 20018, s. 29).

2.6.1 Fiskální federalismus

Pod pojmem fiskální federalismus se rozumí vícestupňové uspořádání rozpočtové soustavy. Fiskální systém je bez ohledu na formy států (federace, unitární stát) nebo formu správy (republika, monarchie) vždy vícestupňový. Tato zákonitost vyplývá ze státoprávního uspořádání země a rozdělení pravomocí a odpovědností mezi jednotlivé stupně řízení. Každá úroveň má kromě jiných práv i právo sestavovat svůj vlastní rozpočet a financovat své vlastní potřeby ze svých rozpočtů (Pařízková, 20018, s. 30).

Fiskální federalismus se tedy týká fungování systému veřejných financí obecně, a ne pouze ve federativně uspořádaných státech, jak bylo již uvedeno výše. Můžeme říci, že současné problémy fiskálního federalismu se týkají zlepšení nejen ekonomického, ale i politického rozhodování vlád a veřejného sektoru a jeho ústředním bodem je zkoumání finančních vztahů mezi ústřední vládou a nižšími správními úrovněmi v rámci celého veřejného sektoru. Zabývá se optimálním přiřazením příjmů, rozdělení odpovědností za financování a zabezpečení veřejných statků mezi jednotlivými úrovněmi a články fiskálního systému (Provazníková, 2009, s. 39).

2.6.2 Modely fiskálního federalismu

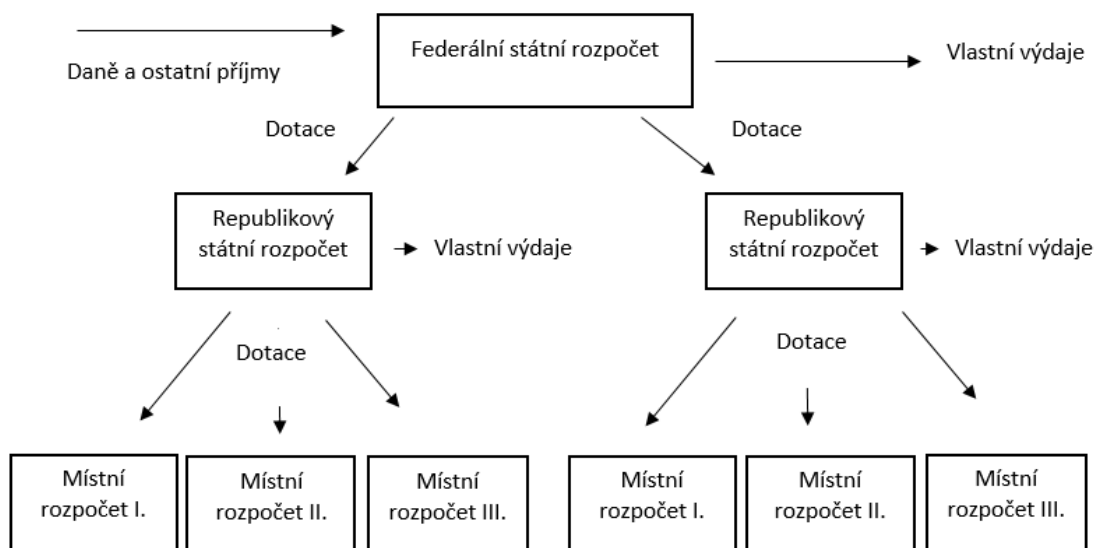
Na základě toho, že existuje více možností, jak finančně zajišťovat delegované pravomoci, teorie fiskálního federalismu vyvinula několik modelů pro zjednodušené a názorné vysvětlení. Modely se liší ve způsobu tvorby zdrojů na příjmové stránce rozpočtů, což následně omezuje a ovlivňuje také možnosti jednotlivých článků soustav rozpočtů

uspokojovat své potřeby na straně výdajové. Modely se vyskytují pouze v teoretickém vymezení s výjimkou modelu kombinovaného, který je reálný. Modely se dělí na vertikální a horizontální (Provazníková, 2009, s. 40).

Vertikální model vychází z fiskální autonomie jednotlivých úrovní vlády a ponechává si dostatečný prostor pro nezávislou fiskální politiku na každé úrovni odpovědnosti i jednotlivým úrovním vlád na horizontální linii. Naproti tomu v horizontálním modelu dochází ke spolupráci na horizontální úrovni, mezi obcemi a mezi kraji. Bohatší oblasti poskytují dotace chudším oblastem a je tak naplňován princip solidarity. V praxi se však zpravidla uplatňuje kombinace prvků vertikálního a horizontálního modelu fiskálního federalismu. Každá vládní úroveň má své vlastní příjmy, které jsou doplněny o dotace z vyššího rozpočtu. Stát může, prostřednictvím přerozdělovacích procesů, zmírňovat nerovný daňový výnos v jednotlivých oblastech, regionech či obcích. V tomto modelu lze tedy rozlišovat větší či menší míru centralizace nebo decentralizace (Provazníková, 2009, s. 41).

Modely fiskálního federalismu lze tedy také rozdělit dle stupně centralizace, a to na centralizované a decentralizované. V centralizovaném modelu fiskálního federalismu je velmi nízká míra soběstačnosti nižších vládních úrovní, neboť všechny významné veřejné příjmy (zejména daňové) plynou do státního rozpočtu. Díky tomu jsou nižší vládní úrovně prakticky nesoběstačné, a tudíž závislé na účelových dotacích z ústřední vlády (viz. obrázek č. 3). Ústřední vláda tak výrazně ovlivňuje fungování nižších úrovní (Peková, 2004, s. 169-170). Centralizovaný model je proto jen obtížně slučitelný se samosprávou. Tomuto modelu fiskálního federalismu bylo poměrně blízké financování veřejné správy v Československu v letech 1948 (1949) až 1990 (Čmejrek, Čopík, 2016, s. 102).

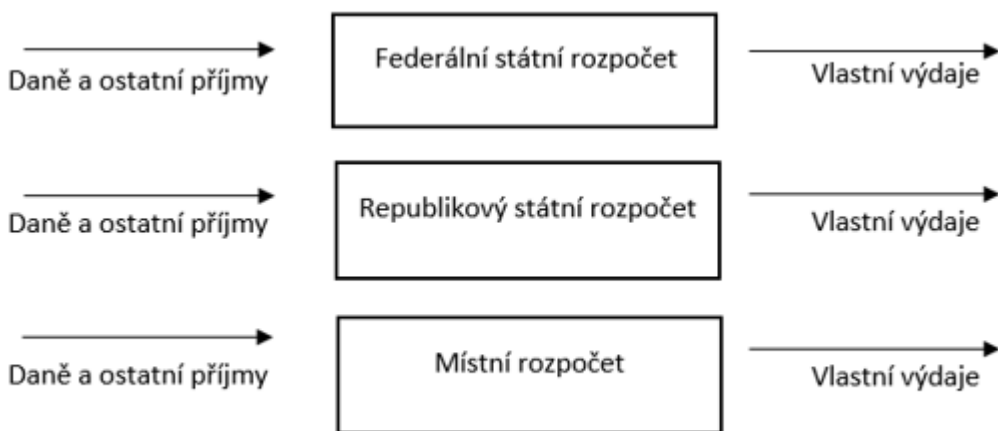
Obrázek č. 3 – Centralizovaný model fiskálního federalismu

Zdroj: Peková, 2004, s. 170, vlastní zpracování

Naopak v decentralizovaném modelu přerozdělovací mechanismy neexistují (viz. obrázek č. 4). Nižší články mají dostatek finančních prostředků a výrazné daňové pravomoci. Ústřední vláda tím ztrácí schopnost je ovlivňovat skrze financování (Císařová, 2008, s. 16). Decentralizovaný model se v čisté podobě v praxi nevyskytuje. Do určité míry se mu blížilo financování nižších úrovní veřejné správy v českých zemích v letech 1850 až 1948, zejména v období rakouské monarchie, Předlitavska (Čmejrek, Čopík, 2016, s. 103).

Obrázek č. 4 – Decentralizovaný model fiskálního federalismu

Zdroj: Peková, 2004, s. 171, vlastní zpracování

Zatím co centralizovaný a decentralizovaný model fiskálního federalismu jsou modely spíše teoretické, v praxi se nejvíce setkáváme s kombinovaným modelem, který využívá jak centralizační prvky, tak prvky decentralizační. Česká republika je zdárným příkladem využívání kombinovaného modelu fiskálního federalismu v praxi. Kombinovaný model v různé míře centralizuje některé veřejné příjmy do státního rozpočtu a některé decentralizuje do rozpočtů jednotlivých stupňů územní samosprávy decentralizace (Provazníková, 2009, s. 43).

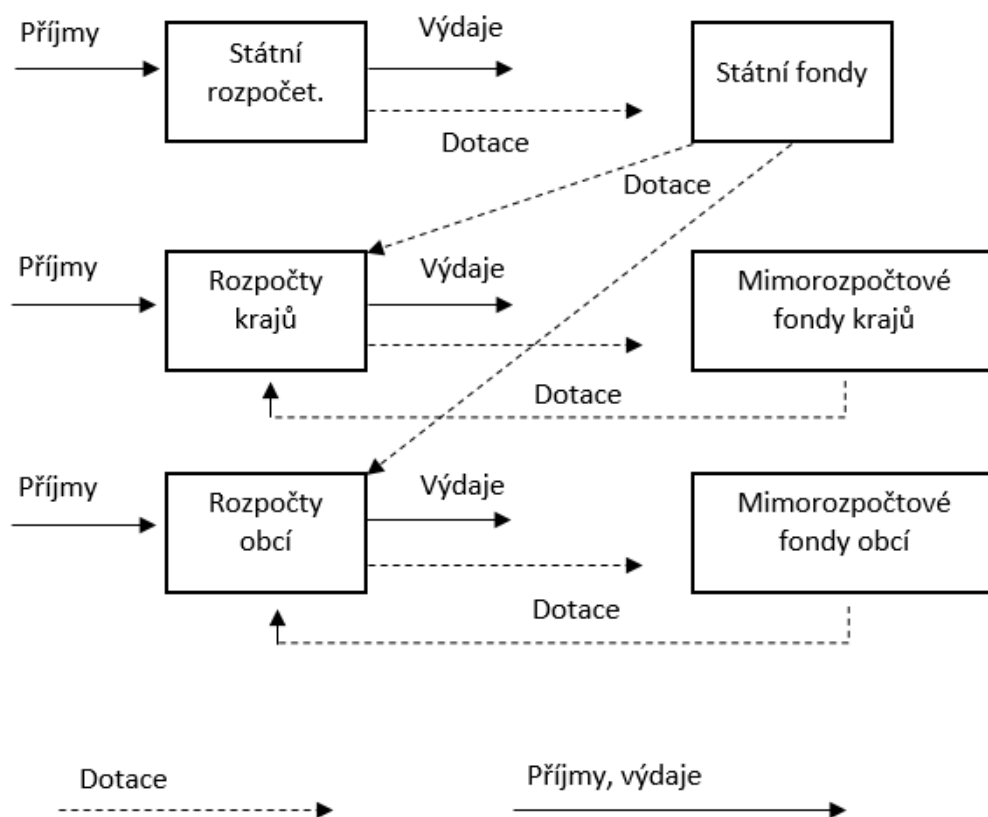
V souvislosti s diskusí o fiskální decentralizaci a snahou Evropské unie plnit zásadu fiskálního vyrovnávání je třeba poznamenat, že otázka decentralizace a zejména fiskální decentralizace je považována za významný faktor kvality veřejného sektoru pracujícího v rámci Evropské unie. V souvislosti s otázkou decentralizace příjmů v České a Slovenské republice je míra finanční soběstačnosti obecních rozpočtů měřena ukazateli, které vyjadřují podíl svěřených daní na celkových daňových příjmech, podíl příjmů z daně z nemovitostí na daně a celkové příjmy a podíl vlastních příjmů na celkových příjmech z rozpočtu. Výsledky analytických studií ukazují, že výběr daně z nemovitostí a objem dalších místních daní a poplatků jak pro fiskální jednotky v České republice, tak v souboru měst na Slovensku vykázaly mírný nárůst sledované roky. Dá se tedy konstatovat, že současný model decentralizace veřejné správy na Slovensku a v České republice lze popsat jako kombinovaný model podle teorie fiskálního federalismu s převládajícími prvky decentralizace z politického a administrativního hlediska a centralizace z fiskálního hlediska (Vybíhal, 2018, s. 25).

2.6.3 Model fiskálního federalismu v ČR

Model fiskálního federalismu používaný v současné době v České republice lze označit jako kombinovaný model se znaky decentralizace. Ani v současném modelu ovšem nejsou obce a kraje zcela finančně nezávislé. Od roku 1993 ovšem do rozpočtu obcí plynou, na základě zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní (dále jen RUD) v platném znění, daně důchodového typu a DPH. Tyto daně přispěly ke zvýšení finanční soběstačnosti obcí. Vzhledem k tomu, že decentralizované daně nestačí k pokrytí výdajů obcí a krajů, dochází i nyní k přerozdělování finančních prostředků ze státního rozpočtu (a státních fondů) do rozpočtů obcí a krajů formou systémů dotací. Dotace částečně

vyrovnávají nerovnosti v daňových příjmech obcí a krajů, dále pokrývají zabezpečení statků jak v rámci samostatné, tak i přenesené působnosti. Obce mohou získat i dotace z krajských rozpočtů. Model fiskálního federalismu v České republice znázorňuje obrázek níže (Provazníková, 2009, s. 41-42).

Obrázek č. 5 – Kombinovaný model fiskálního federalismu v České republice od r. 2001

Zdroj: Peková, 2004, s. 170, vlastní zpracování

2.7 Základní principy financování

Financování subjektů veřejné správy i samosprávy je předmětem rozpočtové politiky.

2.7.1 Vývoj rozpočtové politiky

Pojem rozpočet neboli budget sice pochází z Anglie, ale vzniklo ze starofrancouzského „boulgette“ což znamená kožený vak na peníze (Pařízková, 2008, s. 11). Z hlediska historie lze rozpočet chápat jako produkt historického vývoje společnosti a její ekonomiky. Rozpočtem se v nejšířším slova smyslu rozumí přehled příjmů a vydání nějakého soukromého nebo veřejného hospodářství pro určité hospodářské období (Všeobecný slovník právní Fr. Xaver Veselý, 2009).

Vznik státního rozpočtu byl reakcí na vzrůstající společenské potřeby veřejné instituce se specifickým účelem, kterým by bylo podílení se na vytváření a zlepšování životních podmínek lidí s možností uplatnit dílčí solidaristické prvky. Vývoj společnosti ukazuje, že období předcházející vzniku státního rozpočtu lze charakterizovat v dějinném kontextu požadavkem na tvorbu nejrůznějších pokladen, případně specificky utvářených fondů.

Za první veřejné rozpočty v modernějším pojetí lze považovat státní rozpočty vznikající v 19. století, na našem území pak za vlády Marie Terezie. V té době rozpočtová politika byla skutečně jen fiskální politikou, tj. politikou státní pokladny.

V důsledku růstu významu státního rozpočtu jako hlavního prostředku centralizovaného přerozdělování národního důchodu se zvýšila i úloha rozpočtové politiky, která se stává důležitou součástí celkové hospodářské politiky státu a spočívá v cílevědomém ovlivňování ekonomických procesů pomocí nástrojů, jako jsou tvorba, rozdělování a používání rozpočtového fondu (Pařízková, 2008, s. 14).

2.7.2 Vymezení pojmů

Obec jako územní samosprávný celkem může mít vlastní majetek, hospodařit podle vlastního rozpočtu, pečuje o rozvoj svého území a o potřeby svých občanů. Mezi základní nástroje pro finanční řízení obce patří rozpočet obce a rozpočtový výhled. Pro ucelenější pohled na finanční operace, které probíhají v rámci obce, je nutné využívat dostupných informací z vlastního účetnictví obce. Rozpočet a účetnictví spolu úzce souvisí, vzájemně

se doplňují a jsou provázané na základě bankovních účtů. Vlastní rozpočet, vlastní příjmy a určitá míra samostatnosti jsou pak důležitým předpokladem úspěšného fungování všech článků územní samosprávy.

Rozpočet územního samosprávného celku a svazku obcí je finančním plánem, jímž se řídí financování činnosti územního samosprávného celku a svazku obcí. Rozpočtový rok je shodný s rokem kalendářním a při zpracování ročního rozpočtu se vychází z rozpočtového výhledu (Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, v platném znění, § 4).

Rozpočet je nástrojem finančního řízení obce, který dokladuje finanční hospodaření obce na daný kalendářní rok. Rozpočet lze také charakterizovat jako decentralizovaný peněžní fond, který je vytvářen, rozdělován a využíván na principu nedobrovolnosti, nenávratnosti a neekvivalence (nicméně za určitých okolností se využívá i vratný princip). Rozpočet můžeme také definovat jako bilanci příjmů a výdajů za dané účetní období (Peková, 2004, s. 200).

Rozpočet obce musí zahrnovat veškeré finanční vztahy, a to jak vnější, tak i vnitřní. Vnější vztahy dělíme podle subjektů, ke kterým se váží:

- Vnější vztahy ke státu – jsou vyjádřeny pomocí dotací ze státního rozpočtu, jedná se o vztahy, ve kterých je reprezentován stát. Stát může být také zastoupen státním fondem, který může obci poskytovat dotaci.
- Vnější vztahy obce k rozpočtu krajského úřadu – jsou dvojího charakteru. Krajský úřad může vystupovat pouze jako zprostředkovatel, pak je jeho rozpočet využíván pro poskytování dotací ze státního rozpočtu plynoucích zprostředkovaně do rozpočtu jednotlivých obcí. Naopak pokud krajský úřad uplatňuje své vlastní finanční prostředky, jedná se o poskytované účelové i neúčelové dotace z krajského rozpočtu.

Pokud mluvíme o vnějších vztazích k jiným obcím, jde o možnost obcí při plnění svých povinností zakládat dobrovolné svazky obcí a společně se tak podílet na financování takových projektů, jako je např. péče o seniory, zřizování předškolních a školních zařízení apod. Dále může jít o vztahy k vlastním organizacím, k jiným právnickým osobám nebo i k fyzickým osobám.

Rozpočet obce také musí vyjadřovat vnitřní vztahy. Do těchto vnitřních vztahů zařazujeme vztahy obcí k jejich mimorozpočtovým peněžním položkám a fondům. Peněžní operace mohou být prováděny i mimo rozpočet, a to jedná-li se o peněžní operace týkající se cizích nebo sdružených prostředků. Výsledky z vlastní podnikatelské činnosti jsou účetně zaznamenány mimo rozpočtové příjmy a výdaje, ale jejich hospodářské výsledky se nejpozději do konce kalendářního roku promítnou do rozpočtu a je nutné, aby byly součástí závěrečného účtu (Peková, 2004, s. 212-214).

Rozpočet obce by měl respektovat zejména tyto zásady:

- každoroční sestavování a schvalování územního rozpočtu,
- reálnost a pravdivost rozpočtu,
- úplnost a jednotnost rozpočtu,
- dlouhodobá vyrovnanost rozpočtu,
- hospodárnost a efektivnost,
- účetní audit,
- publicita.

Rozpočet se sestavuje zpravidla jako vyrovnaný, avšak může být schválen i jako přebytkový, pokud jsou některé příjmy určeny ke splácení jistiny úvěrů z předchozích let nebo jsou k investičnímu využití v následujících letech. Rozpočet může být schválen jako schodkový pouze v případě možnosti uhrazení schodku finančními prostředky z minulých let nebo v případě půjčky, úvěru, návratné finanční výpomoci aj. (Zákon č.250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, § 4).

Bez ohledu na to, zda se jedná o rozpočet vyrovnaný, přebytkový nebo schodkový, musí být vždy reálný, pravdivý a úplný.

2.7.3 Rozpočtový proces

Rozpočtovým procesem rozumíme souhrn činností, které jsou nezbytné k řízení hospodaření územního samosprávného celku v daném rozpočtovém období (Provazníková, 2009, s. 70).

Územní samosprávný celek vypracovává svůj roční rozpočet v návaznosti na svůj rozpočtový výhled a na základě údajů z rozpisu platného státního rozpočtu nebo rozpočtového provizoria. Rozpočtový proces je zahájen sestavením návrhu rozpočtu, při kterém je nutné co nejpřesněji naplánovat příjmy a výdaje, a to na základě analýzy hospodaření minulých let a rovněž s ohledem na zájmy občanů obce a cíle, který má rozpočet výhledově plnit. Jednotlivé etapy rozpočtového procesu jsou obdobně využívány v celé rozpočtové soustavě v rámci rozpočtového období, tj. fiskálního roku (Pařízková, 2008, s. 152). Návrh rozpočtu sestavuje finanční výbor obce. Podkladem pro návrh rozpočtu je rozpočtový výhled a také konkrétní požadavky jednotlivých kompetentních pracovníků obce. Návrh rozpočtu je následně projednáván radou obce spolu s finančním výborem. Případné připomínky jsou zapracovány do návrhu. Takto sestavený návrh musí být nejméně po dobu 15 dnů přede dnem jeho projednání v zastupitelstvu obce zveřejněn na úřední desce obce a rovněž v elektronické podobě takovým způsobem, aby umožňoval dálkový přístup. Přípomínky k návrhu rozpočtu mohou občané příslušného územního samosprávného celku uplatnit buď písemně ve lhůtě stanovené při jeho zveřejnění, nebo následně ústně na zasedání zastupitelstva, na kterém bude návrh rozpočtu schvalován (Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, § 11).

Rozpočtový proces je zpravidla chápán jako zvláštní druh řízení a jako takový má i svoje jednotlivé etapy – sestavování rozpočtu, zveřejnění rozpočtu, schválení, publikace, hospodaření s rozpočtovými prostředky, kontrola, hodnocení (Peková, 2004, s. 211).

Změny schváleného rozpočtu se podle § 16 zákona č. 250/2000 Sb. provádějí rozpočtovými opatřeními, které se evidují podle časové posloupnosti. Rozpočtová opatření schvaluje rada nebo zastupitelstvo obce, pokud zastupitelstvo vymezilo rozsah rozpočtových opatření, jejichž provádění svěřilo radě. Rozpočtová opatření se samostatně nezveřejňují.

Výdaji finančních prostředků musí vždy předcházet schválení rozpočtového opatření. Pokud tomu tak není, jedná o správní delikt podle ustanovení § 22a odst. 1 písm. c) zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.

Správní delikt v prvním stupni projednává v přenesené působnosti krajský úřad, v jehož správním obvodu se obec nachází (§ 22b odst. 4 zákona č. 250/2000 Sb.). Za správní delikt lze uložit pokutu až do výše 1 mil. Kč (§ 22a odst. 5 zákona č. 250/2000 Sb.).

Lze připustit pouze tři případy, kdy je možné uskutečnit výdaj prostředků a následně provést rozpočtové opatření. Zaprvé v případě, kdy obec obdrží finanční prostředky na konci roku, je nutné je vyčerpat do konce roku a zastupitelstvo (popř. radu) už z časových důvodů nelze svolat, potom se rozpočtové opatření schválí následně na prvním zasedání začátkem příštího roku. Pak také v případě, že došlo k živelné pohromě a je nutné okamžitě odstraňovat škody. V neposlední řadě také, pokud na základě pravomocného rozsudku soudu je nutné uskutečnit platbu a z časových důvodů nelze svolat zastupitelstvo (popř. radu obce).

2.7.4 Rozpočtové provizorium

V případě, že není rozpočet schválen před 1. lednem příslušného rozpočtového roku, řídí se rozpočtové hospodaření územního samosprávného celku nebo svazku obcí v době do schválení řádného rozpočtu pravidly rozpočtového provizoria (převážně podle skutečnosti za stejný časový úsek minulého období). Může ovšem nastat i případ, že státní rozpočet sice schválen byl, ale obec nedokázala dodržet stanovené termíny a její rozpočet není před 1. lednem schválen. V tomto případě se hospodaření obce, až do schválení rozpočtu, bude řídit pravidly rozpočtového provizoria. Příjmy a výdaje za období provizoria se stávají příjmy a výdaji rozpočtu po jeho schválení (Provazníková, 2015, s. 66).

2.7.5 Závěrečný účet a přezkoumání hospodaření

Hospodaření obcí a vyšších správních celků (kraje) podléhá finanční kontrole, jejich účetnictví tedy podléhá auditu. Finanční kontrola je vykonávána kontrolními orgány a zaměřuje se na kontrolu hospodaření s veřejnými prostředky při jejich vynakládání na veřejné výdaje (Peková, 2014, s. 244-245).

Na konci rozpočtového období je samosprávný celek (obec) povinen sestavit tzv. závěrečný účet obce. V závěrečném účtu obce jsou uvedeny údaje o plnění rozpočtu příjmů a výdajů v plném členění podle rozpočtové skladby, dále údaje o hospodaření s majetkem a o dalších finančních operacích, včetně tvorby a použití fondů. Vše v tak podrobném

členění a obsahu, aby bylo možné zhodnotit finanční hospodaření územního samosprávného celku a svazku obcí. Nedílnou součástí závěrečného účtu je vyúčtování finančních vztahů ke státnímu rozpočtu, rozpočtům krajů, obcí a státním fondům. Obsahuje přehled plnění rozpočtu příjmů a výdajů, údaje o dalších finančních operacích, včetně tvorby a použití fondů, vyúčtování finančních vztahů ke státnímu rozpočtu, rozpočtům krajů, obcí, státním fondům a jiným rozpočtům a k hospodaření dalších osob. Zpráva o výsledku přezkoumání hospodaření je nedílnou součástí závěrečného účtu při projednávání v orgánech územního samosprávného celku a svazku obcí. Obec dá přezkoumat své hospodaření za uplynulý kalendářní rok příslušným krajským úřadem nebo auditorem (Zákon č. 420/2004 Sb. o přezkoumání hospodaření územních samosprávných celků). Podobně jako návrh rozpočtu musí být i návrh závěrečného účtu (včetně výsledku přezkoumání hospodaření) před jeho projednáním v zastupitelstvu po dobu 15 dnů zveřejněn, aby se k němu občané mohli vyjádřit. Do 30. června jej pak zastupitelstvo musí projednat a vyjádřit buď souhlas bez výhrad nebo souhlas s určitými výhradami vůči hospodaření a přijmout případná opatření k nápravě nedostatků (Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, § 17).

2.7.6 Rozpočtové příjmy obce

Příjmy obce rozumíme veškeré nenávratné inkasované prostředky, včetně přijatých darů, dotací a dále přijaté splátky půjček poskytnutých za účelem rozpočtové politiky obce. Příjmy závazně klasifikuje rozpočtová skladba jako příjmy návratné a nenávratné. Návratné příjmy (např. úvěry, půjčky), jsou operacemi financujícími, třída č. 8. Mezi příjmy nenávratné patří vlastní příjmy daňové, nedaňové a kapitálové (třída č. 1-3) a přijaté transfery, tedy účelové a neúčelové (běžné či kapitálové) dotace, které patří do třídy č. 4.

Příjmy rozpočtu obce tvoří zejména:

- příjmy z vlastního majetku a majetkových práv,
- příjmy z hospodářské činnosti právnických osob, pokud jsou podle tohoto nebo jiného zákona příjmem obce, která organizaci zřídila nebo založila,
- příjmy z výsledků vlastní hospodářské činnosti,
- výnosy z místních poplatků podle zvláštního zákona,

- příjmy z vlastní správní činnosti včetně příjmů z výkonů státní správy, k nimž je obec pověřena podle zvláštních zákonů. Zejména se jedná o příjmy ze správních poplatků z této činnosti, příjmy z vybraných pokut a odvodů uložených v pravomoci obce tohoto zákona nebo zvláštních zákonů,
- dotace ze státního rozpočtu a ze státních fondů,
- výnosy daní nebo podíly na nich podle zvláštního zákona,
- dotace z rozpočtu kraje,
- prostředky získané správní činností ostatních orgánů státní správy.

Daňové příjmy obcí mají formu sdílených, svěřených daní a místních poplatků (Peková, 2014, s. 250-252).

Míra soběstačnosti závisí na konstrukci daňových systémů, na tzv. daňovém určení. Daňové určení je dáno zákonem č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní. Svěřené daně jsou daně, jejichž celý výnos je svěřen obcím, to platí pro daň z nemovitosti a daň z příjmů právnických osob, kde plátcem je samotná obec. V případě sdílených daní se postupuje podle zákona o rozpočtovém určení daní (Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, § 17).

2.7.7 Rozpočtové výdaje obce

Výdaje obce (účetní třída č. 5–6) – jsou veškeré návratné platby na běžné i kapitálové účely a poskytované návratné platby (půjčky) za účelem rozpočtové politiky. Mezi výdaje nezahrnujeme platby charakteru splátek úvěrů. Výdaje také neobsahují obcí poskytované půjčky, které poskytuje jako formu uložení peněžních prostředků (Paroubek, 2018).

Z rozpočtu obce se hradí zejména:

- závazky vyplývající pro obce z plnění povinností uložených jí zákony,
- výdaje na vlastní činnost obce v její samostatné působnosti, zejména výdaje spojené s péčí o vlastní majetek a jeho správu a rozvoj,
- výdaje spojené s výkonem státní správy, ke které je obec pověřena zákonem,
- závazky vyplývající pro obec z uzavřených smluvních vztahů v jejím hospodaření a ze smluvních vztahů vlastních organizací, jestliže k nim přistoupila,

- závazky přijaté v rámci spolupráce s jinými obcemi nebo s dalšími subjekty, včetně příspěvků na společnou činnost,
- úhrada úroků z přijatých půjček a úvěrů,
- výdaje na podporu subjektů provádějících veřejně prospěšné činnosti a na podporu soukromého podnikání prospěšného pro obec,
- jiné výdaje uskutečněné v rámci působnosti obce, včetně darů a příspěvků na sociální nebo jiné humanitární účely.

Obec hradí ze svého rozpočtu i splátky přijatých půjček, úvěrů a návratných výpomocí. Výdaje se dělí na běžné výdaje a kapitálové výdaje. Běžné výdaje vznikají v souvislosti s poskytováním veřejných statků a jsou ovlivněny jejich strukturou, rozsahem i kvalitou. Obecně kapitálové výdaje slouží k financování investičních potřeb, které mají dlouhodobý charakter, ale jsou jednorázové a neopakují se. Také slouží ke zhodnocení majetku.

Obec dále ze svého rozpočtu hradí i splátky přijatých půjček, úvěrů a návratných výpomocí a splátky jistiny vlastních dluhopisů jejich vlastníkům (Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů § 9).

2.7.8 Majetek obcí

Majetek je zpravidla definován jako bohatství, neboť má hodnotu (bonitu) a především má tržní cenu. Pro obce je důležité oceňování majetku právě kvůli jeho bonitě. Pro oceňování majetku se používají tzv. cenové mapy. Cenovou mapu vydávají obce obecně závaznou vyhláškou, ministerstvo financí ji pak zveřejňuje v Cenovém věstníku. Informace o majetku obcí a jeho struktuře, stavu, hodnotě, nárocích na opravy patří mezi klíčové údaje, dle kterých se hodnotí bonita obce (Peková, 2011, s. 558).

Ani obecné, ani speciální předpisy neupravují, jaký majetek může nebo nemůže obec nabývat. Lze tedy vycházet ze zásady, že nelze obci či kraji upřít právo na žádný druh majetku (Havla, Janeček, 2014, s. 69). Hospodaření s majetkem obce patří do její samostatné působnosti. Vlastní nakládání s majetkem představuje ekonomický základ obecní samosprávy, přičemž majetek obce musí být využíván účelně a hospodárně v souladu s jejími zájmy a úkoly vyplývajícími se zákonem vymezené působnosti. Obec může svůj majetek prodávat, pronajímat či směňovat jako každý jiný vlastník majetku.

Dále je obec povinna pečovat o zachování a rozvoj svého majetku. Obec vede účetnictví podle zákona o účetnictví (zákon č. 128/2000 Sb., o obcích obecní zřízení, §38).

Obecní majetek lze tradičně rozdělit na hmotný a nehmotný. Mezi hmotný majetek patří zejména nemovitosti (budovy a pozemky) a movité věci (zařízení a jiné). Nehmotný majetek pak tvoří majetková práva a pohledávky, peněžní prostředky na bankovních účtech v hotovosti, cenné papíry apod.

Obecní majetek můžeme rozdělit i z hlediska jeho využití, a to následovně:

- kmenový majetek sloužící k výkonu samosprávy (budova a její vybavení),
- majetek v sociální oblasti (domovy důchodců, ubytovny),
- majetek ve veřejné oblasti sloužící obyvatelům v každodenním životě (základní a mateřské školy, místní komunikace, veřejné osvětlení, knihovna apod.),
- majetek v zájmové oblasti (tělocvičny, sportovní haly, koupaliště, divadlo apod.),
- majetek komerční sloužící většině obyvatelstva (vodovody, kanalizace).

Z hlediska účetního se majetek člení na majetek dlouhodobý a krátkodobý. Dlouhodobý je využíván dlouhodobě k zajištění úkolů a postupně se opotřebovává. tzv. stálá aktiva. Majetek krátkodobý se spotřebovává najednou, resp. v průběhu rozpočtového roku. Jedná se o krátkodobá aktiva, oběžný majetek a oběžná aktiva. Jedná se např. o zásoby, peněžní prostředky v hotovosti, pohledávky z obchodního styku apod. (Peková, 2004, s. 359-360).

Vlastnictví majetku je pro obec předpokladem pro rozvoj lokálního veřejného sektoru, pro existenci a rozvoj vlastní podnikatelské činnosti územní samosprávy a možnosti získat úvěr, neboť může za úvěr ručit svým majetkem, zejména nemovitým (Peková, Pilný, Jetmar, 2005, s. 28). Vlastnictví dostatečně velkého obecního majetku významně posiluje ekonomickou i politickou nezávislost příslušné obce včetně širších možností spolupráce mezi obcemi.

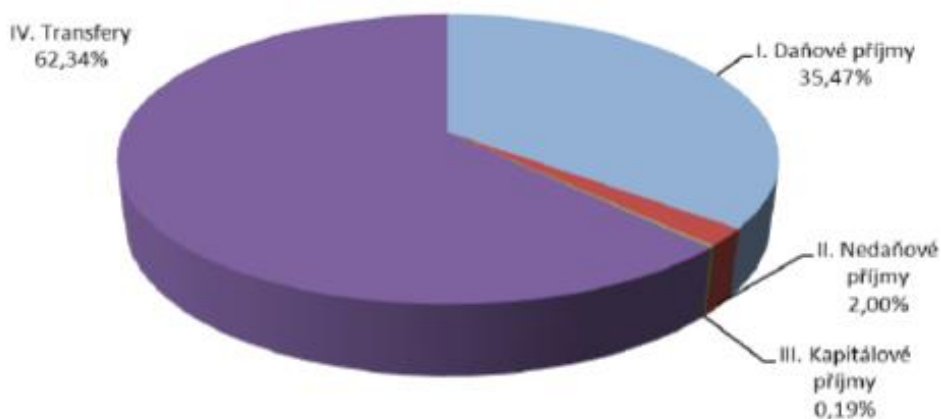
2.7.9 Rozpočtové určení daní v České republice a jeho vývoj

Konstrukce rozpočtového určení daní (dále jen RUD) prošla od doby svého vzniku v roce 1993 značným vývojem. Pod pojmem RUD se obecně rozumí zákonem stanovené druhy daní, které plynou přímo do rozpočtů municipalit, tj. do rozpočtů obcí a měst. Jedná se tedy o systém jejich financování, který se v podstatě neustále vyvíjí. Územní samosprávné jednotky potřebují ke své činnosti značné finanční prostředky. Ty získávají pomocí

daňových a nedaňových příjmů, kapitálových příjmů a transferů. Tyto typy příjmů řadíme mezi tzv. nenávratné příjmy (Balík, 2009, s. 33).

Nejdůležitější skupinou jsou daňové příjmy, které tvoří více jak polovinu veškerých příjmů obcí a mají tak významný vliv na finanční stabilitu a autonomii obcí.

Graf č. 1 - Příjmy obcí dle druhového členění rozpočtové skladby

Zdroj: www.dvs.cz

Daňové příjmy jsou rozdělovány mezi obce na základě rozpočtového určení daní, podle zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům. Z hlediska obce je významné především členění daní na daně svěřené a daně sdílené. Svěřené daně jsou takové daně, jejichž výnos plyne zcela nebo zčásti do rozpočtu obce, na jejímž území byly vybrány (Marková, 2008, s. 60). Mezi tyto daně v současné době patří například daň z nemovitosti nebo daň z příjmu právnických osob placená obcemi. Významnější část daňových příjmů ovšem představují daně sdílené. Jsou to takové daně, jejichž výnos je procentuálně rozdělen do více druhů veřejných rozpočtů, tzn., že jejich výnos se dělí mezi stát, kraje a obce. Jako příklad lze uvést daň z přidané hodnoty. Důležitou roli RUD shledáváme především v těchto bodech:

- daňové příjmy tvoří rozhodující část v rozpočtu obce,
- daňové příjmy obcí nejsou účelově vázány,
- nezávislost obcí při rozhodování o využití daňových příjmů,

- daňové příjmy obcí jsou základem pro hospodářskou a finanční nezávislost obcí nad státem.

Jak již bylo zmíněno výše, daňové příjmy jsou jednou z nejdůležitějších složek obecních příjmů. V následujících podkapitolách si více přiblížíme historický vývoj v přerozdělování daňových příjmů v rámci rozpočtové soustavy, odpovídající novelizacím zákonů, které RUD upravovaly.

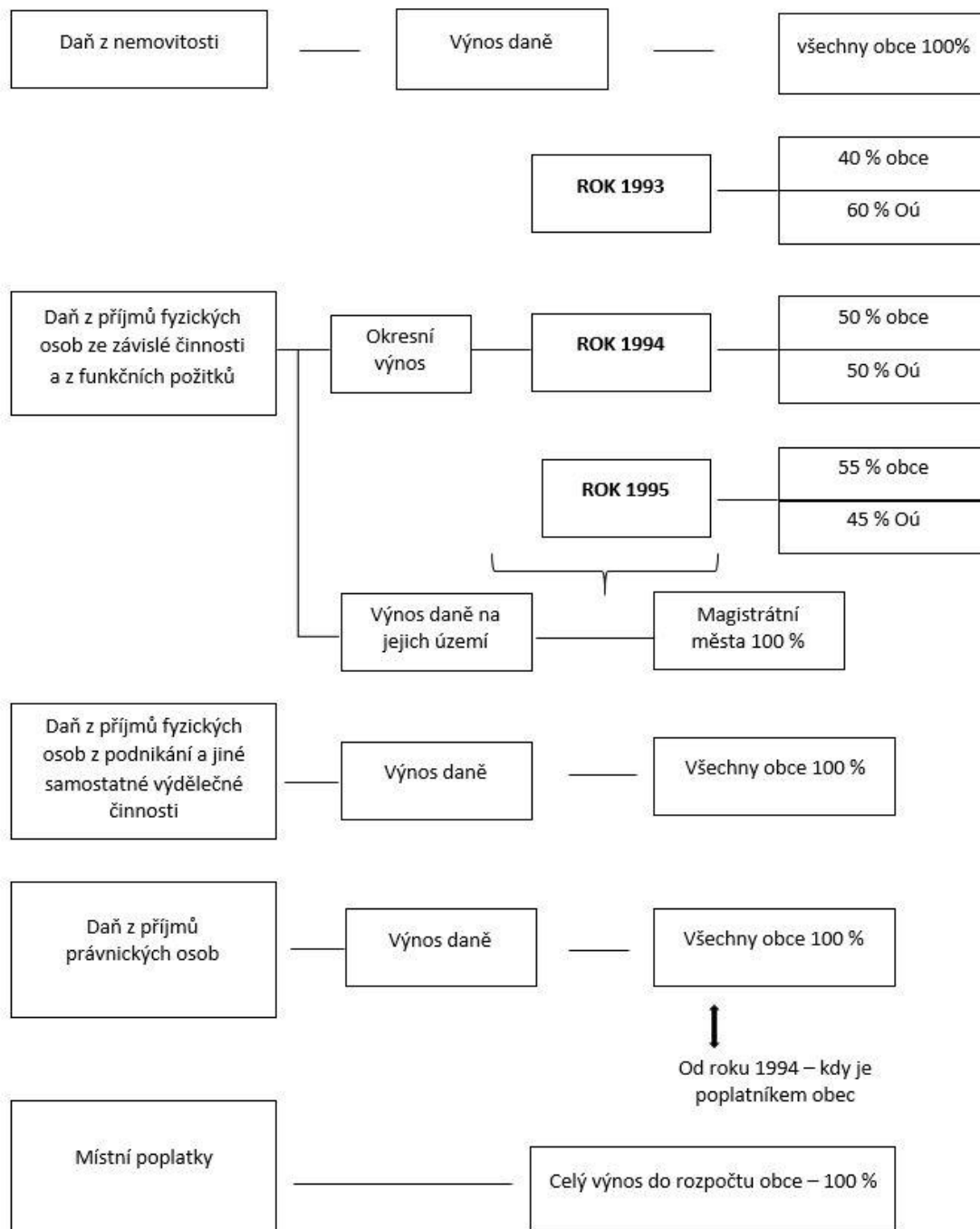
RUD v letech 1993-1995

Obecní samospráva byla obnovena již v roce 1990, nicméně obce byly samostatně financovány až od roku 1993, kdy byla přijata nová daňová soustava. Do roku 1993 byly tedy obce financovány formou účelových dotací (Provazníková, 2009, s. 113).

Jak již bylo zmíněno, přijetím nové daňové soustavy se od roku 1993 stává příjmem územních rozpočtů daň z příjmu fyzických osob. Obce získaly celý výnos z daně z příjmu fyzických osob ze samostatně výdělečné činnosti (dle trvalého bydliště podnikatele) a podíl na výnosu daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti, který se stal sdíleným příjmem obcí a okresních úřadů. V roce 1993 se celookresní výnos této daně dělil v poměru 40 % pro obce a 60 % pro okresní úřady. V roce 1994 dochází ke změně poměru na 50 % pro oba územní celky a následně od roku 1995 se mění poměr na 55 % obcím a 45 % okresním úřadům. Část určená obcím byla rozdělována na základě počtu obyvatel obce k počtu obyvatel okresu (Provazníková, 2009, s. 122).

Od roku 1994 se navíc příjmem obcí stává i celý výnos daně z příjmu právnických osob, v případě, že je poplatníkem samotná obec (zdaňuje se hospodářská činnost obcí). Význam této daně je ovšem z hlediska celkových příjmů obcí malý.

Obrázek č. 6 - Struktura daňových příjmů obcí v letech 1993-1995

Zdroj: Provažníková, 2009, s. 123, vlastní zpracování

2.7.9.2 RUD v letech 1996-2000

Z makroekonomického hlediska model financování z období let 1993-1995 vedl k rychlejší dynamice nárustu daňových výnosů rozpočtů obcí a okresních úřadů než rozpočtu státního. Snahou o kompenzaci zmíněných skutečností bylo přijetí novely rozpočtových pravidel¹, která vstoupila v platnost 1. 1. 1996. Podle novely na některých daních začal participovat jak státní rozpočet, tak rozpočty obcí a okresních úřadů (Provazníková, 2009, s. 127).

Zásadní změna se týkala daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a daně z příjmů právnických osob. Podíl obcí na celookresním výnosu daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti se snížil na 30 %, okresním úřadům připadlo taktéž 30 % a zbývajících 40 % daní plynulo do státního rozpočtu. Z uvedených 30 %, které patřily obcím, se dvě třetiny rozdělovaly mezi obce podle podílu počtu obyvatel dané obce na počtu obyvatel okresu a jedna třetina se vracela do obce, kde sídlila plátcova pokladna. Toto opatření vedlo ke zvýhodnění obcí, které měly na svém území podniky se sídlem plátcovy pokladny.

Co se týká daně z příjmů právnických osob, tak se obce od roku 1996 podílely na výnosu ve výši 20 % (podle podílu počtu obyvatel obce na celkovém počtu obyvatelstva státu). Jednalo se o kompenzaci obcím za ztrátu 25 % podílu z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti (Provazníková, 2009, s. 127).

Od roku 1997 byly na základě nové metodiky rozpočtové skladby navíc do daňových příjmů zařazovány i sankční poplatky související se životním prostředím.

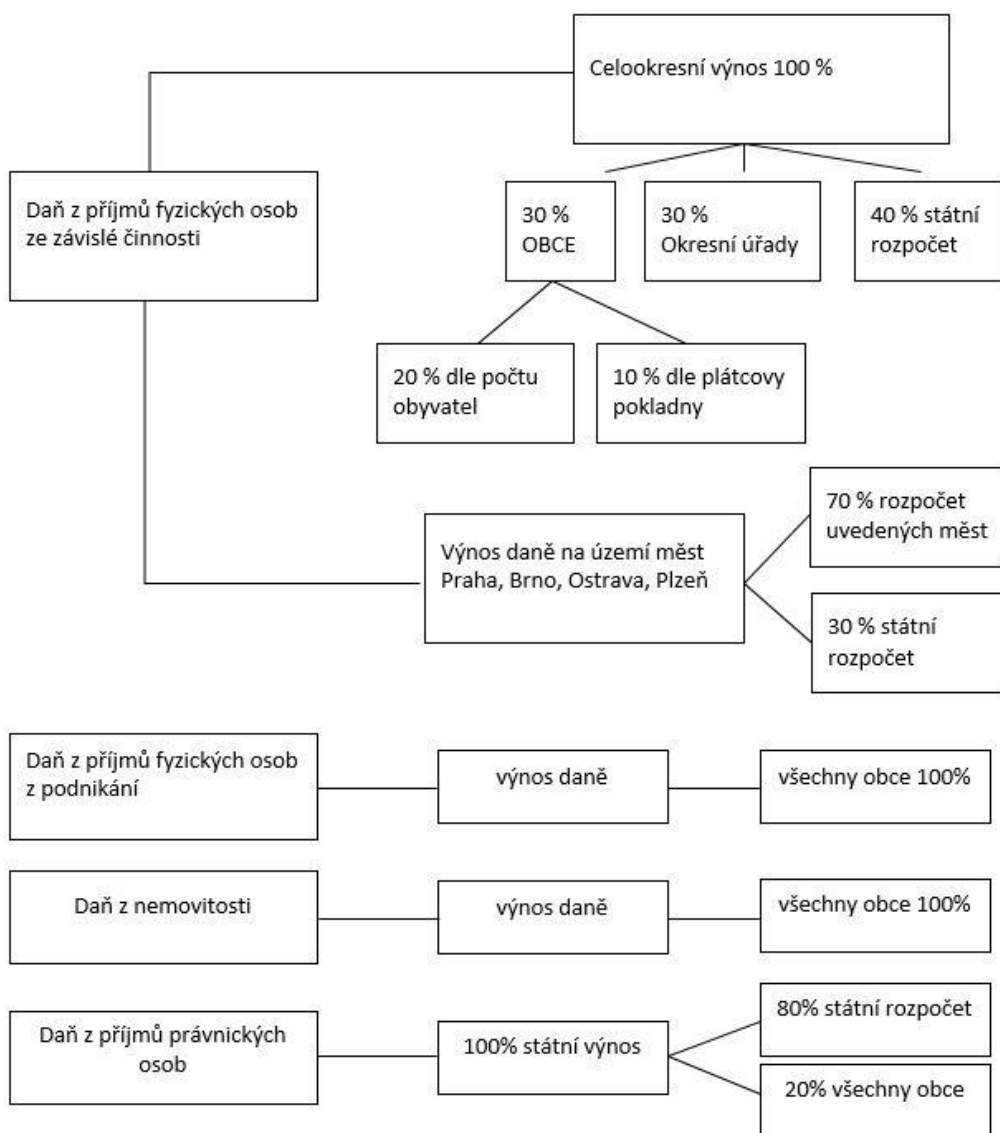
Hlavním záměrem restrukturalizace daňových příjmů obcí bylo částečně přispět k většímu propojení daňových příjmů obcí s ekonomickou aktivitou podnikatelských subjektů působících na území obce a usměrnit tak rozdíly mezi obcemi a okresy. Ukázalo se však, že z dlouhodobého hlediska nové rozpočtové určení daní nevedlo k odstranění nerovnoměrného daňového výnosu obcí v rámci území. Stále docházelo ke znevýhodnění malých obcí, které tvoří většinu obcí v ČR (Provazníková, 2009, s. 128).

To vedlo k velkým rozdílům mezi obcemi v chudých a bohatých okresech. Vznikala daňová konkurence malých obcí o získání trvalého bydliště podnikatelů. Postupem času se ukázalo, že přijatý systém alokace daňových příjmů bude muset projít významnými

¹ Ve smyslu zákona č. 154/1998 Sb.

změnami, protože nevykazoval znaky spravedlnosti a nebyly naplňovány požadavky na stabilní daňové výnosy obcí. Strukturu RUD od roku 1996 znázorňuje obrázek č. 7.

Obrázek č. 7 - Struktura RUD v letech 1996-2000

Zdroj: Provozánková, 2009, s. 129, vlastní zpracování

2.7.9.3 RUD v letech 2001-2007

V roce 2001 došlo k přijetí zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům. Cílem této

daňové reformy bylo především snížit značné rozdíly daňových příjmů mezi obcemi. To bylo způsobeno hlavně rozdíly ve výši výnosů daně z příjmu FO ze závislé činnosti. Nový zákon měl také ekonomicky motivovat obce do 100 obyvatel ke slučování s jinými obcemi.

Z celostátního výnosu sdílených daní připadá v roce 2001 obcím 20,59 % podíl. Zbývajících 79,41 % je příjmem státního rozpočtu. Mezi sdílené daně se zcela nově řadí DPH. Následující vzorec ukazuje způsob výpočtu konkrétní výše daňových příjmů pro danou obec:

$$\frac{\text{počet obyvatel obce x KVKO}}{\text{suma násobků z čitatele za všechny obce ČR}} \times 20,59 \% / 100 \times \text{objem daní}$$

Jednotlivé koeficienty velikostních kategorií obce (dále jen KVKO) měly zohlednit skutečnost, že s počtem obyvatel a velikostí dané obce roste rozsah její přenesené působnosti. Do systému tak bylo zavedeno 14 velikostních kategorií obcí, které jsou přehledně uvedeny v tabulce č. 1. Zastoupení v kategoriích je však velmi nerovnoměrné, do některých kategorií spadají stovky obcí a do některých jen několik (Provazníková, 2009, s. 131).

Tabulka č. 1 – Koeficienty velikostních kategorií obcí v letech 2001-2007

Počet obyvatel od-do	Koeficienty velikostní kategorie obcí (KVKO)
do 100	0,421
101 - 200	0,537
201 - 300	0,563
301 – 1 500	0,5881
1 501 – 5 000	0,5977
5 001 - 10 000	0,615
10 001 - 20 000	0,7016
20 001 - 30 000	0,7102
30 001 - 40 000	0,7449
40 001 - 50 000	0,8142
50 001 - 100 000	0,8487
100 001 - 150 000	1,0393
150 001 a více	1,6715
Hlavní město Praha	2,7611

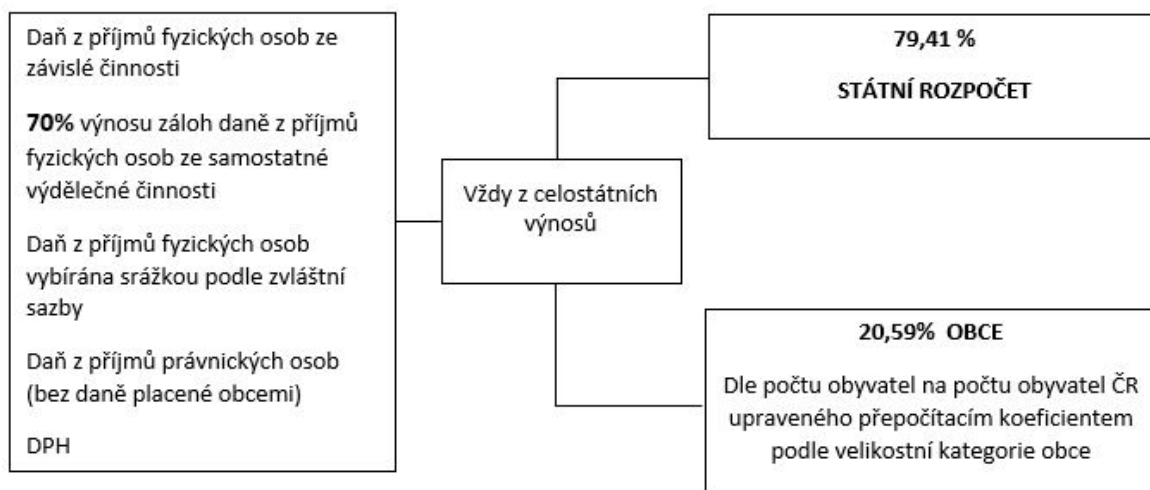
Zdroj: Peková, 2011, s. 453, vlastní zpracování

Od zavedení nového systému daňového určení si Ministerstvo financí slibovalo nárůst daňových výnosů na obyvatele u většiny obcí. Ale na základě modelových propočtů si zhruba 22 % obcí pohoršilo. Jednalo se hlavně o malé obce do 150 obyvatel. Novela byla ze stran obcí velmi kritizována pro skokové přechody mezi velikostními kategoriemi². Ke skokům docházelo hlavně při přechodu rozhraní 100 obyvatel, 10 000 obyvatel a 100 000 obyvatel. Obce těsně pod těmito rozhraními velikostních kategorií měly v přepočtu na jednoho obyvatele mnohem méně financí než obce těsně nad nimi. Tímto byl činěn ekonomický tlak, který měl zapříčinit slučování malých obcí. Ke slučování obcí však nedocházelo v takové rozsahu, jak se předpokládalo (Provazníková, 2015, s. 121).

Malé obce raději hospodařily skromněji, než aby se slučovaly do větších celků. V roce 2002 došlo k novelizaci zákona o rozpočtovém určení daní a na celostátním sdíleném výnosu začaly participovat i kraje. Těm připadl podíl 3,1 %. Novela zákona navíc přiřadila obcím 1,5 % podíl z celorepublikového výnosu daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a funkčních požitků podle počtu zaměstnanců v obci k celkovému počtu zaměstnanců v ČR (Provazníková, 2015, s. 133).

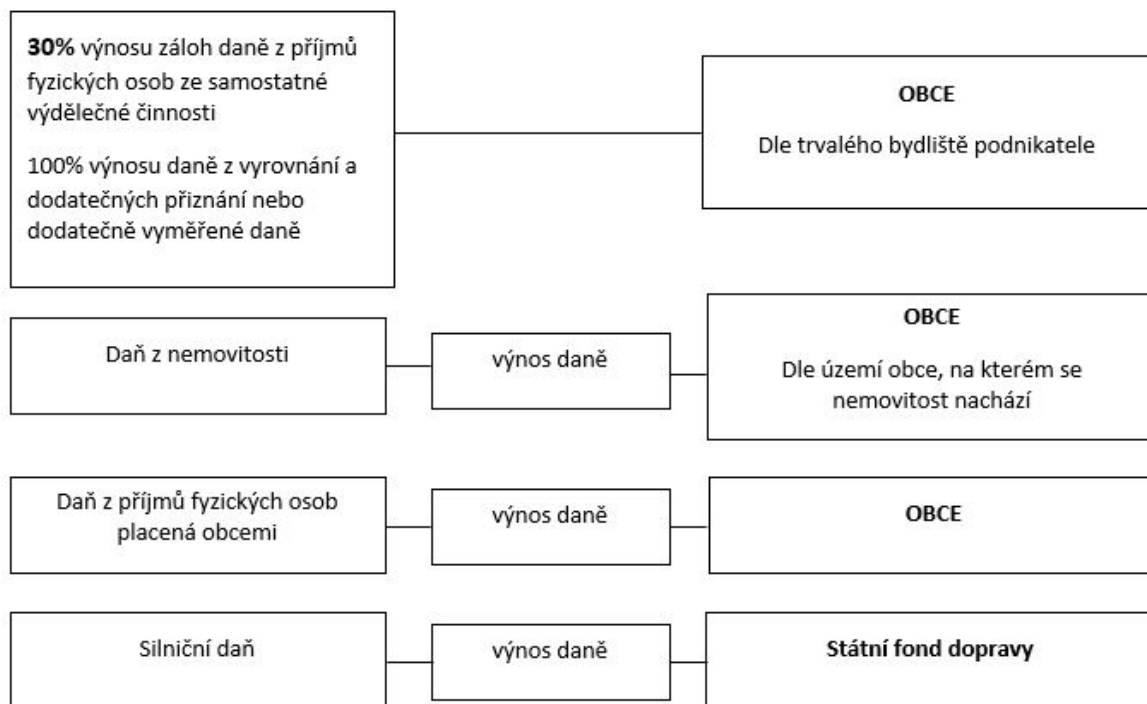
V roce 2005 proběhla další novela zákona o RUD, která zvedla krajům podíl na sdílených daních z 3,1 % na 8,92 %. Daňových výnosů obcí se ale nedotkla.

Obrázek č. 8 – Struktura rozpočtového určení daní v roce 2001 - sdílené daňové příjmy

²Velikostní kategorie byla jediným kritériem při přerozdělování celkových daňových příjmů a obce tím pádem neměly žádnou možnost, jak ovlivnit jejich výši

Obrázek č. 9 - Struktura rozpočtového určení daní v roce 2001 - výlučné daňové příjmy

Zdroj: Provazníková, 2009, s. 132, vlastní zpracování

2.7.9.4 RUD v letech 2008-2012

Z důvodu toho, že předešlé úpravy nedokázaly vyřešit přetrvávající nedostatky RUD, kdy mnohé obce byly ekonomicky nesoběstačné a byly zde velké rozdíly ve sdílených daňových příjmech mezi malými obcemi a městy, muselo tak zákonitě dojít ke změnám a k novelizaci zákona. Dne 1. 1. 2008 vešla v platnost již v pořadí pátá novela zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům³. Hlavními iniciátory novely bylo Ministerstvo financí ČR, Parlament ČR, Svaz měst a obcí a Zlínská iniciativa.

Soubor svěřených a sdílených daní zůstává oproti předešlé úpravě stejný. Zvýšil se pouze podíl obcí na sdílených daních z 20,59 % na 21,4 %. Nejdůležitější změnou je, že doposud platné kritérium počtu obyvatel upraveného konkrétním koeficientem velikostní kategorie obce je doplněno o nová kritéria:

³Zákon č. 377/2007 Sb. kterým se mění zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní

- celková výměra obce s vahou 3 % ze sdílených daní pro obce (výměra katastrálního území obce),
- prostý počet obyvatel s vahou 3 % ze sdílených daní pro obce (tj. neupravený počet obyvatel).

Nová kritéria měla přispět k tomu, že podíl jednotlivých obcí na sdílených daních bude lépe odrážet jejich výdajové potřeby (Provazníková, 2009, s. 138).

Dále došlo k modifikaci stávajícího kritéria – počet obyvatel obce upravený koeficientem velikostní kategorie obce s vahou 94 %. Je zrušeno současných 14 velikostních kategorií obcí a zavádějí se pouze čtyři kategorie se stanovenými koeficienty tzv. postupných přechodů, podle nichž se bude u každé obce násobit pouze ta část počtu obyvatel obce, která spadá do příslušné kategorie počtu obyvatel. (Balík, 2009, s. 35). Výše zmiňované změny přehledně znázorňuje tabulka č. 2.

Tabulka č. 2 – Koeficienty postupných přechodů a násobky platné v letech 2008-2012

Počet obyvatel obce	Koeficienty postupných přechodů	Koeficienty postupných přechodů
0 - 300	1	1,000 x počet obyvatel
301 - 5 000	1	300 + 1,0640 x počet obyvatel nad 300
5 001 - 30 000	1	5300,8 + 1,3872 x počet obyvatel nad 5 000
30 001 a více	2	39 980,8 + 1,7629 x počet obyvatel nad 30 000

Zdroj: Peková, 2011, s. 455, vlastní zpracování

Na základě této novely se podařilo snížit rozdíly v příjmech mezi malými obcemi a velkými městy. Daňové příjmy se tím staly vyrovnanější a rozdíly na jednoho obyvatele se pohybovaly jen v několika tisících Kč oproti minulému období, kdy rozdíly mohly být i v řádech miliónů.

2.7.9.5 RUD od roku 2013

V druhé polovině roku 2012 byl přijat zákon č. 295/2012 Sb., kterým se měnil zákon č. 243/2000Sb., o rozpočtovém určení daní, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony. Tato novela zákona o rozpočtovém určení daní zahrnovala celou řadu změn. Jejím hlavním cílem bylo posílení příjmů obcí zejména ve velikostní kategorii

od 1 000 do 100 000 obyvatel (Čopík, 2016, s. 114). Byly sníženy pevné přepočítávací koeficienty u čtyř největších měst (viz. tabulka č. 3). Pokles sdílených daní bude u těchto měst činit v úhrnu 1,1 mld. Kč (Praha – 0,65 mld., Brno – 0,2 mld., Ostrava – 0,16 mld., Plzeň – 0,09 mld.)⁴.

Tabulka č. 3 – Porovnávání přepočítávacích koeficientů u čtyř největších měst v daném období

Město/obec	Přepočítací koeficient
Praha	4,2098
Plzeň	2,5273
Brno	2,5273
Ostrava	2,5273

Zdroj: příloha č. 3 k zákonu č. 243/2000 Sb., ve znění zákona č. 377/2007 Sb., resp. č. 295/2012 Sb., vlastní zpracování

Jsou zachovány všechny sdílené daně, dochází pouze k navýšení procentních podílů u některých sdílených daní. Novela zákona upravuje podíly na sdílených daních obcí následovně:

- zvýšením podílu obcí na celostátním hrubém výnosu daně z příjmu fyzických osob ze závislé činnosti z 21,4 % na 22,87 %,
- zvýšením podílu obcí na 60 % celostátního hrubého výnosu daně z příjmu fyzických osob z podnikání z 21,4 % na 23,58 %,
- zvýšením podílu obcí na celostátním hrubém výnosu daně z příjmu fyzických osob vybírané srážkou z 21,4 % na 23,58 %,
- zvýšením podílu obcí na celostátním hrubém výnosu daně z příjmu právnických osob (kromě případu, kdy je poplatníkem obec) z 21,4 % na 23,58 %,
- zvýšením podílu obcí na celostátním hrubém výnosu DPH z 19,93 % na 20,83 %.

Také došlo ke změnám uplatňovaných kritérií a jejich vah při výpočtů daňových výnosů.

⁴ Důvodová zpráva MFČR o novele zákona 243/2000 Sb. o rozpočtovém určení daní.

Tabulka č. 4 – Porovnávání přepočítávacích koeficientů u čtyř největších měst v daném období

Město / Obec	Přepočítací koeficient v letech 2008-2012	Přepočítací koeficient od roku 2013
Hl. m. Praha	4,2098	4,0641
Plzeň	2,5273	2,2961
Ostrava	2,5273	2,2961
Brno	2,5273	2,2961
Ostatní obce	1,0000	1,0000

Zdroj: příloha č. 3 k zákonu č. 243/2000 Sb., ve znění zákona č. 377/2007 Sb., resp. 295/2012 Sb.

Tabulka č. 5 – Kritéria a váhy v propočtu sdílených daní v předešlém a novém znění

Rok 2012		Rok 2013	
Rozloha katastrálních území	3 %	Rozloha katastrálních území	3 %
Prostý počet obyvatel	3 %	Prostý počet obyvatel	10 %
Postupné přechody	94 %	Postupné přechody	80 %
		Počet dětí MŠ a žáků ZŠ	7 %
Celkem	100 %	Celkem	100 %

Zdroj: webové stránky Ministerstva financí ČR, vlastní zpracování

Ve výše uvedené tabulce si můžeme všimnout, že přibývá zcela nové kritérium, a to je počet dětí a žáků navštěvujících školu zřizovanou obcí. Nové kritérium má podpořit obce, které jsou zřizovateli základních a mateřských škol. Toto kritérium je zásadní systémové opatření, které přináší obci příspěvek ve výši cca 8 000 Kč na žáka/dítě v jí zřizované škole bez ohledu na trvalé bydliště žáka/dítěte. U menších obcí, kde funguje spádová škola a počet žáků se blíží počtu obyvatel obce, může dojít až o zdvojnásobení výnosu na obyvatele (Kypetová, 2012, s. 17).

Dále je nutné podotknout, že koeficient celkové rozlohy katastrálních území je sice nezměněn, ale dochází k omezení rozsahu, ve kterém se katastr obce promítá do propočtu sdílených daní. Výměra obce je nyní omezena max. na 10 ha/obyvatele. Lze proto očekávat, že dojde k poklesu sdílených daňových příjmů také u několika desítek obcí. Dále se mění i intervaly velikostních kategorií obcí a koeficienty postupných přechodů a násobky postupných přechodů, viz. tabulka níže.

Tabulka č. 6 – Koeficienty postupných přechodů a násobky postupných přechodů od roku 2013

Počet obyvatel	Koeficient postupných přechodů	Násobek postupných přechodů
0–50	1	$1,0000 \times \text{počet obyvatel obce}$
51–2000	1,07	$50 + 1,0700 \times \text{počet obyvatel z počtu obyvatel obce přesahujících 50}$
2001–30 000	1,1523	$2\,136,5 + 1,1523 \times \text{počet obyvatel z počtu obyvatel obce přesahujících 2\,000}$
30 001 a více	1,3663	$34\,400,9 + 1,3663 \times \text{počet obyvatel z počtu obyvatel obce přesahujících 30\,000}$

Zdroj: Příloha č. 2 k zákonu č. 243/2000 Sb. ve znění zákona č. 295/2012 Sb.

Tato změna vede k posílení příjmové základny obcí s nejnižšími příjmy. Celkem za rok 2013 obce získaly 160,8 mld. Kč na daňových příjmech, což je cca 66 % podíl na celkových příjmech obce⁵ Fiskální situace obcí ve velké míře závisí na aktuální ekonomické situaci státu, která determinuje úroveň daňových příjmů a na objemu transferů ze státního rozpočtu.

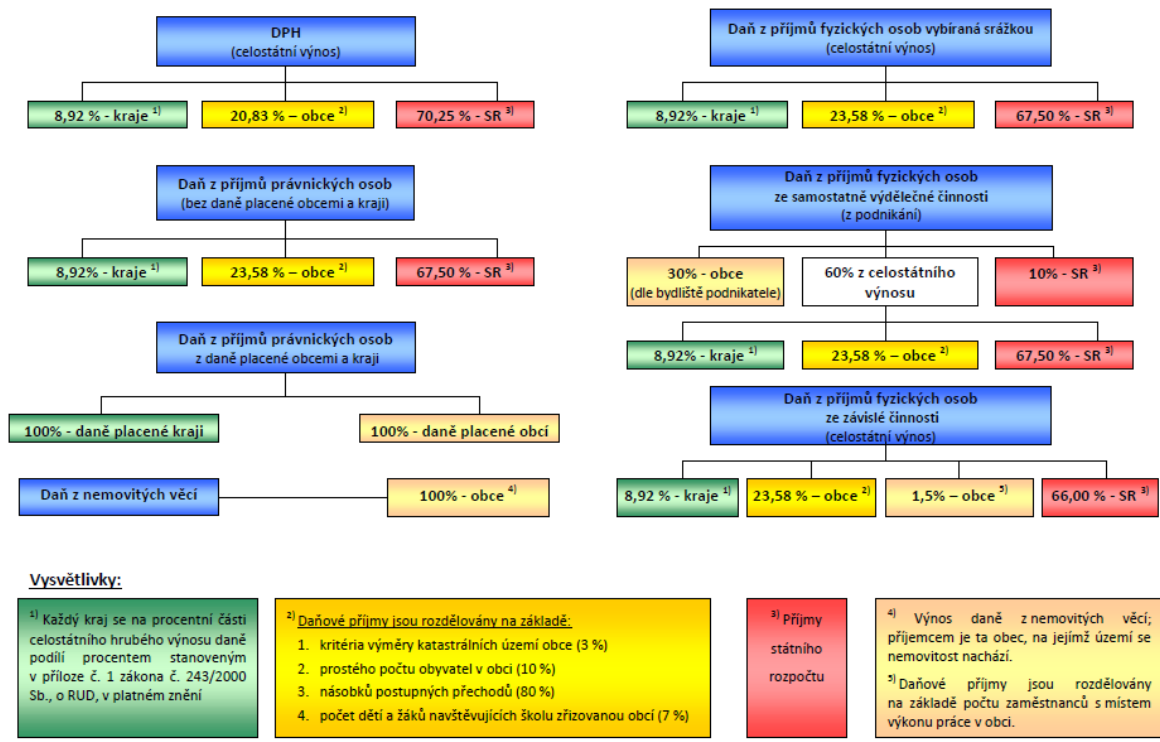
2.7.9.6 Novely zákona o RUD

Dne 16. prosince 2015 na své 36. schůzi vyslovila Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR souhlas s návrhem zákona, kterým se mění zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům. Část zákona týkající se krajů nabývá účinnosti 1. ledna 2016, část zákona týkající se obcí nabývá účinnosti 1. ledna 2017. Pro porovnání je uvedeno schéma rozdělení daní v roce 2016 (viz obrázek č. 10) a schéma v roce 2017 (viz obrázek č. 11).

⁵ Dokumentace k návrhu zákona o státním rozpočtu České republiky na rok 2013: část G [online]. Dostupné na <http://www.psp.cz>

Obrázek č. 10 - Schéma rozdělení RUD v roce 2016

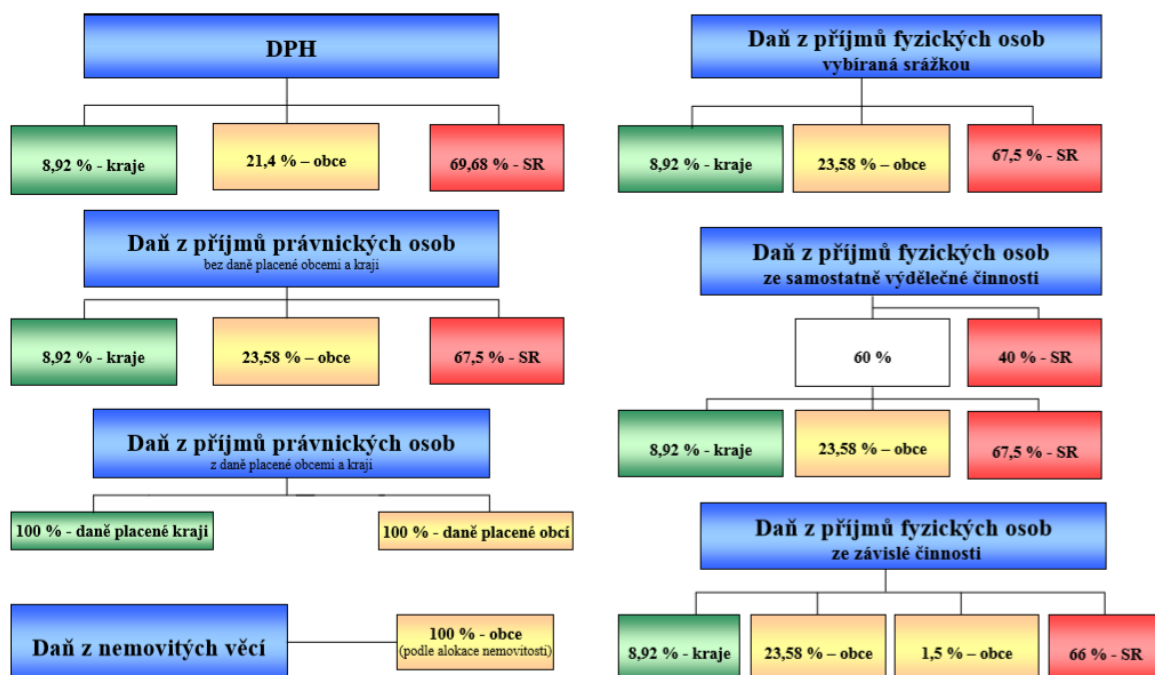
Schéma rozdělení rozpočtového určení daní v roce 2016 (bez SFDI, poplatků a pokut)

Zdroj: Internetové stránky Finanční správy

V roce 2017 došlo v rozdělení výnosů daní do rozpočtu krajů a obcí k navýšení podílu obcí na DPH z 20,83 % na 21,4 % (zvýšení příjmů o 2,1 mld. Kč). Zároveň došlo ke zrušení 30 % podílu obcí na dani z příjmů fyzických osob (dále jen DPFO) z podnikání, což znamená pokles příjmů o 1,1 mld. Kč. Výsledný dopad na obce se tedy očekával pozitivní, tj. +1,0 mld. Kč (Dostupné na <http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6715763>). A pokud se bude státu dařit daně vybírat, mohou obce očekávat další nárůst příjmů.

Obrázek č. 11 - Schéma rozdělení RUD v roce 2017

Zdroj: Internetové stránky Finanční správy

Daňové příjmy krajů a obcí rostou v posledních letech velmi vysokým tempem. Krajům vzrostly během let 2013 až 2017 ze 46,72 mld. Kč na 64,43 mld. Kč, tedy o 17,71 mld. Kč (37,9 %). Obcím stouply za stejné období daňové příjmy ze 161,7 mld. Kč na 206,3 mld. Kč, tedy o 44,6 mld. Kč (27,6 %). Mezi 3 hlavní důvody patří:

- opakované navýšení podílu krajů a obcí na celostátních daňových příjmech změnami tzv. rozpočtového určení daní,
- zvyšování efektivity výběrů daní díky zavedeným opatřením v boji proti agresivnímu daňovému plánování velkých korporací, podvodům na DPH, krácení tržeb a dalším typům daňových úniků,
- růst ekonomiky (Zdroj: Internetové stránky Finanční správy)

2.7.9.7 Shrnutí RUD

Nejvýznamnějšími příjmy rozpočtů obcí jsou daňové příjmy, a to jak svěřené, tak sdílené daně. Vývoj rozpočtového určení daní (RUD) můžeme v České republice rozdělit do tří základních etap: v letech 1993-1995, v letech 1996-2000 a od roku 2001 po současnost.

V období 1993-1995 daňové příjmy obcí tvořily tyto daně: DPFO, a to jak DPFO ze samostatné výdělečné činnosti (příjem byl té obce, kde má podnikatel trvalé bydliště), tak podíl na celookresním výnosu DPFO ze závislé činnosti a dále celý výnos daně z nemovitosti. Od roku 1994 se příjmem obcí stal celý výnos DPFO, v případech, kdy je poplatníkem samotná obec.

Vazba daňového výnosu na celookresní výnos, která způsobovala velké meziokresní rozdíly v daňových příjmech obcí, spekulativní praktiky obcí při získávání trvalého bydliště podnikatelů a rozdílná dynamika územních rozpočtů a státního rozpočtu vedly k přijetí změny RUD, která platila v letech 1996-2000. Změna se týkala DPFO ze závislé činnosti. O celookresní výnosy se dělily daným procentem stát, okresní úřady a jednotlivé obce. Sdílenou daní se stala i DPFO. Na celostátním výnosu participovaly kromě státu i obce. Ostatních daňových příjmů se novela nedotkla.

Tato úprava neodstranila přetrvávající nedostatky, a proto od roku 2001 platí zcela jiná konstrukce RUD. Výlučnými (svěřenými) daňovými příjmy obcí jsou i nadále celý výnos daně z nemovitosti a DPFO placená obcemi a 30 % výnos daně z příjmů ze samostatné výdělečné činnosti. Sdílenými daňovými příjmy obcí se staly DPFO (celý výnos daně ze závislé činnosti, 70% výnos daně ze samostatné výdělečné činnosti a celý výnos srážkové daně), daň z příjmů právnických osob a nově také DPH.

Obcím připadlo v období od 2001-2007 20,59 % z celostátního výnosu sdílených daní, přičemž jednotlivá obec získávala svůj podíl podle přepočteného počtu obyvatel (počet obyvatel upravený o velikostní koeficient obce). V roce 2002 začaly na celostátním sdíleném výnosu participovat i kraje, připadlo jim 3,1 %. Jednotlivým krajům je podíl přerozdělován na základě finanční náročnosti agendy převedených na kraje v rámci reformy veřejné správy. Každý kraj má stanovené procento, které je uvedeno v příloze zákona o RUD (Provazníková, 2009, s. 145).

Novela zákona o RUD, platná od roku 2002, navíc přiřadila obcím 1,5 % podíl z celorepublikového výnosu daně z příjmů ze závislé činnosti a funkčních požitků podle počtu zaměstnanců v obci k celkovému počtu zaměstnanců v ČR. Snížil se i sdílený podíl daně z příjmů fyzických osob ze samostatné výdělečné činnosti na 60 % a zbývajících 10 % výnosu této daně připadlo do státního rozpočtu jako jeho výlučná daň.

Novelou zákona o RUD platnou od roku 2005 se zvýšil procentní podíl krajů na celostátním výnosu sdílených daní na 8,92 %. Daňových příjmů obcí se novela ovšem nedotkla.

Od roku 2008 je platná další novela RUD, která zavádí nová kritéria pro přerozdělování výnosu sdílených daní pro obce. Kritérium rozlohy obce, kritérium prostého počtu obyvatel (obě mají váhu tři procent) a výrazně upravené kritérium přepočteného počtu obyvatel s váhou 94 %. Jsou zavedeny pouze čtyři velikostní kategorie a propočtem postupných přechodů se omezuje skokový efekt změn na hranici velikostních kategorií obcí. Příjmy obcí se zvyšují na podíl 21,4 % z výnosu sdílených daní.

Pravomoc územních samosprávných celků při ovlivňování daňového výnosu je minimální. Většinu základních náležitostí daní určují celostátně platné zákony. Neexistují daně na obecní úrovni, i když svým charakterem se místní poplatky obecním daním podobají, jsou však jen málo výnosné. Podobně i daň z nemovitostí, u které existuje jistá možnost ovlivnění daňového výnosu úpravou místních koeficientů, nepředstavuje ovšem významnější zdroj příjmů do rozpočtů obcí.

V ČR jsou podle metodiky platné rozpočtové skladby zařazovány do daňových příjmů i místní poplatky. Existuje devět místních poplatků, které mají fakultativní charakter. Kromě místních poplatků jsou do daňových příjmů zařazovány i poplatky správní a poplatky sankční, zejména poplatky související se znečišťováním životního prostředí (Provazníková, 2009, s. 146).

2.8 Komparace financování obcí v ČR a na Slovensku

V České republice existuje více než 6 000 obcí, na Slovensku necelých 3 000. V průměru připadá na jednu českou obec více než 1 600 obyvatel, v případě slovenských obcí je to přes 1 800 obyvatel. Více malých obcí je tak v ČR (Dostupné na <http://www.sodbtn.sk> a <https://www.moderniobec.cz/>). I když jsou oba státy svázány stejnou historií, při rozdělení republik v roce 1993 se organizace samospráv v určitých směrech vydala vlastní cestou. Základní právní úpravou pro hospodaření s prostředky obcí na Slovensku byl a stále je zákon o obecním zřízení č. 369/1990 Zb., a zákon o rozpočtových pravidlech č. 303/1995 Zb. V zákoně o obecním zřízení se řeší financování obcí a také jejich rozpočet. V zákoně o rozpočtových pravidlech byly přesně vymezeny příjmy a výdaje rozpočtu obcí

a jejich další členění. Konkrétní finanční částky, které byly obcím na daný příslušný rok uděleny, stanovil zákon o státním rozpočtu na příslušný rok. Majetkové postavení obcí a hospodaření obcí s jejich majetkem upravuje i dnes zákon Slovenskej národnej rady (SNR) č. 138/1991 Zb., o majetku obcí, ve znění pozdějších předpisů. Stejně jak v ČR, tak i na Slovensku prošla legislativní úprava financování měst a obcí složitým vývojem. Úsek financování SR byl před reformou, platnou od 1. ledna 2005 a vedoucí k fiskální decentralizaci, značně chaotický a nepřehledný.

Od 1. ledna 2005 některé právní úpravy zákonů prošly pouze novelizací, např. zákon o obecním zřízení, jiné byly zrušeny nebo od základů změněny. Základem pro zcela nový systém financování měst, obcí a vyšších územních celků SR, který nabyl účinnosti 1. ledna 2005. Úkolem nového systému financování je posílení samostatnosti a odpovědnosti územní samosprávy. Podstatou je přechod od poskytování dotací územní samosprávy ze státního rozpočtu na financování kompetencí prostřednictvím daňových příjmů samotných obcí.

Nový systém vylučuje dosavadní subjektivnost při poskytování dotací a finanční zdroje se rozdělují na základě jasných kritérií, která mají platit bez rozdílů pro všechny. Hlavním rozdílem v systémech RUD je to, že na Slovensku mají jedinou sdílenou daň, a to DPFO s výjimkou daně vybírané srážkou. Celostátní výnos je rozdělen mezi jednotlivé složky rozpočtové soustavy následovně⁶:

- ❖ 70,3 % - rozpočty obcí,
- ❖ 23,5 % - rozpočty vyšších územně správních celků,
- ❖ 6,2 % - státní rozpočet.

DPFO byla vybrána jako nejvhodnější daň pro sdílení z toho důvodu, že se u ní předpokládá dynamický růst, je místně určitelná a také proto, že jde o daň s poměrně rovnoměrným výběrem v průběhu kalendářního roku (Dostupné na [http:// www.dvs.cz](http://www.dvs.cz)).

V České republice jsou mezi sdílené daně řazeny DPFO, DPPO s výjimkou daně placené obcemi a daň z přidané hodnoty (DPH). Výnos daně z příjmů právnických osob, DPH a spotřební daně plyne na Slovensku do státního rozpočtu. Výlučné daně nejsou

⁶ Zákon č. 564/2004 Zb., o rozpočtovom určení výnosu dane z príjmov územnej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

na Slovensku využívány. Dále mají slovenské obce pravomoc zavést místní daně u kterých si také určují výši sazby daně. Slovenská republika disponuje poměrně velkým množstvím místních poplatků a fakultativních místních daní. Jde o daně z nemovitosti, z ubytování, z užívání veřejného prostranství, ze psů, za vjezd a setrvání motorového vozidla v historické části města, z jaderného záření, z výherních automatů a z nevýherních hracích automatů⁷. Výnosy všech 8 typů místních daní jsou výlučnými příjmy obcí a představují tak rozhodující část vlastních příjmů obce.

V České republice jsou zavedeny pouze místní poplatky⁸ které sice mají daňový charakter, ale jejich výnos je zcela zanedbatelný. Mezi místní daně je také řazena daň z nemovitostí. Obce na Slovensku mohou zvýšit či snížit sazbu této daně u veškerých typů nemovitostí, která se na rozdíl od ČR, částečně odvozuje od ceny nemovitosti. Další rozdíl mezi oběma zeměmi lze nalézt v oblasti kritérií pro přerozdělování daňových příjmů jednotlivým obcím, které jsou propracovanější na Slovensku. Rozdíly ve vahách jednotlivých kritérií obou zemí znázorňuje graf č. 2. Způsob výpočtu konkrétního podílu jednotlivých obcí a vyšších územních celků na Slovensku je stanoven Nařízením vlády SR č. 668/2004 Zb., na které zákon odkazuje. V tomto případě je vláda povinna provést takové opatření, které zabezpečí úhradu úbytku, který nastal v důsledku snížení sazby daně spolu s poklesem příjmů v rozpočtu⁹. Stačí tedy schválení ve vládě. Tento přístup je flexibilnější, avšak nezaručuje dlouhodobou stabilitu kritérií, což je pro samosprávy důležité. Oproti tomu v České republice je způsob výpočtu konkrétního podílu jednotlivých obcí a krajů určen přímo zákonem a jakákoliv změna vyžaduje složitý legislativní proces.

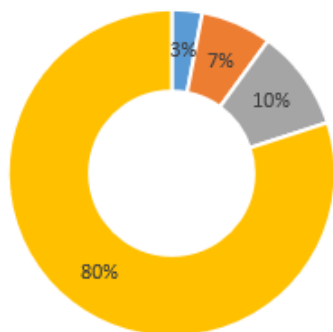
⁷ § 2 zákona č. 582/2004 Zb., o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady.

⁸ Návrh zákona o obecních daních zahrnoval následující daně: infrastrukturní, ze psa, z reklamy, odpadu, z výherních hracích přístrojů, z nevýherních hracích přístrojů, z ubytování, za lázeňský nebo rekreační pobyt, ze vstupného, za zvláštní způsob užívání ve veřejného prostranství. Návrh tohoto zákona parlamentem ČR neprošel zejména z důvodu neochoty zvyšovat daňovou zátěž obyvatelstva.

⁹ § 6 zákona č. 564/2004 Z. z. o rozpočtovom určení výnosu dane z príjmov územnej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

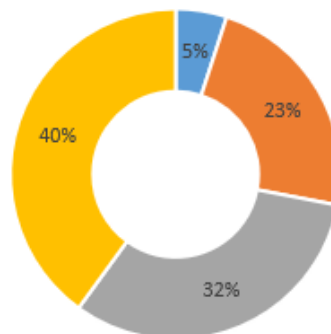
Graf č. 2 - Váhy kritérií pro výpočet podílů jednotlivých obcí v ČR a SR

Váhy kritérií pro výpočet podílů jednotlivých obcí v ČR

- Rozloha katastrálních území (max. 10 ha na obyvatele)
- Počet dětí MŠ, žáků ZŠ
- Prostý počet obyvatel
- Počet obyvatel upravený přepočítacími koeficienty

Váhy kritérií pro výpočet podílů jednotlivých obcí v SR

- Počet obyv. starších 62 let
- Počet obyv. přečítaný dle nadmořské výšky
- Počet obyv. přečítaný dle velikostní kategorie obce
- Počet dětí MŠ a žáků MŠ

Zdroj: www.dvs.cz, vlastní zpracování

Přestože jsou oba státy svázány stejnou historií a jejich organizace územních samospráv měla před rozdělením totožné prvky, po rozdělení republik v roce 1993 se v určitých oblastech vydaly každý vlastní cestou. Mnoho aspektů financování obcí v ČR a SR je velmi podobných, některé mechanismy jsou rozdílné.

Přehled hlavních rozdílů je uveden v níže přiložené tabulce.

Tabulka č. 7 – Rozdíly ve financování obcí v ČR a SR

Česká republika	Slovenská republika
Střednědobý výhled (v praxi obvykle na 2-3 roky)	Rozpočtové výhledy na tři roky
Výlučné daně jsou z nemovitostí, z FO (OSVČ i ze závislé činnosti), PO (plátcem obec)	Nevyužívají výlučné daně
Mezi sdílené příjmy obcí se využívá daň z FO, PO, i DPH	Příjmem obcí je podíl na dani z FO
Nevyužívají místní daně	Využívají místní daně
Využívá se daň z nemovitosti (administrativní výpočet základu daně)	Využívá se daň z nemovitosti (administrativní výpočet základu daně s výjimkou daně z pozemku, která může být počítána z ceny)
Sdílené daně mají svým charakterem blíže k dotacím	Sdílené daně mají svým charakterem blíže k dotacím
Nízké daňové pravomoci (s výjimkou daně z nemovitosti a místních poplatků)	Nízké daňové pravomoci (s výjimkou místních daní)
Z daňových příjmů není vytvářen fond solidarity na regionální úrovni, který by sloužil k vyrovnávání finančních propadů a k financování svazků (sdružení obcí)	Z daňových příjmů není vytvářen fond solidarity na regionální úrovni, který by sloužil k vyrovnávání finančních propadů a k financování svazků (sdružení obcí)
Místní poplatky-nejsou daněmi. Obec určí sazbu daně dle zákona, kde je uvedena minimální a maximální výše.	Místní daně-obce si samy určí, jestli zavedou určitý poplatek a také určí sazbu.
Kritéria pro přidělování daňových příjmů jednotlivým obcím-převážně pouze dle počtu pracovníků.	Kritéria pro přidělování daňových příjmů jednotlivým obcím – pravidla jsou určena dle více faktorů.
Na výkon přenesené působnosti obce obdrží příspěvek ze státního rozpočtu.	Přenesené kompetence na obce mají být plně financovány státem (plánují se normativy-dosud přírůstek 5 % ročně)
Nevyužívají se neúčelové dotace	Nevyužívají se neúčelové dotace

Zdroj: www.dvs.cz, vlastní zpracování.

Při komparaci rozdílů ve vahách obou zemí je zřejmé, že na Slovensku je poměrně promyšlený systém přidělování sdílené daně na základě několika faktorů, oproti České

republice, kde převládá faktor jediný, a to je počet obyvatel, jenž je dále znehodnocován nešťastnou kategorizací obcí do velikostních skupin. Díky všem těmto okolnostem se může proces decentralizace na Slovensku jevit jako lépe propracovaný, než je tomu v ČR. Nesmíme ovšem zapomenout na pravidlo, že čím více bude kritérií, tím více bude systém nepřehlednější a komplikovanější.

3 PRAKTICKÁ ČÁST

Obsahem praktické části je porovnání tří vybraných obcí v Olomouckém kraji, resp. srovnání jejich hospodaření a financování, zhodnocení způsobu jejich rozvoje. Cílem práce je následná komparace zjištěných výsledků a případný návrh řešení k vylepšení finanční situace těchto tří zvolených obcí.

3.1. Charakteristika kraje a vybraných obcí

Vybrané obce se nacházejí v Olomouckém kraji, v okrese Olomouc. Z hlediska územně-správního tvoří spolu se Zlínským krajem region soudržnosti Střední Morava (NUTS 2). Člení se na pět okresů (Jeseník, Olomouc, Prostějov, Přerov a Šumperk). Na území Olomouckého kraje bylo stanoveno 13 správních obvodů obcí s rozšířenou působností a 20 správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem.

K 31. 12. 2017 měl Olomoucký kraj celkem 633 178 obyvatel. Počtem obyvatel na 1 km² (120,1) je kraj blízko průměrné hustotě zalidnění za celou ČR (134,5 osob na km²). V rámci kraje jsou samozřejmě rozdíly, nejmenší hustotu obyvatel má okres Jeseník (53,8 osob na km²) a Šumperk (92,1 osob na km²). Další statistické údaje o kraji jsou uvedeny v níže uvedené tabulce č. 8.

Tabulka č. 8 – Statistické údaje o Olomouckém kraji k 1. 12. 2018

Okres	Rozloha	Počet obyvatel	Hustota zalidnění	Počet obcí
Jeseník	719 km ²	38 659	54 obyv. /km ²	24
Olomouc	1 608 km ²	234 344	146 obyv. /km ²	98
Prostějov	777 km ²	108 669	140 obyv. /km ²	97
Přerov	854 km ²	130 515	153 obyv. /km ²	105
Šumperk	1 313 km ²	120 991	92 obyv. /km ²	78

Zdroj: Statistická ročenka Olomouckého kraje, 2018

Okres Olomouc patří rozlohou k největším v kraji. Na severu sousedí s okresem Šumperk, na jihovýchodě s okresem Přerov a na severozápadu sousedí s okresem Prostějov. Tři vybrané obce se nacházejí v blízkosti okresního města Olomouc (viz obrázek č. 12). Konkrétně se jedná o obce: Hlubočky, Mrsklesy a Tršice. Všechny uvedené obce jsou součástí mikroregionu Bystřička.

Sdružení obcí mikroregionu Bystřička vzniklo v roce 2000 a od roku 2018, kdy přistoupila obec Kozlov, jej tvoří 12 spádových obcí — Bukovany, Bystrovany, Daskabát, Doloplazy, Hlubočky, Kozlov, Mrsklesy, Přáslavice, Svěsdlice, Tršice, Velká Bystřice a Velký Újezd. Bystřička je mikroregionem střední velikosti, rozprostírá se přibližně na 9 679 ha a s 15 959 obyvateli se řadí mezi střední mikroregiony Olomouckého kraje. Mezi logické souvislosti, proč tento mikroregion vznik, patří nejen geografická blízkost, ale i spojení kulturními, historickými tradicemi a také společnými problémy.

Obrázek č. 12 – Administrativní rozdělení okresu Olomouc

ADMINISTRATIVNÍ ROZDĚLENÍ OKRESU OLOMOUC - STAV K 1.1.2016

Zdroj: Statistická ročenka Olomouckého kraje, 2018

Právě možnost operativnějšího a schůdnějšího řešení těchto problémů, efektivnějšího čerpání finančních prostředků ze státního rozpočtu a z fondů Evropské unie, byl hlavním impulsem k jeho založení. Hlavním předmětem činnosti mikroregionu je zejména koordinace postupů při řešení problémů týkajících se těchto oblastí:

rozvoj samosprávy obcí, hospodářského, sociálního a kulturního života obcí, vztahu k orgánům krajské správy a státní správy, rozvoj technické infrastruktury v obcích, vzájemná pomoc při řešení problematiky životního prostředí, především v oblasti využití alternativních zdrojů energie, podpora řešení dopravní obslužnosti týkající se více obcí, rozvoj cestovního ruchu a venkovské turistiky při současném řešení dalších akcí místních programů rozvoje jednotlivých obcí, marketing venkovské turistiky, zpracování nabídkových produktů aj.

3.2. Obec Hlubočky

Hlubočky je obec v okrese Olomouc. Nachází se 11 km SV od tohoto okresního města a je součástí mikroregionu Bystřička. Katastrální výměra obce je 23,6 km², z toho 0,40 km² zemědělské půdy. Nadmořská výška obce se pohybuje od 280 do 380 m n. m. (Program rozvoje obce Hlubočky). Obec se řadí do obcí II. typu, tj. obec s pověřeným OÚ (Monitor obecních rozpočtů na portálu MF ČR – Obec Hlubočky). Obec zajišťuje služby v oblasti Czech POINT, matriční úřad a stavební úřad. Obec je také zřizovatelem dvou mateřských škol, Základní školy, školní jídelny, hasičského záchranného sboru obce Hlubočky, obecní policie a obecní knihovny (Internetové stránky obce).

Obec leží v oblasti Nížkého Jeseníku v údolí řeky Bystřice. Ta protéká celou obcí Hlubočky a je levostranným přítokem řeky Moravy, do níž se vlévá v Olomouci ve výšce 212 m n. m. Pramení jihovýchodně od Rýžoviště ve výšce 600 m n. m. Je dlouhá 53,9 km, povodí má plochu 267,4 km². Na jaře je využívána vodáky. Úsek Ondrášov – Hrubá Voda je sjízdný s obtížností WW III, z Hrubé Vody po ústí je řeka sjízdná s obtížností WW I.

Obec Hlubočky sestává z několika místních částí:

- Hlubočky – Mariánské Údolí
- Hlubočky – Posluchov
- Hlubočky – Ves

Obrázek č. 13 – Znak obce Hlubočky

Zdroj: Obecní webové stránky

- Hlubočky-Dukla
- Hlubočky-Hrubá Voda

Celkový počet obyvatel obce k 24. 10. 2016 byl 4 310 osob, průměrný věk 42,05 roků (server ČSÚ). Obec se k datu 1. 1. 2016 rozšířila o cca 129 ha. Jedná se o původní Vojenský újezd Libavá. Všechny části obce se nacházejí v Údolí Bystřice, výjimkou je pouze Posluchov, který leží severozápadně od obce Hlubočky.

V katastru obce leží dvě chráněná území. Jsou to přírodní park Údolí Bystřice vyhlášený v roce 1995 a přírodní rezervace Hrubovodské sutě, existující od roku 2001. Území obce zasahuje též do Natury 2000 - evropsky významné lokality a ptačí oblasti (Program rozvoje obce Hlubočky na období 2016-2023).

První zmínka o Hlubočkách je z r. 1368. O čtyřicet let později obec patřila k panství blízkého, ale dnes dávno zaniklého hradu Hluboký. Za dalších sto let připadly Hlubočky panství zámku ve Velké Bystřici. Tou dobou už byla z hradu opuštěná zřícenina a v pozdějších dobách se dokonce vedly spory o jeho pravé poloze. A přece to býval hrad založený snad levobočkem krále Václava II., olomouckým biskupem Janem Volkem, později v držení samého císaře Karla IV. a jeho bratra moravského markraběte Jana Jindřicha.

Život v poněkud drsném kraji mezi lesnatými stráněmi se radikálně změnil r. 1827, když tu Jan Zvěřina založil železářny a hutě. Tehdy vznikla i osada Mariánské Údolí. Roku 1854 I. K. Machanek postavil na místě starých hamrů hřebíkárny. Roku 1870 byla založena akciová společnost Moravia. Tato společnost vlastnila i závody v Mariánském Údolí. Moderní závody Moravia, které byly proslulé výrobou plynových spotřebičů, odlitků ze šedé litiny a dílů leteckých motorů, vyvážely své výrobky bezmála do celého světa, a staly se základem dnešních firem MORA Moravia, Honeywell a Foundeik (Internetové stránky obce). Zmiňované firmy jsou významnými zaměstnavateli v regionu a pracuje v nich bezmála dva tisíce pracovníků.

V Hlubočkách funguje celá řada spolků a sdružení. Mezi oblíbené patří FK Hlubočky, který má dlouholetou tradici, dále ZO Českého zahrádkářského svazu Hlubočky a Minikár klub AČR. V nedávné době bylo otevřené rodinné centrum Broučci.

Školství a vzdělání v obci zajišťuje mateřská a základní škola. Vzhledem ke značné rozlehlosti obce jsou zde zřízeny tři základní školy a 2 mateřské školy. V obci je dále domov důchodců, dům s pečovatelskou službou a ordinace praktických lékařů. Na práci s mládeží se zaměřuje především škola a místní spolky, zejména Rodinné centrum Broučci, Skauti, Svaz mladých techniků, SDH Hlubočky, tenisový a fotbalový klub a Minikár klub Hlubočky. Obec podporuje zejména aktivity spolků a zapojení dětí a mládeže, jak je uvedeno výše, a to finančně i materiálně. Akce pro seniory za finanční podpory obce pořádá v obci Svaz postižených civilizačními chorobami, který má zázemí v prostorách kulturního domu. Pořádají zejména přednášky, setkání se seniory nebo zájezdy (Program rozvoje obce Hlubočky na období 2016-2023).

Z hlediska atraktivity cestovního ruchu se obec nachází v atraktivním prostředí, turisticky velmi vyhledávaným, s dobře rozvinutou infrastrukturou. Kromě letní cyklo a pěší turistiky jsou velkým lákadlem v zimě i dva skiareály, které se nachází ve dvou místních částech.

3.3. Obec Mrsklesy

Obrázek č. 14 – Znak obce Mrsklesy

Obec Mrsklesy se skládá ze dvou místních částí – Mrsklesy a Kovákov. Leží v údolí při vodoteči Vrtůvka v nadmořské výšce 250-380 m n. m., asi 10 km východním směrem od města Olomouce v jihozápadním podhůří Oderské vrchoviny na hranici vojenského prostoru Libavá. Osada Mrsklesy je v dostupných pramenech poprvé zmiňována k roku 1364 a dlouhou dobu patřila k velkobystřickému panství. Severním okrajem katastru sousedí s obcí Hlubočky, západním okrajem s městem Velká Bystřice a jižním s obcí Přáslavice (Internetové stránky obce).

První písemná zmínka o vesnici je v latinsky psané listině z r. 1364, kde se nazývá Myrkless. Česky se ves nazývala Mrsklesy (1447) nebo Mrsklice (1771), německy Nierklowitz (1676) či Mrzsklitz. Ves patřila velkobystřickému panství až do roku 1589, kdy tuto feudální enklávu koupila olomoucká metropolitní kapitula.

Po rozpadu patrimoniální správy roku 1848 došlo k vytvoření katastrálních obcí jako základních jednotek státního zřízení. Roku 1850 se jednou z takových obcí staly i Mrsklesy, tenkrát zvané Mrsklice (Program rozvoje obce na období 2016-2023).

Obec se řadí mezi obce základního typu. Obec zajišťuje služby v oblasti Czech POINT a je zřizovatelem mateřské školy a veřejné obecní knihovny. Obec má ve svém majetku a provozuje podporované bydlení, kde je 8 bytů vyčleněno pro seniory a 2 byty pro běžné nájemníky. Nedávno obec postavila multifunkční dům se sálem, prodejnou potravin a třemi byty, které budou určeny pro běžné nájemníky.

Na konci roku 2018 žilo v Mrsklesech 690 trvale hlášených obyvatel (Monitor obecních rozpočtů na portálu MF ČR – Obec Mrsklesy).

Vývoj počtu obyvatel obce vykazuje pomalý, ale stabilní růst. Zpravidla se stěhuje více lidí do obce než z obce. Nejčastějšími příchozími jsou mladé rodiny – lze předpokládat, že spojení blízkosti a snadné dostupnosti města Velké Bystřice a Olomouce s venkovským charakterem zástavby a blízkostí přírody naplňuje představy o vhodném místě pro založení rodiny a výchovu dětí (Internetové stránky obce).

Na katastru obce se nachází i skládka komunálního odpadu. Ta pro obec představuje velmi významný a slušný příjem do obecního rozpočtu. Skládku zde provozuje firma LO Haná, s.r.o. a jako náhradu za ekologickou zátěž, platí obci poplatky ve výši téměř 15 milionů ročně.

V obci působí několik spolků, které pořádají v rámci své činnosti různé akce pro veřejnost, dále se také aktivně podílí na přípravě či organizaci akcí pořádaných obcí. Financování spolků kromě vlastních příspěvků členů probíhá formou grantů z rozpočtu obce.

Mezi významné spolky patří TJ Sokol Mrsklesy, který byl založen v roce 1964, má celkem 188 členů. Aktivní členové jsou organizovaní ve dvou oddílech:

- ❖ Oddíl fotbalu (SK Mrsklesy) – 22 členů
- ❖ Oddíl rekreačního sportu – 166 členů

Dalším významným spolkem v obci je Turistický oddíl Mrsklesy – SMT MORAVIA. Tato skupina, věnující se nejen turistice, pracuje v obci již 24 let. Pravidelně jsou pořádány schůzky dětí hlavně z Mrskles, případně z okolí. Oddíl se nevěnuje pouze turistice, ale také

zájmové a vzdělávací činnosti pro děti, pořádání výletů a letních táborů (Program rozvoje obce Mrsklesy na období 2016-2023).

Senioři v obci mají pro svá setkávání k dispozici prostory v kulturním domě. Obec pro ně organizuje několik akcí ročně: pravidelná setkání a každoroční zájezd.

V obci Mrsklesy se nenachází žádný větší průmyslový podnik a ani v budoucnu se neuvažuje o rozvoji výroby v tomto území.

Obrázek č. 15 – Znak obce Tršice

3.4. Obec Tršice

Obec Tršice je samosprávným subjektem se základní působností. Obec je také zřizovatelem základní školy, mateřské školy a školní jídelny. Zajišťuje služby Czech POINT, matriční úřad a stavební úřad.

Obec Tršice leží v JJV části okresu Olomouc. Celý povrch

Zdroj: Obecní webové stránky

Tršic náleží horopisně k Nízkému Jeseníku. K obci Tršice

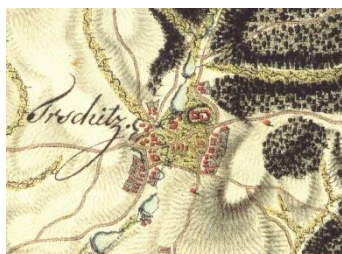
přísluší další obce, a to obec Hostkovice, Lipňany, Přestavlky, Vacanovice a Zákřov (Internetové stránky obce). Katastr Tršic tvoří nepravidelný obrazec protažený ve směru severojižním. Jeho největší délka v rovnoběžkovém směru je 3,650 km a největší šířka ve směru poledníkovém 6,035 km. Rozloha katastru obce 14,09 km², tj. 0,97 % rozlohy okresu Olomouc. Rozloha všech katastrů, příslušných k obci Tršice, činí 25,03 km², což je 1,72 % rozlohy okresu Olomouc (Internetové stránky obce).

První věrohodná písemná zpráva o tehdejší vesnici pochází až z druhé poloviny 13.století, což je vzhledem k stáří mnohých středomoravských sídlišť doba relativně mladá a právem proto můžeme předpokládat, že počátky Tršic sahají před rok 1282, kdy je vesnice poprvé zmíněna v historických dokumentech. Z analogického vývoje v sousedství můžeme vyslovit domněnku, že výše položená zvlněná oblast Tršické pahorkatiny byla patrně trvale osídlena později než sousední Hornomoravský úval (Internetové stránky obce).

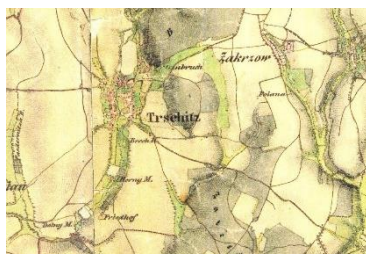
O starobylosti osady vypovídají dva nepřímé důkazy. Prvním je půdorys takzvané okrouhlice, charakteristický pro vesnice staršího založení. Druhým dokladem je patronymické místní jméno Tršice, vzniklé příponou „-ice“ k osobnímu jménu „Trch“ či „Trš“ (od Trpimír, Trpen, Trpíč apod.). Podle tohoto výkladu by Tršice byly osadou,

v níž žili lidé Trhovci či Tršovi (TRŠICE, *Tematická kniha k sedmistému výročí obce*). V roce 1526 byly Tršice povýšeny na městečko.

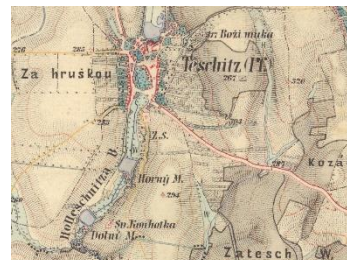
Obrázek č. 16 – Historické mapy obce Tršice

Rok 1780

Rok 1840

Rok 1878

Zdroj: Obrázky dostupné na internetových stránkách obce

V roce 1990 žilo v obci 2770 obyvatel, nicméně hned počátkem 90. let došlo k razantním změnám: v rámci procesu sebeurčení některých místních částí, vedeného místními skupinami obyvatel, se v roce 1991 osamostatnila obec Doloplazy (v severní části katastru Tršic) s více než 1 100 obyvateli a v roce 1992 se oddělila obec Suchonice (jihozáp.) se svými 170 obyvateli. V současné době (k 31. 12. 2018) žije v Tršicích 1 655 obyvatel (Internetové stránky obce). Obec je s okolními sídly spojená sítí silnic II. a III. třídy a z hlediska dopravní obslužnosti je snadno dostupná z krajského města Olomouc, tak okresního města Přerov.

V obci Tršice působí několik spolků, které se starají o zájmovou a společenskou činnost občanů ve volném čase. Spolkový život má v Tršicích dlouholetou tradici. V současné době se zájmové spolky podílí na společenském dění v obci, a to jak výpomocí při organizaci a technickém či kulturním zabezpečení akcí pořádaných obcí, tak i pořádáním svých vlastních akcí. Mezi významné spolky patří TJ Sokol, Sbor dobrovolný hasičů, který je od roku 2014 zařazen do záchranného systému Olomouckého kraje jako JPO III, tj. s rozšířenou působností mimo katastr obce Tršice. Dále v obci působí Český zahrádkářský svaz, Český svaz chovatelů, Junák a Klub aktivních seniorů – KASTR (Obec Tršice 2014, *Obec Tršice v proměnách času*).

3.5. Demografická charakteristika obcí

Základem rozpočtového určení daní obcí je zejména kritériu počtu obyvatel, které je nutné analyzovat, abychom mohli vyhodnotit a porovnat hospodaření a financování vybraných obcí. Z tohoto důvodu považuji za důležité tuto kapitolu zahrnout do diplomové práce.

Počet obyvatel žijících na určitém území (státu, kraje, okresu, obce, města apod.) k určitému okamžiku, tedy stav obyvatelstva, je jednou ze základních charakteristik, kterou sleduje demografická statistika. V praxi se jedná o demografické statistiky ČR, ve kterých jde zpravidla o obyvatelstvo trvale bydlící, tj. o soubor osob, které jsou v daném území přihlášeny k trvalému pobytu, a to bez ohledu na státní občanství. Hlavním zdrojem informací o stavu obyvatelstva v obcích je Český statistický úřad (dále jen ČSÚ). Ten zabezpečuje získávání a zpracování údajů pro statistické účely, poskytuje statistické informace nejen státním orgánům, orgánům územní samosprávy, ale i široké veřejnosti. Poskytuje údaje i v rámci mezinárodní činnosti. ČSÚ zajišťuje především vzájemnou srovnatelnost statistických informací ve vnitrostátním i mezinárodním měřítku. Působnost ČSÚ je vymezena zákonem č. 85/1995 Sb., o státní statistické službě¹⁰.

Počet obyvatel je nejběžněji specifikován podle pohlaví a průměrného věku. Tyto údaje zobrazují níže uvedené tabulky a grafy. Jsou zde jednak uvedeny aktuální počty obyvatel, tak i vývoj počtu obyvatel v minulých letech. Uvedená data se vždy vztahují k 31. 12. daného roku.

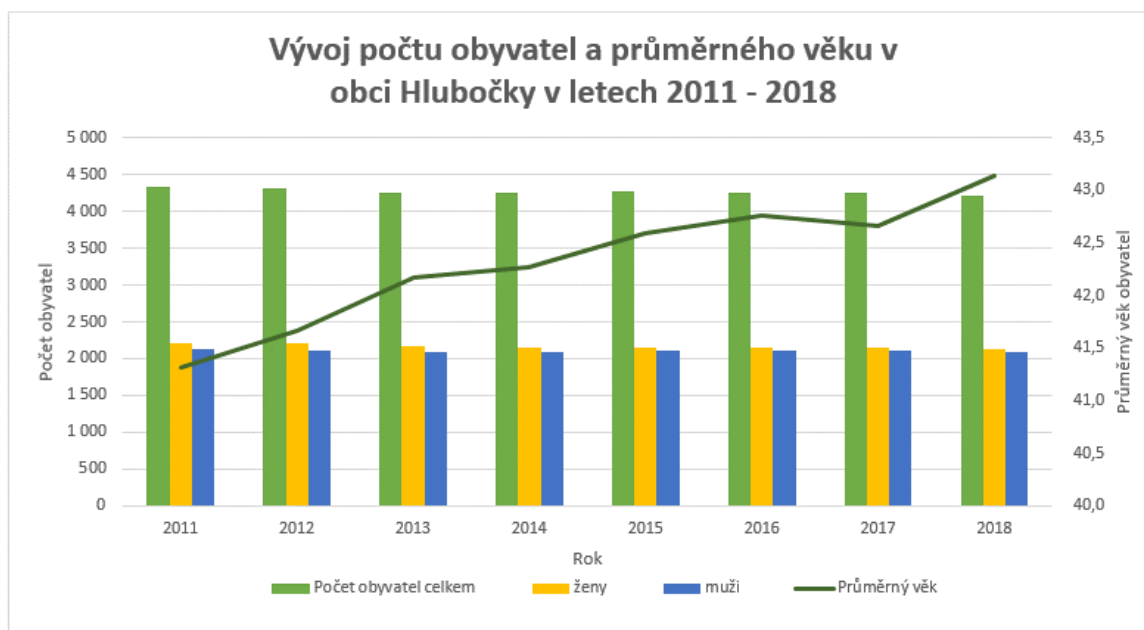
¹⁰ Státní statistická služba je činnost, která zahrnuje získávání údajů, vytváření statistických informací o sociálním, ekonomickém, demografickém a ekologickém vývoji České republiky. Zdroj: <http://www.czso.cz>

Tabulka č. 9 – Počet obyvatel a průměrný věk v obci Hlubočky v letech 2011-2018

Rok	Počet obyvatel celkem	Muži	Ženy	Průměrný věk
2011	4 341	2 126	2 215	41,3
2012	4 306	2 103	2 203	41,7
2013	4 252	2 089	2 163	42,2
2014	4 253	2 094	2 159	42,3
2015	4 268	2 109	2 159	42,6
2016	4 247	2 104	2 143	42,8
2017	4 245	2 105	2 140	42,7
2018	4 221	2 088	2 133	43,1

Zdroj: www.czso.cz, vlastní zpracování

Graf č. 3 – Vývoj počtu obyvatel a průměrného věku v obci Hlubočky v letech 2011-2018

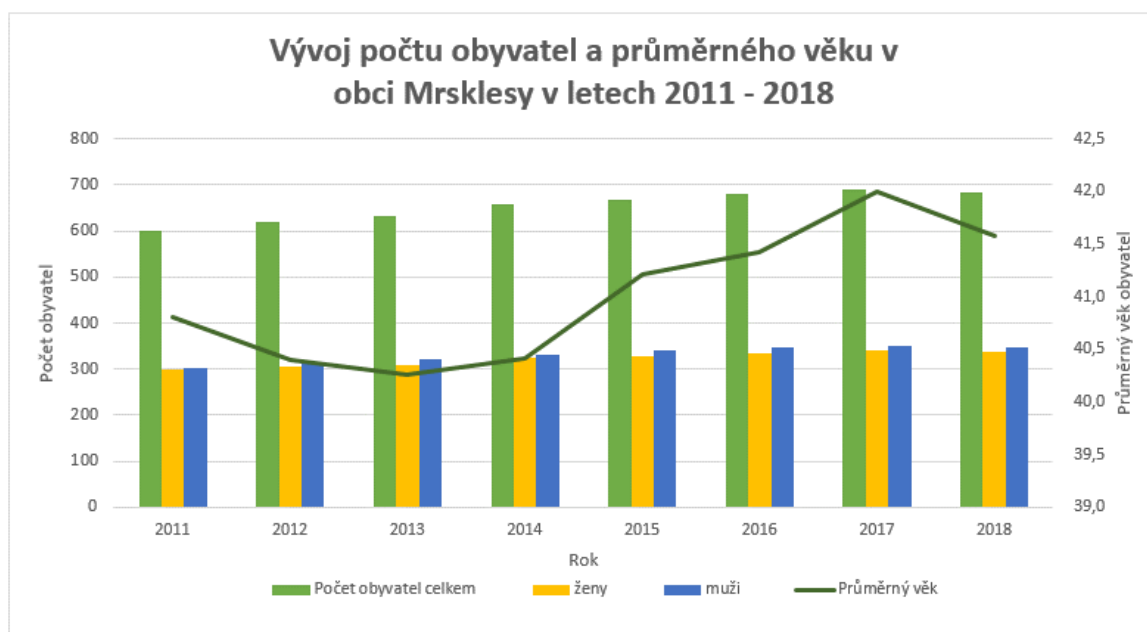
Zdroj: www.czso.cz, vlastní zpracování

Tabulka č. 10 – Počet obyvatel a průměrný věk v obci Mrsklesy v letech 2011-2018

Rok	Počet obyvatel celkem	Muži	Ženy	Průměrný věk
2011	600	301	299	40,8
2012	619	312	307	40,4
2013	633	323	310	40,3
2014	658	332	326	40,4
2015	669	341	328	41,2
2016	681	348	333	41,4
2017	690	350	340	42,0
2018	684	347	337	41,6

Zdroj: www.czso.cz, vlastní zpracování

Graf č. 4 – Vývoj počtu obyvatel a průměrného věku v obci Mrsklesy v letech 2011-2018

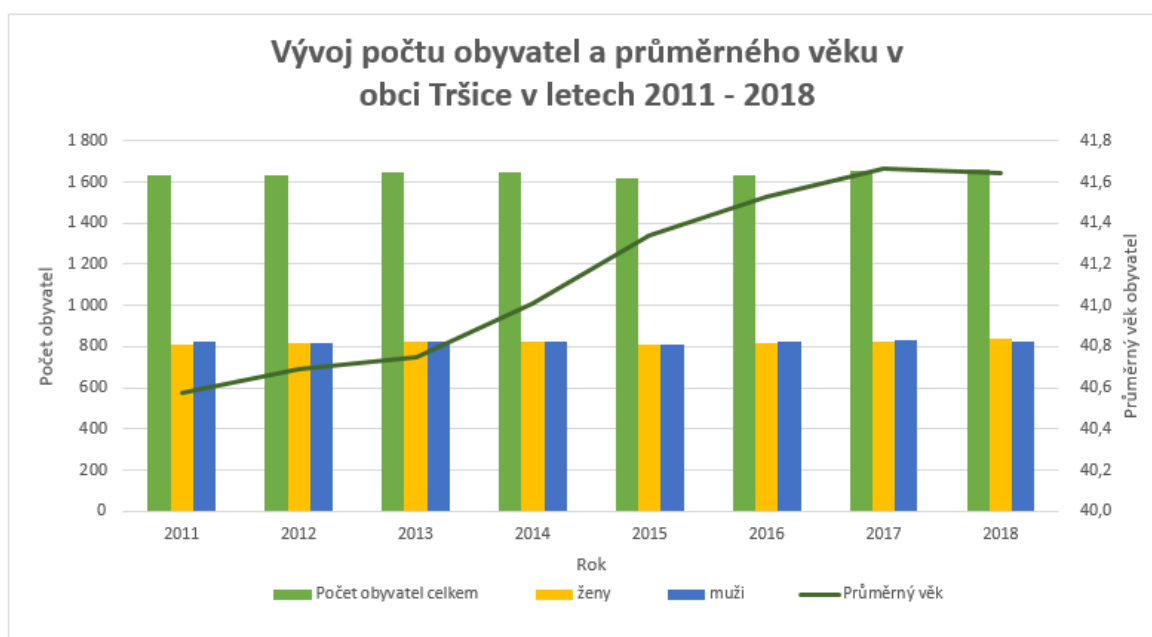
Zdroj: www.czso.cz, vlastní zpracování

Tabulka č. 11 – Počet obyvatel a průměrný věk v obci Tršice v letech 2011-2018

Rok	Počet obyvatel celkem	Muži	Ženy	Průměrný věk
2011	1 636	823	813	40,6
2012	1 635	820	815	40,7
2013	1 648	825	823	40,7
2014	1 647	826	821	41,0
2015	1 620	809	811	41,3
2016	1 635	821	814	41,5
2017	1 652	829	823	41,7
2018	1 664	828	836	41,6

Zdroj: www.czso.cz, vlastní zpracování

Graf č. 5 – Vývoj počtu obyvatel a průměrného věku v obci Tršice v letech 2011-2018

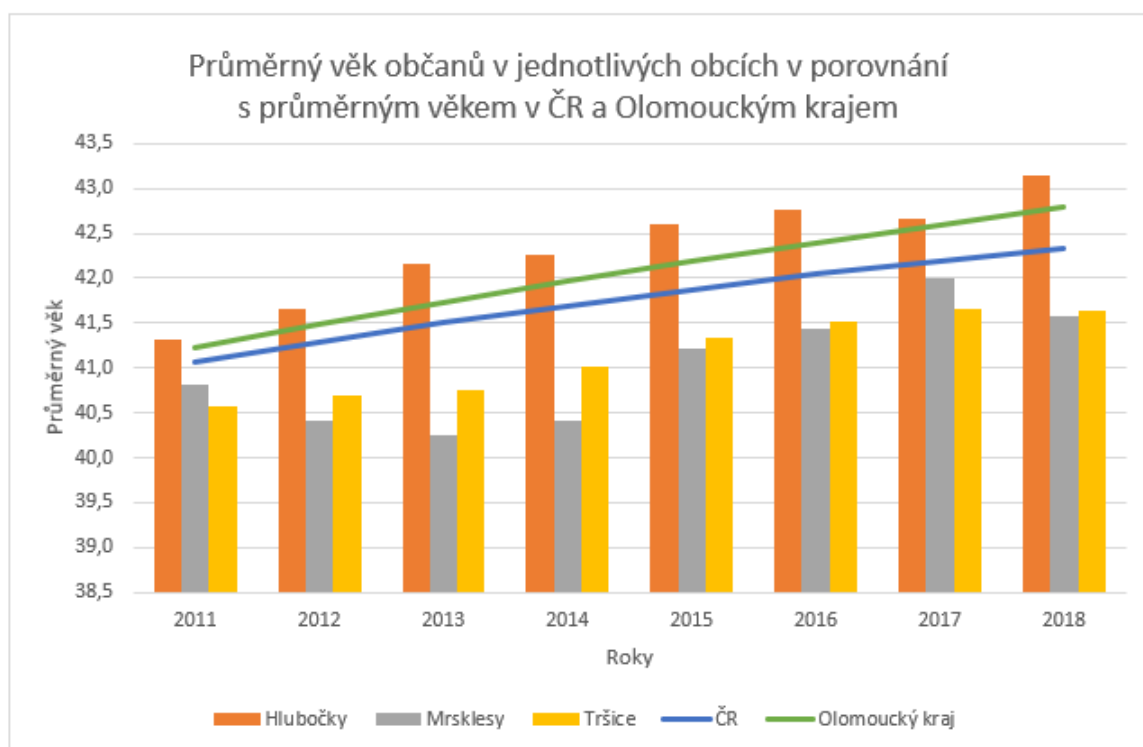

Zdroj: www.czso.cz, vlastní zpracování

Při komparaci dat z výše uvedených tabulek a grafů je patrné, že obec Hlubočky je co do velikosti počtu trvale žijících obyvatel největší. V průměru zde žije o 3 620 obyvatel více než je tomu v obci Mrsklesy a o téměř 2 630 obyvatel více nežli v obci Tršice. V obci Mrsklesy žije nejméně obyvatel. Ve všech sledovaných obcích je však počet obyvatel poměrně stabilní a nedochází zde k výraznému úbytku či nárůstku obyvatel. V obci Tršice lze pozorovat pozitivní trend nárůstku obyvatel za poslední sledovaný rok, a to o 12

obyvatel. V dalších dvou obcích dochází ke kolísavému trendu v počtu obyvatel, lze ovšem konstatovat, že od roku 2011 dochází ve všech sledovaných obcích k mírnému nárůstu počtu obyvatel, mimo obec Hlubočky, ve které dochází naopak k neustálému poklesu. Je zarážející, že právě v obci Hlubočky k tomuto jevu dochází, když má obec na svém území dva velké zaměstnavatele a dobrou dopravní obslužnost s okolními městy a nastartovanou bytovou výstavbu. Zajímavé je také sledovat průměrný věk obyvatel ve vybraných obcích. Průměrný věk obyvatel v ČR se neustále zvyšuje, v roce 2018 je to 42,3 let (server ČSÚ). Tento negativní trend nám znázorňuje graf č. 6. Obec Hlubočky má ze sledovaných obcí nejstarší populaci a zároveň je i nad průměrem ČR a Olomouckého kraje. Její obyvatele mají v průměru 42,3 let. V obci Mrsklesy a Tršice je průměrný věk stabilizovaný na hranici 41 let, je tedy pod celkovým průměrem ČR i celého Olomouckého kraje.

Graf č. 6 – Průměrný věk občanů v jednotlivých obcích v porovnání s průměrným věkem v ČR a v Olomouckém kraji

Zdroj: www.czso.cz, vlastní zpracování

Jestliže srovnáme poměrné zastoupení mužů a žen ve výše zmiňovaných obcích, je patrné že počet žen převyšuje počet mužů pouze v jedné z obcí. Tento trend je nejvýraznější v obci Hlubočky, kde v roce 2012 žilo v obci o 100 žen více než mužů. Není tomu ovšem tak v obci Mrsklesy a Tršice, kde počet mužů mírně překračuje počet žen. Tento rozdíl je ovšem nepatrný a je v řádu od 2 do 15 obyvatel v jednotlivých rocích. Obecně lze tedy konstatovat a potvrdit tezi, že nižší počet mužů v populaci je podmíněn tím, že se muži dožívají nižšího věku než ženy.

3.6. Hospodaření a financování obcí v České republice

Na začátku této kapitoly je třeba zmínit, že hospodaření obcí náleží do jejich samostatné působnosti. To znamená, že je pouze na rozhodnutí jednotlivých zastupitelstev, jak bude rozpočet příslušné samosprávy koncipován a jaké budou mít priority na daný rok. Jak již bylo zmíněno, mezi hlavní zdroje financování obcí patří příjmy daňové, nedaňové, kapitálové a transfery. Hlavními příjmy obcí v jejich hospodaření jsou však příjmy daňové, kdy stát stanoví obcím podíl na celostátním inkasu u DPH, DPPO, DPFO a daně z hazardu. Jedná se tedy o rozpočtové určení daní (RUD) neboli o příjmy ze sdílených daní.

Tento systém je stanoven zákonem č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní, ve znění pozdějších předpisů. Zákon udává postup, jak podíl jednotlivých obcí na výnosu daní každoročně určit. Postup zohledňuje především počet obyvatel, velikost katastrálního území a počet dětí mateřských škol a žáků základních škol, které zřizuje obec. Poslední novela tohoto zákona nabyla účinnosti 1. ledna 2018. Změny, které novela přinesla, znázorňuje jednak tabulka č. 12., kde je patrné navýšení podílu obcí na DPH, tak i tabulka č. 13., kde se mění kritérium koeficientu postupných přechodů a navyšuje se kritérium počtu dětí v MŠ a žáků ZŠ.

Tabulka č. 12 – Podíl obcí na sdílených daních v minulých letech a poslední novelizace s účinností od 1. 1. 2018

Sazby DPH	5%, 19%	2008-9:	14%	2013-14:	10%, 15%, 21%		
		9%, 19%		15%, 21%			
		2010-11:	20%	2015: 10%, 15%, 21%			
		10%, 20%					
Sdílená daň	do r. 2007	2008-2011	2012	2013-2015	2016	2017	od r.2018
DHH	20,59%	21,40%	19,93%	20,83%	20,83%	21,40%	23,58%
DPFO (z přiznání)	20,59%	21,40%	21,40%	23,58%	23,58%	23,58%	23,58%
DPFO (záv. činnost)	20,59%	21,40%	21,40%	22,87%	23,58%	23,58%	23,58%
DPFO(vybíraná srážkou)	20,59%	21,40%	21,40%	23,58%	23,58%	23,58%	23,58%
DPPO	20,59%	21,40%	21,40%	23,58%	23,58%	23,58%	23,58%

Zdroj: www.mfcr.cz, vlastní zpracování

Problematika přerozdělování daní zůstává i nadále aktuálním tématem. To je předmětem stálých diskuzí mezi zástupci obecních a krajských samospráv, státu a Parlamentu České republiky. V současné době můžeme jen diskutovat o tom, kam bude v budoucnu směřovat rozpočtové určení daní.

Tabulka č. 13 – Rozpočtové určení daní – váhy jednotlivých koeficientů v minulých letech a poslední novelizace s účinností od 1.1 2018

Do roku 2012		Rok 2013–2017		Od roku 2018	
Rozloha katastrálních území (celková rozloha)	3%	Rozloha katastrálních území (max. 10 ha na obyvatele)	3%	Rozloha katastrálních území (max. 10 ha na obyvatele)	3%
Prostý počet obyvatel	3%	Prostý počet obyvatel	10%	Prostý počet obyvatel	10%
Počet obyvatel upravený přepočítacími koeficienty	94%	Počet obyvatel upravený přepočítacími koeficienty	80%	Počet obyvatel upravený přepočítacími koeficienty	78%
Počet dětí MŠ a žáků ZŠ	0%	Počet dětí MŠ a žáků ZŠ	7%	Počet dětí MŠ a žáků ZŠ	9%
Celkem	100%		100%		100%

Zdroj: www.mfcr.cz, vlastní zpracování

3.7. Analýza rozpočtu a hospodaření obce Hlubočky

Důležitým zdrojem informací a dat o hospodaření obce Hlubočky byl informační portál Ministerstva financí ČR – MONITOR, dále pak rozhovor s představitelem obce, s místostarostou Pavlem Samkem, či veřejně dostupné dokumenty jako například závěrečné účty obce nebo rozpočtová opatření. Nejdůležitějším krátkodobým plánovacím dokumentem, podle kterého obec hospodaří, je rozpočet. Rozpočet obce musí splňovat základní rozpočtové zásady: každoroční sestavování a schvalování, reálnost a pravdivost, účelovost, úplnost a jednotnost rozpočtu, dlouhodobou vyrovnanost a publicitu. Rozpočet může být chápán z hlediska účetního jako bilance příjmů a výdajů, která podává informaci o vyrovnanosti, případně schodku či přebytku rozpočtu. Sestavuje se na jeden rok. Rozpočtový rok je shodný s rokem kalendářním. Při sestavování rozpočtu se vychází z rozpočtového výhledu (Rozhovor č. 1). Rozpočet obce Hlubočky byl vesměs schvalován vždy jako schodkový. Jen takový rozpočet totiž dává obci více možností k investicím. Schodek hospodaření se uhrazuje z finančních prostředků z minulých let nebo se kryje z návratných zdrojů splatných z rozpočtu v následujících letech¹¹. Pro lepší přehled rozpočtů obce poslouží tabulka č. 14 a graf č. 7.

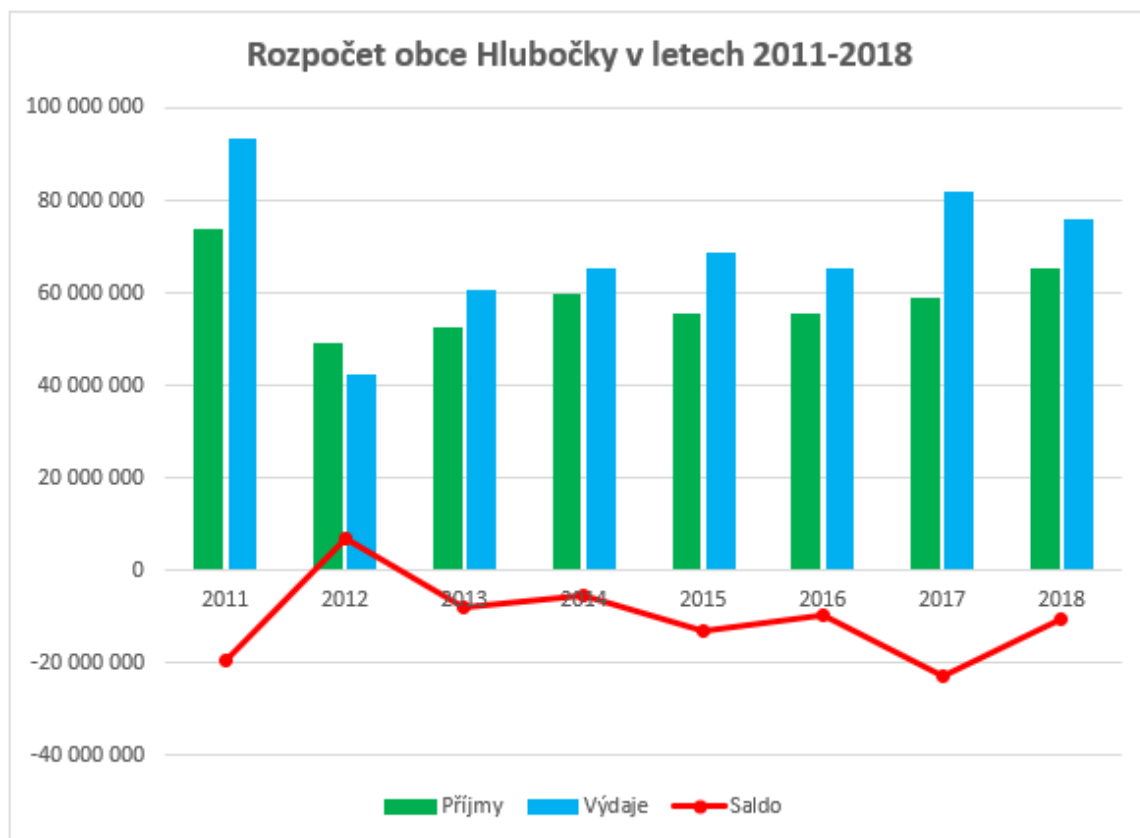
Tabulka č. 14 – Rozpočet obce Hlubočky v letech 2011-2018 (v Kč)

Obec Hlubočky		2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Schválený rozpočet	Příjmy	73 553 000	48 828 000	52 265 000	59 564 000	55 390 000	55 295 000	58 657 000	65 263 000
	Výdaje	93 195 000	42 002 000	60 425 000	65 000 000	68 451 000	65 011 000	81 494 000	75 899 000
	Saldo	-19 642 000	6 826 000	-8 160 000	-5 436 000	-13 061 000	-9 716 000	-22 837 000	-10 636 000
Skutečný rozpočet	Příjmy	74 347 000	55 103 000	95 708 400	80 773 025	85 393 584	77 525 583	74 744 708	82 739 064
	Výdaje	98 480 000	38 426 000	90 608 262	72 455 988	89 762 576	60 739 692	81 690 583	91 109 250
	Saldo	-24 133 000	16 677 000	5 100 138	8 317 037	-4 368 992	16 785 891	-6 945 875	-8 370 186

Zdroj: Monitor obecních rozpočtů na portálu MF ČR, vlastní zpracování.

¹¹ § 4 zákona č. 250/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů

Graf č. 7 – Rozpočet obce Hlubočky v letech 2011-2018 (v Kč)

Zdroj: Monitor obecních rozpočtů na portálu MF ČR, vlastní zpracování.

Jak již bylo zmíněno, na základě rozpočtového výhledu se sestavuje rozpočet obce na další účetní období. „Rozpočet v naší obci sestavuje finanční odbor, který při sestavování rozpočtu postupuje obdobným způsobem jako vláda při sestavování státního rozpočtu“, uvádí místostarosta obce. V praxi to tedy znamená, že finanční odbor určí veškeré výdaje a oproti tomu postaví plánované příjmy obce. Následuje balancování rozpočtu, tj. snižování plánovaných výdajů tak, aby došlo k vyrovnání výdajové a příjmové složky rozpočtu. Takto sestavený rozpočet je předložen k projednání radou obce. Ke konečnému návrhu rozpočtu dochází z pravidla po 6 kolech připomínkování a úprav rozpočtu ze strany příslušných odborů obce a radních. V neposlední řadě se k rozpočtu aktivně vyjadřují zastupitelé obce, kteří jako poslední návrh rozpočtu posvědí svým hlasem. K projednání rozpočtu dochází na pracovním semináři zastupitelů za přítomnosti starostky, místostarosty a vedoucí finančního odboru. Ke shodě na výši rozpočtu většinou dojde již na druhém pracovním semináři (Rozhovor č. 1).

Nejvyšší navrhovaný schodek byl zaznamenán v roce 2010, kdy rozdíl mezi navrhovanými příjmy a výdaji činil více jak 24 milionů korun. Hlavním důvodem tak vysokého schodku bylo budování IV. Etapy kanalizace v Hlubočkách (47 mil. Kč) a rekonstrukce a zateplení kulturního domu v místní části Mariánské Údolí (dále jen M.Ú.) ve výši 7 mil. Kč.

Celkem byla v tomto sledovaném období realizována díla v hodnotě přesahující částku 128 mil. Kč (z toho získané dotace necelých 61 mil. Kč). Mezi nejnákladnějšími akcemi byla regenerace panelového sídliště v místní části M.Ú. za 11,1 mil. Kč, humanizace okolí kulturního domu v M.Ú. za více než 20 mil. Kč (přesah do r. 2015), nová místní komunikace Nám. Družby v ceně 7,6 mil. Kč, komunikace Na Výsluní, Mírová, Havlíčkova, zateplení veřejných budov obce za 23, 6 mil. Kč. Značné prostředky byly určeny také do oprav a výstavby chodníků, parkovišť, mostů, sociálních zařízení, vybudování hřišť na sídlištích a fotbalového hřiště a do dalšího majetku obce. Další prostředky byly vynaloženy rovněž na zajištění bezpečnosti občanů a obce instalací kamerového systému (361 tis. Kč) či varovného a informačního systému obce (3,3 mil. Kč), na výcvik, výstroj a výzbroj místních hasičů a na údržbu obce, její čistotu a vzhled. Jiné milionové akce byly aktivitou obce vyvolány a financovány jiným investorem, jako např. hlavní silnice v místní části Dukla či vlaková zastávka v místní části Hlubočky – Ves (Rozhovor č. 1).

Příjmy

Nejdůležitějším příjmem obce jsou příjmy daňové. Tabulka č. 15. ukazuje, že daňové příjmy tvoří zhruba 60 % celkových příjmů obce a každým rokem postupně narůstají.

V průběhu sedmi let se daňové příjmy obce zvedli o cca 14 mil. Kč.

Tabulka č. 15 – Druhy příjmů v obci Hlubočky v letech 2011-2018 (v Kč)

Druhy příjmů	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Daňové příjmy	34 764 000	33 244 000	43 851 985	45 742 828	48 123 985	52 771 469	56 158 199	63 714 741
Nedaňové příjmy	23 236 000	10 719 000	9 375 321	8 682 532	9 760 047	10 136 231	9 197 579	9 652 182
Kapitálové příjmy	9 774 000	7 506 000	5 845 709	4 242 351	8 592 321	861 494	3 680 744	746 840
Přijaté transfery	6 573 000	3 634 000	36 635 384	22 105 314	18 917 232	13 756 390	5 708 185	8 625 301
*neinvestiční transfery	6 314 000	3 484 000	4 563 120	3 922 740	4 503 103	4 158 362	5 384 685	5 545 533
*investiční transfery	259 000	150 000	32 072 264	18 182 574	14 414 129	9 598 028	323 500	3 079 768
Celkem	74 347 000	55 103 000	95 708 399	80 773 025	85 393 585	77 525 584	74 744 707	82 739 064

Zdroj: Monitor obecních rozpočtů na portálu MF ČR, vlastní zpracování.

Nedaňové příjmy obce tvoří zhruba 14 % celkových příjmů obce. Jejich výše je ve sledovaném období poměrně stabilní až na rok 2011, kdy přesáhla částku 23 mil. Kč. Největším nedaňovým příjmem obce jsou příjmy z vlastní činnosti a z poskytování služeb. Obec je ve službách pro obyvatelstvo velmi aktivní. Obec je zřizovatelem knihovny, kulturního domu, dvou základních škol, školní jídelny a obecní policie (Rozhovor č. 1). Kapitálové příjmy obce nehrají až tak výraznou roli. V celkových příjmech tvoří okolo 7 %. V roce 2011 obec prodala větší část dlouhodobého majetku, a tím kapitálové příjmy postupně klesaly. V posledním sledovaném roce klesly na hodnotu 847 tis. Kč. V předchozím (2015-2018) a současném volebním období (2019-2022) obec minimálně prodává pozemky ve svém vlastnictví. Svůj současný kapitál se snaží navýšit např. i tím, že provede rekonstrukci nevyužitých objektů a jejich následný prodej. Další významnou položkou v příjmech obce jsou přijaté transfery, které tvoří v průměru 19 % celkových příjmů obce. Absolutně nejvíce v položce přijatých transferů obec zaznamenala v roce 2013, kdy hodnota přesáhla částku 32 mil. Kč. Obec získala dotace od Ministerstva životního prostředí ve výši bezmála 12 mil. Kč a také dotaci od Správy silnic Olomouckého kraje (SSOK) ve výši téměř 10 mil. Kč. Ostatní finanční prostředky získala obec v rámci výzev MAS Bystřička. Dotace byly použity na tyto akce: Regenerace panelového sídliště v M.Ú. – 1. etapa (6,2 mil. Kč), Rekonstrukce a zateplení ZŠ Hlubočky – Ves (4,5 mil. Kč), Rekonstrukce a zateplení budovy č.p. 437 MŠ Mar. Údolí (3,2 mil. Kč), Varovný systém, protipovodňová opatření, a bezdrátový rozhlas v obci (3,3 mil. Kč) a dalších 17 investičních projektů (Obec Hlubočky, *Volební účet 2011-2014 a 2015-2018*). V obci jsou zavedeny místní poplatky, které jsou podle místostarosty nastaveny na nejnižší možné úrovni. Jedná se o následující:

- poplatek ze psů,
- poplatek z ubytovací kapacity,
- poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálního odpadu,
- poplatek za užívání veřejného prostranství.

Poplatky za sběr komunálního odpadu přinášejí do obecního rozpočtu v průměru 2,6 mil. Kč ročně. Méně významné poplatky jsou za ubytovací kapacity (70 tis. Kč.) a poplatek ze psů (91 tis. Kč.). O navýšení nebo zavedení dalších místních poplatků obec neuvažuje.

„Poplatky pro obec nejsou až tak důležité, takže v nejbližší době určitě nové poplatky zavádět nebudeme a ani stávající navyšovat“, sdělil místostarosta obce Pavel Samek. Dále také uvádí, že příspěvek na výkon státní správy se v obci pohybuje kolem částky 2,6 mil. Kč. a v dostatečné výši pokrývá současné náklady související s touto agendou. K otázce RUD se obec staví kladně a nynější nastavení příjmů vnímá pozitivně, což je dáno především velkou rozlohou obce, počtem obyvatel a žáků – takže pozitivně je vnímána i změna váhy u počtu žáků na 9 % (Rozhovor č. 1).

„Jen pro zajímavost, naše obec se řadí mezi největší obce (jak rozlohou, tak i počtem obyvatel) v ČR“ doplňuje údaje místostarosta obce.

Výdaje

Tabulka č. 16 znázorňuje druhové členění výdajů obce. Běžné výdaje obce jsou ve sledovaných letech stabilní, bez výrazných výkyvů. V roce 2018 se dostaly na hodnotu 58 mil. Kč.

Tabulka č. 16 – Druhy výdajů v obci Hlubočky v letech 2011-2018 (v Kč)

Druhy výdajů	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Běžné výdaje	41 444 000	33 123 000	31 865 134	42 007 000	42 194 143	42 918 831	47 847 161	57 998 118
Kapitálové výdaje	57 036 000	5 303 000	58 743 128	30 449 000	47 568 433	17 820 861	33 843 421	33 111 132
Celkem	98 480 000	38 426 000	90 608 262	72 456 000	89 762 576	60 739 692	81 690 582	91 109 250

Zdroj: Monitor obecních rozpočtů na portálu MF ČR, vlastní zpracování

Běžné výdaje tvoří 54 % celkových výdajů obce. Významnou položkou běžných výdajů jsou v obci výdaje na platy a související výdaje. V průměru jde na platy 18 mil. Kč ročně. Největší položku, téměř 20 mil. Kč tvoří služby pro obyvatelstvo. Patří sem nákup ostatních služeb, materiálu a energie. Neinvestiční nákupy a související výdaje činily v roce 2016 15 mil. Kč, což představuje 40 % běžných výdajů. Obec provozuje dvě základní školy, mateřskou školu, knihovnu, kulturní středisko, dům s pečovatelskou službou, obecní policii, má rozsáhlou veřejnou zeleň a také vlastní hřbitov. To vše je nutné pravidelně udržovat a dle potřeby renovovat. Nemalé částky z rozpočtu plynou do komunálních služeb a územního rozvoje. Obec značně investovala do oprav a výstavby chodníků, parkovišť, mostů, sociálních zařízení, vybudování hřišť na sídlištích a fotbalového hřiště a investovala i do dalšího majetku obce. Investiční výdaje v obci

se vyšplhaly na hodnoty 58 mil. Kč v roce 2011, 12 mil. Kč v roce 2012, 11,7 mil. Kč v roce 2013, 14,4 mil. Kč v roce 2014, 35,1 mil. Kč v roce 2014, 24,1 mil. Kč v roce 2015, 13,9 mil. Kč v roce 2016, 37,7 mil. Kč v roce 2017 a 19,68 mil. Kč v roce 2018. „V roce 2019 se výdaje vyšplhaly na částku 15,3 mil. Kč a v roce 2020 se předpokládají investiční výdaje ve výši bezmála 20 mil. Kč“, upřesňuje informace místostarosta obce Pavel Samek. V současné době je v obci rozpracováno mnoho projektů, mezi které patří např. Sběrný dvůr v Dukle. Vše je připraveno, náklad cca 6,7 mil. Kč. Byla podána žádost o dotaci. Dále projekt Silnice a chodníky v Hrubé Vodě, tj. společná akce obce a Olomouckého kraje. Nyní je dokončována projektová dokumentace prvního úseku v délce 655 m. Celý úsek, od vlakového nádraží po domov důchodců, bude proveden v několika etapách. Aktuální je i projekt Biotop – Přírodní koupaliště (louka u „Burku“), společná akce s obcemi Velká Bystřice a Mrsklesy. A z oblasti zlepšení veřejné obslužnosti – projekt Doprava na sídliště Mar. Údolí s přednostmi seniorů a zdravotně postižených občanů (Rozhovor č. 1).

Zadluženost obce

Obec Hlubočky není dle místostarosty obce zadlužená, zpravidla si vystačí se svými prostředky nebo prostředky získanými prostřednictvím dotačních programů. Obec si tedy prostředky nepůjčuje. Tuto informaci potvrzují i veřejně dostupné údaje z informačního portálu Ministerstva financí ČR – MONITOR. Podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům tak v roce 2018 představoval jen 1,83 % a celková likvidita dosahovala hodnoty 3,9 (Rozhovor č. 1).

Dotace

Za výše uvedené a finančně vyjádřené stavební a jiné aktivity obce ve volebním období 2010-2014 bylo proinvestováno 128,622 mil. Kč, z toho dotace z různých strukturálních fondů EU a ČR činily 60,821 mil. Kč. Ve volebním období 2015-2018 bylo obcí proinvestováno celkem cca 122 mil. Kč, z toho dotace činily 34,44 mil. Kč. V přehledu nejsou uváděny finanční náklady na běžnou údržbu, drobné opravy, projektové dokumentace, znalecké posudky, stavební dozory apod. I ty se však pohybují řádově ve statisících. V roce 2018 byly vypsány vhodné dotační tituly především pro menší obce s počtem obyvatel do dvou či tří tisíc obyvatel. Proto i větší investice musely být v tomto

období kryty jen z rozpočtu obce. Přesto se však většina plánovaných akcí podařila i s tímto omezením realizovat.

Do akcí přecházející do dalšího volebního období (jedná se vesměs o akce zahájené v roce 2018, resp. naplánované akce ve stádiu zpracovaných projektů či studií, stavebních povolení apod.) obec investovala dalších 43,51 mil. Kč, z toho dotace 10,3 mil. Kč (Rozhovor č. 1).

„V aktuálním volebním období (2018-2022) nové vedení obce dokončuje záměry, které jsou rozpracované, rozestavěné, dokumentačně zajištěné a především ty, na které již bylo vydáno územní a stavební povolení, a je očekáváno vypsání vhodného dotačního titulu“, dodává místostarosta obce.

Realizované projekty

Největšími projekty byly v roce 2012 1.etapa regenerace panelového sídliště – Mar. Údolí (6,2 mil. Kč), rok poté 2. etapa regenerace panelového sídliště Mar. Údolí (4,9 mil. Kč) a v roce 2014 projekty Proměna, humanizace a oživení centra obce Hlubočky-Mar. Údolí, okolí KD (20 mil. Kč) a Komunikace nám. Družby – Suchý Žleb (od křižovatky Olomoucká-nám. Družby po ovčín) v hodnotě 7,6 mil. Kč. Největší investicí v roce 2015 byla stavba kanalizace IV. etapa (Dukla) v hodnotě 47 mil. Kč (Rozhovor č. 1). Pavel Samek dodává: *„V současné době je vybavenost naší obce dostačující a neplánujeme takovou investici, která by třeba měla zadlužit obec. Veškeré plánované projekty se snažíme profinancovat z vlastních prostředků nebo s pomocí dotací.“* Ve sledovaném období bylo realizováno bezpočet investičních akcí.

Jak již bylo zmíněno, jen v období 2015-2018 byly realizovány projekty v hodnotě přesahující částku 128 mil. Kč (z toho získané dotace 61 mil. Kč). Nejnákladnějšími akcemi byla stavba kanalizace IV. etapa (Dukla) v hodnotě 47 mil. Kč, regenerace panelového sídliště M.Ú. za 11,1 mil. Kč, humanizace okolí kulturního domu v M.Ú.

za více než 20 mil. Kč, zateplení veřejných budov obce za 23, 6 mil. Kč a další. Značné prostředky byly určeny také do oprav a výstavby chodníků, parkovišť, mostů, sociálních zařízení, vybudování hřišť na sídlištích a fotbalového hřiště a investice do dalšího majetku obce. Další prostředky byly vynaloženy také na zajištění bezpečnosti občanů, a to instalací kamerového systému či varovného a informačního systému obce, na výcvik, výstroj a výzbroj místních dobrovolných hasičů a na údržbu obce, její čistotu a vzhled (Rozhovor č. 1).

Kompletní přehled realizovaných projektů v období let 2011 až 2018 je obsahem přílohy č. 1.

Spolupráce s jinými obcemi

Obec Hlubočky, stejně jako většina obcí mikroregionu, je členem MAS Bystřička o.p.s. – Sdružení obcí mikroregionu Bystřička, které vzniklo v roce 2000 a od roku 2009, kdy přistoupila obec Doloplazy, jej tvoří 11 spádových obcí (Rozhovor č.1). *„Obec Hlubočky se může pochlubit tím, že naše starostka Eva Hasníková je členkou rady tohoto uskupení“*, sděluje místostarosta obce, který je sám členem výběrové komise MAS.

Za nejdůležitější a nejnáročnější fázi správného a účelového fungování MAS je, dle názoru místostarosty obce Hlubočky, dosažení konsensu, tj. konkrétní shody představitelů všech zainteresovaných subjektů z nejrůznějších sfér života mikroregionu (veřejné správy, podnikatelů, škol, spolků, neziskových organizací apod.) na tom, jaké cíle pro další rozvoj svého mikroregionu budou společně považovat za rozhodující, jaké cesty zvolí k jejich realizaci, aby došlo k co nejefektivnějšímu naplnění poznanych rozvojových šancí mikroregionu (Rozhovor č.1).

V následujícím období je třeba se zamyslet nad řešením zejména infrastrukturních projektů, které řeší veřejnou, občanskou vybavenost, a dále například využití areálů průmyslového a podnikatelského charakteru. *„Musíme si přiznat, že za posledních 20 uplynulých let, i přes většinové období prosperity, se dokázalo zásadně proměnit tvář obecních center, nedokázalo se však stále uspokojivým způsobem zajistit komplexní vybavenost všech našich obcí,“* doplňuje místostarosta. To se týká i základních prostředků veřejné a občanské vybavenosti a její následné údržby (odpovídajících chodníků, osvětlení, cyklostezek, upravených parků a veřejných prostor). Jedná se však i o podnikatelskou

infrastrukturu (a v ní především o problematiku brownfields, tedy nevyužívaných továrních objektů). Jeden z takových objektů se nachází i v katastru obce (místní část Dukla) a je předmětem diskusí ohledně jeho využitelnosti pro obec.

Dne 28. 2. 2019 město Velká Bystřice (Marek Pazdera, starosta), obec Hlubočky (Eva Hasníková, starostka) a obec Mrsklesy (Petr Stratil, starosta) uzavírají Memorandum o spolupráci na výstavbě koupacího biotopu. Zmíněné partnerské obce, vědomy si svého společného zájmu o podporu veřejných aktivit, se rozhodly sjednotit svůj postup vedoucí k výstavbě koupacího biotopu s příslušenstvím (parkoviště, recepce, zázemí technické správy, šatny, WC, sprchy, bufet, dětské hřiště, beach volejbal), umístěného na pozemcích v k. ú. obce Hlubočky, jako infrastruktury pro volný čas, rekreaci a rozvoj cestovního ruchu. Tento projekt je důkazem toho, že v rámci vzájemné spolupráce obcí regionu je možné budovat i takové projekty, které by jednotlivé obce samy nebyly schopny realizovat (Rozhovor č.1).

Celkové hodnocení hospodaření obce Hlubočky

Místostarosta hodnotí současné hospodaření obce jako uspokojivé. Obec má dostatek financí na běžný provoz a zároveň si může dovolit i investovat do jejího dalšího rozvoje (Rozhovor č. 1).

V současnosti obec podporuje níže uvedené projekty:

- Sběrný dvůr v Dukle. Předpokládaný náklad investice cca 6,7 mil. Kč. Byla podána žádost o dotaci.
- Rekonstrukce hasičské zbrojnice Dukla. Náklad cca 1,9 mil. Kč. Dokončována projektová dokumentace, dotace v roce 2020.
- Revitalizace sídliště Dukla. Doposud projektanti řeší problematiku odvedení dešťové vody z objektů sídliště dle nových norem EU a problematiku uložení stávající kanalizace. Jinak je připravena kompletní projektová dokumentace pro realizaci stavby v předpokládaných pěti etapách.
- Dům aktivního života. Kulturní dům v Mar. Údolí projde rozsáhlou rekonstrukcí suterénu a přízemí. Nyní je dokončována projektová dokumentace.
- Silnice a chodníky v Mar. Údolí. Úsek mezi mostem u fy. MORY a vlakovým nádražím. Součástí stavby je i nový most přes Bystřičku. Nyní je dokončována

projektová dokumentace a prováděny přeložky inženýrských sítí. Opět se jedná o společnou akci s Olomouckým krajem.

- Kanalizace V Podlesí. Vše připraveno k realizaci. Stavební povolení je vydáno. Očekává se vyhlášení vhodného dotačního titulu.
- Kanalizace a vodovod v Posluhově. Je dokončována projektová dokumentace pro vydání stavebního povolení.
- Biotop. Přírodní koupaliště (louka u „Burku“). Společná akce s obcemi Velká Bystřice a Mrsklesy. Předpoklad zahájení výstavby je v roce 2021.
- Veřejná doprava – sídliště Mar. Údolí s předností seniorů a zdravotně postižených občanů. Aktuálně probíhají jednání s představiteli zainteresovaných stran.

(Program rozvoje obce Hlubočky na období 2016-2023)

„Hlavním cílem těchto projektů je nejen zpříjemnit a usnadnit život spoluobčanům, ale stát se i lokalitou zajímavou pro bytovou výstavbu a vyhledávanou rekreační a turistickou lokalitou“, uvedl na závěr rozhovoru místostarosta Hluboček Pavel Samek.

3.8. Analýza rozpočtu a hospodaření obce Mrsklesy

Rozpočet vychází z dlouhodobého výhledu, který je pomocným nástrojem územního samosprávného celku, sloužícím pro střednědobé finanční plánování rozvoje jeho hospodaření¹². Vlastní podoba rozpočtového výhledu však není pevně stanovena a praktické naplňování tohoto obsahu jednotlivými samosprávnými celky je velice různorodé. Hospodaření obce Mrsklesy v dlouhodobějším horizontu vyznačuje jako schodkové. Nejvyšší navrhovaný schodek byl zaznamenán v roce 2013, kdy rozdíl mezi navrhovanými příjmy a výdaji činil více jak 41 mil. Kč (Rozhovor č. 2).

Hlavním důvodem tak vysokého schodku je stavba Splaškové kanalizace a ČOV Mrsklesy (včetně komunikační infrastruktury).

„Zmíněná investice si vyžádala přes 49 mil. Kč a celá byla pokryta z vlastních zdrojů. Jednalo se největší investiční akci naší obce, co pamatují“, uvádí starosta.

V druhém sledovaném roce 2012 byl rozpočet, poprvé od roku 2011, schválen jako přebytkový a také výsledek hospodaření byl kladný. Navrhovaný rozpočet na další rok je schvalován na konci aktuálního roku a jedná se spíše o odhad příjmů a výdajů dle minulého období. Skutečný rozpočet je vždy odlišný než navrhovaný. Jsou situace, kdy je rozpočet schválen jako schodkový, ale ve skutečnosti je přebytkový. Rozpočet obce sestavuje sám starosta na základě vývoje rozpočtu předchozího roku s tím, že jsou zapracovány připomínky zastupitelů, kteří mají prostor se na pracovních schůzkách k návrhu rozpočtu vyjádřit. Zpravidla se k rozpočtu vyjadřují pouze jeden až dva zastupitelé (Rozhovor č. 2).

Přesné údaje o rozpočtu obce Mrsklesy v letech 2011-2019 znázorňuje tabulka č. 17. a graf č. 8. Obec Mrsklesy vlastnila k 31. 12. 2019 dlouhodobý hmotný majetek v hodnotě přes 198 mil. Kč, z toho nejvíce ve stavbách (asi 141 mil. Kč) a v pozemcích (přes 22 mil. Kč). Hodnota dlouhodobého finančního majetku v tomto roce byla přes 73 milionů Kč (Monitor obecních rozpočtů na portálu MF ČR – Obec Mrsklesy).

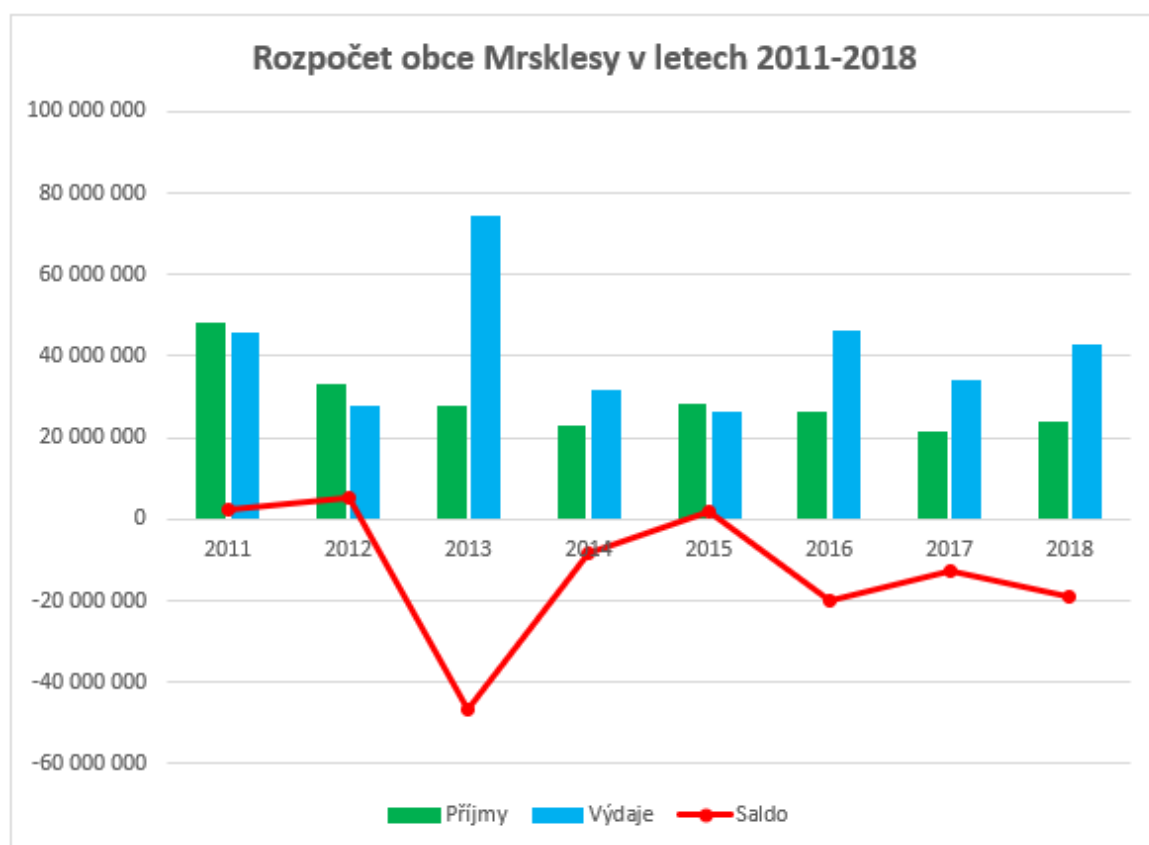
¹² Zákon č. 250/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů

Tabulka č. 17 – Rozpočet obce Mrsklesy v letech 2011-2018 (v Kč)

Obec Mrsklesy		2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Schválený rozpočet	Příjmy	47 970 000	33 170 000	27 718 000	22 940 000	27 970 000	25 950 000	21 136 000	23 900 000
	Výdaje	45 570 000	27 770 000	74 340 000	31 440 000	25 970 000	45 950 000	33 930 000	42 900 000
	Saldo	2 400 000	5 400 000	-46 622 000	-8 500 000	2 000 000	-20 000 000	-12 794 000	-19 000 000
Skutečný rozpočet	Příjmy	37 336 888	29 709 696	31 951 024	24 634 167	29 333 447	28 487 342	30 882 624	34 825 064
	Výdaje	19 004 864	16 723 005	73 254 775	24 648 612	13 923 363	30 449 560	21 870 395	29 531 401
	Saldo	18 332 024	12 986 691	-41 303 751	-14 445	15 410 084	-1 962 218	9 012 229	5 293 663

Zdroj: Monitor obecních rozpočtů na portálu MF ČR, vlastní zpracování.

Graf č. 8 – Rozpočet obce Mrsklesy v letech 2011-2018 (v Kč)

Zdroj: Monitor obecních rozpočtů na portálu MF ČR, vlastní zpracování.

Příjmy

Pro lepší znázornění druhových příjmů obce nám poslouží následující přehled. Z tabulky dále vyplývá, že více jak 75 % z celkových příjmů obce jsou příjmy daňové. Nejvýznamnější položkou daňových příjmů, přes 30 %, jsou poplatky za uložení odpadu.

Tabulka č. 18 – Druhy příjmů v obci Mrsklesy v letech 2011-2018 (v Kč)

Druhy příjmů	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Daňové příjmy	26 917 147	22 463 208	19 738 309	20 476 813	21 756 821	20 712 702	23 046 578	29 540 542
Nedaňové příjmy	5 679 202	4 751 088	5 376 889	3 993 895	7 354 812	7 619 840	5 482 874	4 076 777
Kapitálové příjmy	4 187 420	2 322 600	1 889 200	3 860			1 996 688	
Přijaté transfery	553 120	172 800	4 946 626	159 600	221 814	154 800	356 484	1 207 744
*neinvestiční transfery	553 120		146 626	159 600	221 814	154 800	356 484	1 207 744
*investiční transfery		172 800	4 800 000					
Celkem	37 336 889	29 709 696	31 951 024	24 634 168	29 333 447	28 487 342	30 882 624	34 825 063

Zdroj: Monitor obecních rozpočtů na portálu MF ČR, vlastní zpracování.

V katastru obce se nachází i skládka komunálního odpadu. Ta pro obec představuje velmi slušný příjem. Skládku zde provozuje firma LO Haná, s.r.o. a jako náhradu za ekologickou zátěž platí obci poplatky ve výši téměř 15 milionů ročně, což pro obec představuje velmi slušný příjem. V současné době je skládka zaplněna asi z dvou třetin a měla by sloužit do roku 2030. Podle starosty ovšem tyto „tučné“ roky končí a s blížícím se omezováním skladování odpadu se zřejmě příjmy do rozpočtu obce rapidně sníží (Rozhovor č. 2).

„Za poslední dva roky nám skládka hodně pomohla. Návozy byly vysoké a dají se očekávat i letos. Zřejmě naposledy. Skládkování už nebude nejlevnější, odpad se bude více vozit do spaloven,“ uvažuje Petr Stratil. Vládní návrh zákona o nakládání s odpady, který předpokládá konec skládkování v roce 2030, je nyní v Poslanecké sněmovně. Zákon a jeho přílohy mají zvýšit cíl recyklace a opětovného využití komunálního odpadu nejméně na 65 % v roce 2035, k čemuž bude tlačit právě růst poplatku za ukládání směsného komunálního odpadu na skládky z 500 až na 1 850 Kč za tunu v roce 2030. Skládkový komplex, který je hlavní kapacitou pro Olomouc a okolí, se etapu po etapě postupně rekultivuje. Odpady se zde navážejí již od roku 1992. Po ukončení rekultivace, ozelenění je odpad už částečně začleněn do krajiny, avšak za humny odpad obci zůstane. Od nejbližšího tělesa skládky jsou Mrsklesy dva kilometry (Rozhovor č. 2).

„Skládka nám tady zůstane a do budoucna bude na nás, abychom se starali. Firma provozující skládku funguje dobře, ukládá peníze do fondu, rekultivuje, stará se, vzorkuje. V tuto chvíli nevidíme žádný problém,“ uzavírá starosta.

Daňové příjmy v průběhu sledovaných let postupně narůstaly a v roce 2016 tvořily již 75 % z celkových příjmů. K příjmům obce patří i místní poplatky. Ty však hrají zanedbatelnou roli v rozpočtu obce. V obci jsou zavedeny následující místní poplatky:

- poplatek za svoz komunálního odpadu,
- poplatek za psy,
- stočné.

(Internetové stránky obce)

Poplatky v obci jsou udržovány na nižší úrovni s porovnáním s okolními obcemi. Zastupitelstvo obce neuvažuje o jejich zvýšení, a to hned ze dvou důvodů. Jednak nechce občany ještě více daňově zatěžovat, a také chce vyjít lidem vstříc a udržet poplatky na co nejnižší úrovni. Za vodné v obci občané třeba platit nemusí vůbec, ale nedávno obec zavedla poplatek za stočné, který do budoucna pokryje náklady na údržbu kanalizace a ČOV. Díky současným nadstandardním obecním příjmům si lidé zvykli, že nemusí žádné poplatky platit nebo případně platit pouze v minimální výši, ale tento stav nebude trvat věčně a obec do budoucna bude potřebovat finanční rezervy na pokrytí provozních nákladů (Rozhovor č. 2).

Výdaje

Ve sledovaných letech obec výrazně investovala do jejího rozvoje, ať už jde o rekonstrukci, výstavbu objektů či odkup a slučování pozemků (plánovaná výstavba cyklostezek). To je hlavní důvod, proč kapitálové výdaje činily téměř 62 % celkových výdajů obce v daném období. Tyto rozsáhlé investice mají společný cíl. Vedou ke zvelebování obce, ke zkvalitnění životní úrovně a zabezpečování statků pro obyvatele obce. Zabezpečování veřejných a lokálních statků v obci je díky těmto investicím nadstandardní (Rozhovor č. 2).

V tabulce č. 19 lze vidět, jak různorodé sumy se ve sledovaném období vyskytují. Zatímco v roce 2011 jsou kapitálové výdaje pouze 10,5 mil. Kč, o dva roky později jsou výdaje více jak pěti násobné, přesahující sumu 64 mil. Kč, což je více jak 64 % veškerých výdajů obce.

Tabulka č. 19 – Druhy výdajů v obci Mřsklesy v letech 2011-2018 (v Kč)

Druhy výdajů	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Běžné výdaje	8 419 233	13 261 332	8 932 510	9 378 315	7 105 668	10 958 665	12 426 859	15 816 280
Kapitálové výdaje	10 585 631	3 461 673	64 322 265	15 270 298	6 817 696	19 490 896	9 443 536	13 715 121
Celkem	19 004 864	16 723 005	73 254 775	24 648 613	13 923 364	30 449 561	21 870 395	29 531 401

Zdroj: Monitor obecních rozpočtů na portálu MF ČR, vlastní zpracování.

Zbýlých 38 % výdajů obce tvoří výdaje běžné, související s každodenním provozem obce. Položka výdajů na výkon přenesené státní správy je v obci uspokojující a náklady na ni zcela pokryje příspěvek státu. Tato položka je z pohledu obce vnímána jako zcela bezvýznamná.

V listopadu 2019 obec dokončila výstavbu moderního kulturního domu, za který by se nemuselo stydět okresní město. Stál přes 30 mil. Kč – díky skládkování odpadu na něj obec vydělala za dva roky (Rozhovor č. 2).

„Zatímco sousední obce bojují s penězi a potřebovaly by půjčit od lidí například na vodovod, my jsme všechno vybudovali. Můžeme být spokojeni,“ svěřuje se starosta Petr Stratil. Dále vysvětluje, že si obec může dovolit půjčovat peníze lidem na opravy soukromého majetku. *„Obec je vyspravená a některé domy potřebovaly finanční injekci. Chtěli jsme lidem i vzhledu obce pomoci. Díky obecní bezúroční půjčce mohou provést opravy rychleji,“* vzpomíná, jak vznikl nápad založit Fond bydlení a nápad schválit Směrnici o poskytování bezúročných půjček.

Doposud obec půjčila zhruba třetině domácností. Celkem poskytla 64 půjček. Maximální částka je 300 tisíc korun. Většina zájemců o půjčku využila maximální výši a ani jednou se nestalo, že by někdo své závazky nesplatil. O přidělení půjčky rozhoduje zastupitelstvo. Naposledy v prosinci 2019 poslalo místnímu občanovi 100 tisíc Kč na výměnu topení. Pro letošek schválilo zastupitelstvo do speciálního fondu 1,5 mil. Kč (Rozhovor č. 2).

Zadluženost obce

Pro zjištění zadluženosti se používají dva základní ukazatele: podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům a celková likvidita. První ukazatel vyjadřuje poměr zadlužení k celkovému majetku obce. Celková likvidita pak stanovuje poměr, kterým je obec schopna krýt své krátkodobé závazky. V roce 2019 byl v obci Mrsklesy podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům 0,69 % a celková likvidita 40,14. Celková zadluženost obce v tomto roce činila 0 Kč (Monitor obecních rozpočtů na portálu MF ČR – Obec Mrsklesy).

Dotace

Obec Mrsklesy je v žádostech o dotace průměrně aktivní. Snad nejvíce obec žádala o dotace z OP Životní prostředí a nutno podotknout, že i velice úspěšně. Z tohoto fondu

získala na své projekty více jak 2,3 mil. Kč. V roce 2013 získala obec jednu ze svých největších dotací, a to od MMR ČR v celkové výši 4 800 tis. Kč. na výstavbu podporovaného bydlení v obci Mrsklesy. Ve svých žádostech o dotace ovšem není vždy obec úspěšná, např. u žádosti o dotaci na výstavbu kulturního domu (KD), byla neúspěšná. Na výstavbu KD v celkové hodnotě 30 mil. Kč obci přispěl jen Olomoucký kraj částkou 500 tisíc. Kč a zbylou část investice nakonec musela obec profinancovat z vlastních zdrojů. Obecně žádat o jakékoliv dotace je většinou pro malé obce velice obtížné, složité a nákladné. Obec si musí najmout osobu v tomto směru znalou nebo se obrátit na specializovanou firmu, což v obou případech projekt prodraží (o 20-30 %), a to navíc bez jakékoliv záruky na úspěch zamýšleného projektu. Není výjimkou, že obec zainvestuje do projektové dokumentace, žádosti o dotaci a v konečném výsledku dotaci vůbec nezíská, a zůstanou jí jen náklady s tím spojené (Rozhovor č. 2).

Realizované projekty

V roce 2019 byl realizován jeden s posledních projektů, a to projekt výstavby kulturního domu včetně čtyř bytových jednotek v rozpočtované částce 30 mil. Kč. Realizaci projektu podpořil Olomoucký kraj částkou ve výši 500 tis. Kč, jak je již uvedeno výše. V roce 2018 obec uskutečnila projekty za bezmála 9,6 mil. Kč a nejvíce potom obec Mrsklesy investovala v roce 2014, kdy utratila z obecní kasy částku 59,5 mil. Kč. Přehled nejdůležitějších projektů v letech 2011–2019 je uveden v příloze č. 2.

„Díky skládce komunálního odpadu, která se nachází v katastru naší obce máme v naší obci vše, co jsme potřebovali nebo chtěli mít. Nyní už občané vymýšlejí takové věci jako výstavbu kryté tenisové haly apod., což zastupitelstvo rozhodně nepokládá za účelové. Je nutné si uvědomit, že peníze ze skládky nepotečou do obecní pokladny pořádku a je tedy nutné šetřit a myslet na budoucnost“, dodává starosta obce Petr Stratil.

Spolupráce s jinými obcemi

Mikroregiony jsou významnými aktéry rozvoje venkova a jejich činnost Olomoucký kraj dlouhodobě podporuje. Jsou často vytvářeny za účelem získání společné podpory pro čerpání prostředků ze státních fondů a z fondů Evropské unie. Stejně tak jako obec Hlubočky, je i obec Mrsklesy členem MAS Bystřička.

Členství v rámci Mikroregionu Bystřička je pro obec velice výhodné. Problémy, které v rámci obce řeší, jsou často podobné těm, které tíží i starosty okolních obcí. Mrsklesy tedy, v rámci regionální spolupráce, mohou vzniklé problémy řešit společně s ostatními nebo si přinejmenším předat zkušenosti a vzájemně si tak pomoci.

Díky součinnosti mikroregionu docílily obce spousty výhod v oblasti nákupu levnějších energií, výhodného telefonování, dopravního značení nebo výstavby nových chodníků. Obce mohou prostřednictvím MAS společně žádat o dotační tituly, což snižuje hlavně menším obcím administrativní zátěž. Obec Mrsklesy je i členem Svazků obcí (město Velká Bystřice, obec Hlubočky a Mrsklesy), které podepsali Memorandum o spolupráci na výstavbě koupacího biotopu v katastru obce Hlubočky.

Okolní obce nabízí nejen svým obyvatelům, ale i turistům spoustu sportovně kulturního vyžití, ale od nepaměti zde chybí možnost se v letních měsících koupat. Nejbližší možnost koupání je až v krajském městě vzdáleném 20 km od těchto obcí. Tímto společným projektem obce chtějí nejen zpříjemnit životy místních občanů, ale zároveň i zvýšit atraktivnost celé oblasti Mariánského údolí (Rozhovor č. 2).

Celkové hodnocení hospodaření obce Mrsklesy

Dle slov Petra Stratila si obec vede velmi dobře. Obec má dostatek financí na její chod a také na rozvoj obce, který vykazuje pozitivní trend. I když obec již veškeré významné projekty realizovala, má stále v plánu i nadále investovat. Předpřipravených investičních akcí má několik. Mezi ty hlavní patří záměr odkupu soukromých pozemků v katastru obce, tak aby došlo ke sloučení obecních pozemků a do budoucna byla umožněna výstavba dalších částí cyklostezek, a především vybudování nové obytné zóny, která by měla přilákat nové zájemce o bytovou výstavbu (Rozhovor č. 2).

„Naše obec se nachází v zajímavé lokalitě s dobrou dopravní obsluhností. Obec také nabízí obyvatelům základní občanskou vybavenost se spoustou benefitů, které jiné obce

srovnatelné velikosti nejsou schopny nabídnou. Proto osobně vidím, že nic nebrání tomu, aby se obec i nadále rozrůstala“, uzavřel rozhovor starosta obce Petr Stratil.

3.9. Analýza rozpočtu a hospodaření obce Tršice

Zdrojem informací pro analýzu rozpočtu obce byly rozhovory s představiteli obce, starostou Pavlem Kováčkem, hlavní účetní Janou Ulicovou a dlouholetým členem zastupitelstva Radomírem Oherou. Dále pak veřejně dostupné dokumenty a údaje z informačního portálu Ministerstva financí – MONITOR. Rozpočet je základní nástroj hospodaření územních samosprávných celků. „*Při sestavování rozpočtu by mělo zastupitelstvo zvážit, zda příjmy územního samosprávného celku pokryjí jejich výdaje,*“ okomentoval problematiku starosta obce. Proces přípravy rozpočtu v obci probíhá následovně. Hrubý nástřel provede účetní obce na základě svých zkušeností a vývoje rozpočtu v předchozím období. Následuje projednávání rozpočtu se starostou a doladování s finančním výborem. Takto připravená verze je předložena zastupitelům na pracovní schůzce, mohou jej připomínkovat a měnit. Při veřejném schvalování na zastupitelstvu obce se již předkládá rozpočet po všech jeho úpravách a jeho schválení je již otázkou formální (Rozhovor č. 5).

Ne všechny výdaje obce však mohou zastupitelé ovlivnit. Některé činnosti obce se týkají bezprostředně záležitostí obce (tzv. samostatná působnost). Jiné činnosti vykonává obec za stát (tzv. přenesená působnost). Například zajišťuje provoz stavebního úřadu. Další část rozpočtů jsou povinné výdaje, jejichž vynaložení je striktně předepsáno zákony a rozpočtem obce tyto finanční prostředky pouze „*protečou*“. Některé činnosti musí obce zajistit ze zákona, například odvoz odpadu. Zastupitelstvo obce se dlouhodobě snaží schvalovat vyrovnaný rozpočet. Hospodaření obce ve sledovaných letech vykazuje jak vyrovnaný, přebytkový, tak i schodkový rozpočet. Součet přebytků však převyšuje součet schodků. Jeden z nejvyšších schodů byl zaznamenán v roce 2012, kdy rozdíl mezi navrhovanými příjmy a výdaji činil více jak 14 milionů korun. V uvedeném roce je v obci realizována spousta projektů. Mezi ty hlavní patří Rekonstrukce obvodového pláště budovy školní jídelny. Projekt je financován z Programu obnovy venkova částkou ve výši 443 tis. Kč se spoluúčástí obce ve výši 400 tis. Kč (Rozhovor č. 3). Největším projektem roku 2012 je bezesporu zahájení projektu Obec Tršice — splašková kanalizace a ČOV.

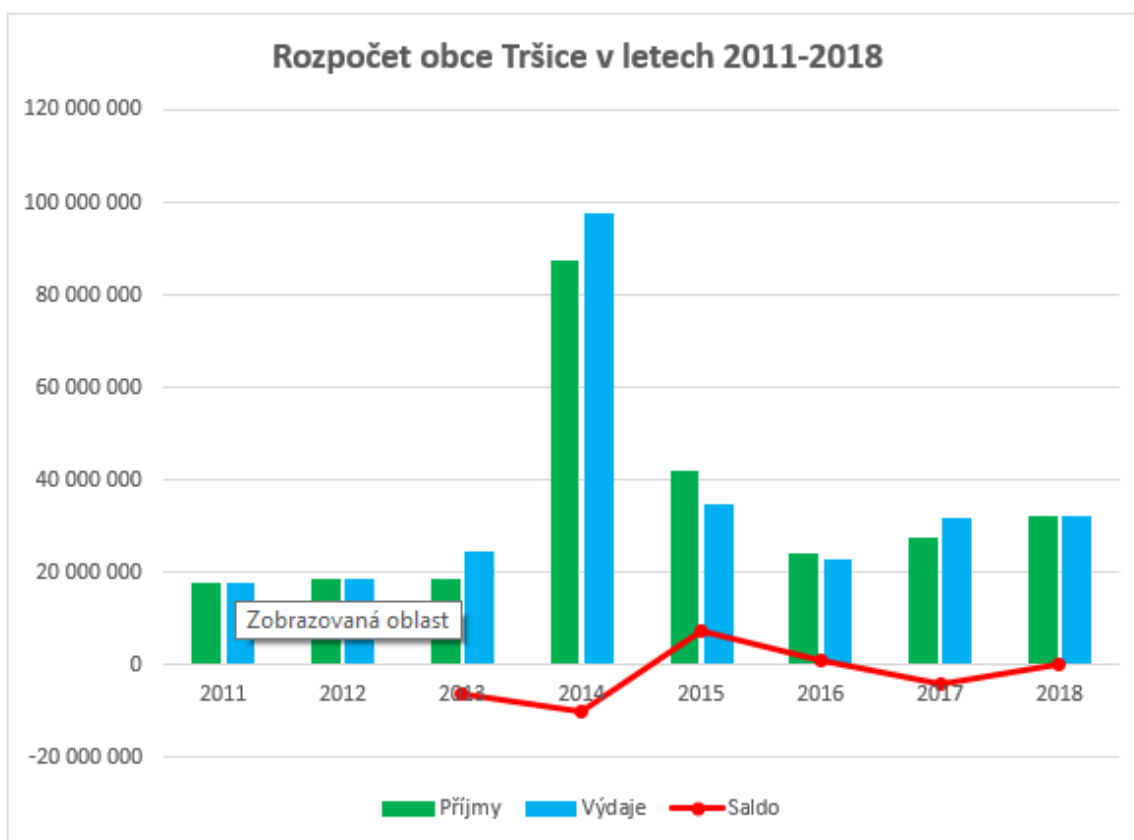
Tento projekt je realizován za finanční spoluúčasti Evropského fondu pro regionální rozvoj a Státního fondu životního prostředí v rámci prioritní osy – Zlepšování vodohospodářské infrastruktury a snižování povodní. Dne 7. 8. 2012 byla přislíbena na výše uvedenou stavbu, z celkových způsobilých 100 % výdajů částka 111 950 578 Kč. Samotná realizace díla probíhá až v letech 2013-2014 (Rozhovor č. 3).

Tabulka č. 20 – Rozpočet obce Tršice v letech 2011-2018 (v Kč)

Obec Tršice		2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Schválený rozpočet	Příjmy	17 719 000	18 573 000	18 271 000	87 283 500	41 647 931	23 777 000	27 283 950	32 096 000
	Výdaje	17 719 000	18 573 000	24 344 848	97 282 548	34 367 900	22 801 400	31 544 230	31 856 280
	Saldo			-6 073 848	-9 999 048	7 280 031	975 600	-4 260 280	239 720
Skutečný rozpočet	Příjmy	21 357 472	19 465 535	26 689 415	78 862 573	47 452 384	43 495 080	29 328 883	32 412 108
	Výdaje	20 974 725	33 797 865	23 645 651	93 582 728	40 219 458	51 919 215	29 076 893	34 087 464
	Saldo	382 747	-14 332 330	3 043 764	-14 720 155	7 232 926	-8 424 135	251 990	-1 675 356

Zdroj: Monitor obecních rozpočtů na portálu MF ČR, vlastní zpracování.

Graf č. 9 – Rozpočet obce Tršice v letech 2011-2018 (v Kč)

Zdroj: Monitor obecních rozpočtů na portálu MF ČR, vlastní zpracování.

Další z vyšších schodků je patrný v roce 2014, ve kterém obec realizuje další ambiciózní projekty jako je další etapa výstavby splaškové kanalizace, obnova veřejného prostranství nebo revitalizace zámeckého areálu Tršice (Rozhovor č. 3).

V období let 2012-2018 je v obci realizováno nespočet projektů, které jsou v ucelené podobě prezentovány v dalších kapitolách. V minulých letech byla obec nakloněna investičním rizikům a nebála se díky realizovaným projektům zadlužit (Rozhovor č. 4). „Obec je zadlužená, a to dvěma úvěry, jeden na kanalizaci a druhý na skupinový vodovod,“ doplňuje informace hlavní účetní, „i když je obec značně zadlužená, tak o změně příjmové strany rozpočtu se neuvažuje. V současné době se snažíme zadluženost obce snižovat a v žádném případě ji nezvyšovat“.

Příjmy

Stejně jako pro většinu ostatních obcí, tak i pro obec Tršice platí, že daňové příjmy jsou hlavním zdrojem celkových příjmů obce. Pro lepší znázornění druhových příjmů obce nám poslouží níže uvedená tabulka č. 21.

Tabulka č. 21 – Druhy příjmů v obci Tršice v letech 2011-2018 (v Kč)

Druhy příjmů	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Daňové příjmy	14 426 112	14 468 559	18 437 373	19 771 646	20 663 627	21 999 285	23 793 356	26 726 573
Nedaňové příjmy	2 228 374	1 882 178	2 364 270	2 392 014	2 646 794	2 499 094	3 031 297	3 788 654
Kapitálové příjmy	31 440		743 720	115 930	151 340	1 701 600	160 717	5 000
Přijaté transfery	4 671 546	3 114 799	5 144 052	56 582 984	23 990 624	17 295 100	2 343 513	1 891 881
*neinvestiční transfery	3 768 346	2 671 799	2 047 221	1 373 428	1 217 712	1 516 100	1 893 513	1 891 881
*investiční transfery	903 200	443 000	3 096 831	55 209 556	22 772 912	15 779 000	450 000	
Celkem	21 357 472	19 465 536	26 689 415	78 862 574	47 452 385	43 495 079	29 328 883	32 412 108

Zdroj: Monitor obecních rozpočtů na portálu MF ČR, vlastní zpracování.

Z tabulky tedy vyplývá, že více jak 54 % z celkových příjmů obce, jsou příjmy daňové. Ve sledovaných letech daňové příjmy postupně narůstají a v průběhu osmi let se zvýšily zhruba o šest mil. Kč. Nedaňové příjmy tvoří 7 % z celkových příjmů. Mezi nejvýznamnější nedaňové příjmy obce patří příjmy z místních poplatků, které přispějí do rozpočtu zhruba 885 tis. Kč. Z místních poplatků je nejvyšší položkou svoz a odstraňování komunálního odpadu. Kapitálové příjmy nejsou pro obec nikterak důležité, ale na druhou stranu v některých letech nejsou rozhodně nezanedbatelné. Obecně

se pohybují kolem 1 % celkových příjmů obce a ve dvou případech byly dokonce i nulové (Rozhovor č. 4).

Majetek si obec dlouhodobě drží a neplánuje ho ani rozprodávat: „*Majetek se nijak extrémně v posledních letech nezvyšuje, jde o klasické nemovitosti – škola, školka, kulturní areál, obecní úřad, hřbitov, silnice a pozemky,*“ okomentoval současný stav člen zastupitelstva Radomír Ohera. „*Dříve se běžně majetek obce prodával, ale v současné době se přistoupilo spíše k pronajímání než prodeji, z dlouhodobého hlediska je to výhodnější,*“ doplnil starosta obce Pavel Kováček. Přijaté transfery tvořily v rámci sledovaného období 38 % celkových příjmů. Převažují investiční transfery nad neinvestičními, což svědčí o úspěšném rozvoji obce. Roky 2014-2016 byly nejvýznamnější, co se týká investičních transferů. Byly získány dotace hned na několik projektů. Byly realizovány tyto projekty: Oprava veřejného prostranství u školní jídelny a mateřské školy (2014), Obec Tršice — splašková kanalizace (2014), Revitalizace zámeckého areálu Tršice (2014), Zavedení separace a svazu bioodpadů v obci Tršice (2015) a nejvýznamnější projekt Skupinový vodovod Tršice Vacanovice, Lipňany, Hostkovice, Přestavlky a Zákřov (2016). Obec má příjmy i z pronájmu nebytových prostor, kde se provozuje restaurace a kancelářské prostory soukromých firem (Rozhovor č. 3).

V obci jsou zavedeny následující místní poplatky:

- poplatek ze psů,
- poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů (Internetové stránky obce).

Poplatek za užívání veřejného prostranství byl v roce 2018 novým zastupitelstvem zrušen. Dalším příjmem do obecního rozpočtu je příjem z majetkových daní. V roce 2018 tak do rozpočtu plynulo 710 tis. Kč. Koeficient daně z nemovitých věcí je nastaven na nejnižší úrovni, přičemž zastupitelé o jeho navýšení neuvažují (Rozhovor č. 3).

Výdaje

Běžné výdaje značně převyšují kapitálové výdaje, jak nám znázorňuje tabulka č. 22. Výše běžných výdajů ve sledovaných letech je poměrně stabilní, v posledních třech letech však postupně narůstá. Jde především o neinvestiční nákupy a nákupy služeb. Nelze opomenout ani neinvestiční transfery příspěvkovým organizacím, do kterých plyne z obecního

rozpočtu víc jak 1,8 mil. Kč ročně. Jde o místní základní, mateřskou školu a školní jídelnu (Rozhovor č. 5).

Tabulka č. 22 – Druhy výdajů v obci Tršice v letech 2011-2018 (v Kč)

Druhy výdajů	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Běžné výdaje	17 258 043	15 222 985	16 028 172	14 956 869	16 462 010	18 893 594	20 217 941	23 770 872
Kapitálové výdaje	3 716 683	18 574 880	7 617 478	78 625 859	23 757 448	33 025 620	8 858 951	10 316 592
Celkem	20 974 726	33 797 865	23 645 650	93 582 728	40 219 458	51 919 214	29 076 892	34 087 464

Zdroj: Monitor obecních rozpočtů na portálu MF ČR, vlastní zpracování.

Nejvyšší výdaje obce jsou spojeny s renovací budov, údržbou pozemních komunikací, provozem příspěvkových organizací a samozřejmě mzdami zaměstnanců.

Kapitálové výdaje pak, v průměru za sledované období, představují asi 56 % z celkových výdajů. Nejvyšší položku v těchto výdajích zaznamenal rok 2014, kdy obec investovala do projektu Tršice-splašková kanalizace a Revitalizace zámeckého areálu Tršice. Jednalo se o dlouhodobě plánovanou a velice náročnou investici (Rozhovor č. 5). V současné době nejvíce zatěžují rozpočet obce opravy veřejného osvětlení. Jak v samotné obci, tak i přidružených obcích je osvětlení staré spousty roků, což se projevuje na jeho funkčnosti (Rozhovor č. 4).

Zadluženost obce

Dle slov starosty obce Pavla Kováčka patří obec k nejvíce zadluženým obcím v mikroregionu. Roky 2013 a zejména 2014 jsou z hlediska rozpočtu obce jedněmi z rekordních v důsledku finalizace několika zásadních investic, které by nebylo možno bez přijetí účelového úvěru realizovat (Rozhovor č. 3). V roce 2012 se sice obec zadlužila přijetím úvěru ve výši 20 mil. Kč, ale splácení započalo až od července roku 2014, tudíž obec nebyla ještě v roce 2012 zatížena splácením jistin. V roce 2012 proto zastupitelstvo schválilo přijetí účelového úvěru ve výši 20 mil. Kč na profinancování největších investičních akcí. Z úvěru byl zpětně financován projekt Obec Tršice — splašková kanalizace a ČOV. Úvěr je splácen měsíčně ve výši 147 tis. Kč, přičemž úvěr bude obec splácet až do roku 2034. V roce 2014 obec zatěžuje svůj rozpočet dalším úvěrem, a to ve výši 17,5 mil. Kč, který je využit na realizaci projektu Skupinový vodovod Tršice Vacanovice, Lipňany, Hostkovice, Přestavky a Zákřov. Měsíční splátka úvěru činí také 147 tis. Kč a úvěr by měl být splacen v roce 2026 (Rozhovor č. 5).

Obec dle veřejně dostupných údajů z informačního portálu Ministerstva financí ČR – MONITOR není kromě výše uvedených úvěrů z let 2012 a 2016 jinak zadlužená. Podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům v roce 2018 představoval 11,58 % a celková likvidita dosahovala hodnoty 0,81 (Monitor obecních rozpočtů na portálu MF ČR – Obec Tršice).

Dotace

Obec Tršice je v žádostech o dotace velmi aktivní, každý rok ve sledovaném období se snažila využít některé z dotačních pobídek a realizovala opravdu mnoho úspěšných projektů. Během roku 2012 obec využila poslední příležitosti zažádat o dotace z již skončeného plánovacího období Evropské unie a podařilo se získat dotaci na projekty, které byly realizovány během následného období. Na úspěšně realizované projekty se podařilo získat více jak 125 mil. Kč z dotací Evropské unie, z toho 777 tis. Kč z Programu rozvoje venkova, dále 466 tis. Kč z Programu obnovy venkova, více jak 15 mil. Kč z rozpočtu Olomouckého kraje, 6,5 mil. Kč ze státního fondu životního prostředí, 15,5 mil. Kč z Ministerstva zemědělství, 450 tis. z Ministerstva vnitra ČR a 40 tis. Kč od Ministerstva kultury (Rozhovor č. 3).

„Z těchto získaných finančních prostředků bylo v období roků 2012-2018 realizováno 17 projektů“ doplňuje informace starosta obce Pavel Kováček.

Realizované projekty

Ve sledovaném období obec realizovala dva klíčové projekty, a to v roce 2012, s vlastní realizací až v letech 2013-2014, projekt pod názvem Obec Tršice – splašková kanalizace a ČOV a v roce 2016 projekt Skupinový vodovod Tršice Vacanovice, Lipňany, Hostkovice, Přestavky, Zákřov. Na financování projektů si obec vzala úvěr v celkové výši 37,5 mil. Kč. Přehled nejdůležitějších projektů v letech 2011–2019 je uveden v příloze č. 3. Starosta charakterizuje vývoj investic počáteční opatrností a důkladným zvažováním. Není to tak, že by si obec mohla dovolit každý rok investovat, proto každá větší investice musí být

důkladně zvažena a připravena. Důležitou věcí při investičních akcích je také získávání prostředků prostřednictvím dotací, ať už ze státních fondů, fondů kraje nebo z fondů Evropské Unie (Rozhovor č. 3).

Spolupráce s jinými obcemi

Hlavním nástrojem prosazování zájmů obce je její aktivní zapojení do politiky regionu a kraje. V současné době asi jedinou činností obce v této oblasti je členství ve Sdružení obcí mikroregionu Bystřička. Sdružení vzniklo v roce 2000 a od roku 2009, kdy přistoupila obec Doloplazy, jej tvoří 11 spádových obcí. Bystřička se svou velikostí řadí mezi střední mikroregiony Olomouckého kraje. Mezi hlavní přednosti patří možnost operativnějšího a schůdnějšího řešení problémů, efektivnějšího čerpání finančních prostředků ze státního rozpočtu a z fondů Evropské unie (Rozhovor č. 4).

Občané z těchto obcí mohou prostřednictvím místní akční skupiny žádat o finanční prostředky na své projekty. Na co přidělené peníze půjdou, tak mohou ovlivňovat přímo místní občané. Hlavní osobou, která tedy aktivně vstupuje do struktur regionálních organizací, je pouze osoba starosty obce Pavla Kováčka. Právě starostové jsou v tomto směru skutečnými osobnostmi, kteří prosazují to nejlepší pro obec, školu a školku, podporují kulturní a spolkový život, pomáhají místním hasičům, myslivcům, sportovcům a dalším neziskovým organizacím v obci (Rozhovor č. 3).

Celkové hodnocení hospodaření obce Tršice

Hlavní účetní Jana Ulicová hodnotí financování obce jako dostatečné. Obec má dostatek financí na její chod a také na rozvoj obce, který vykazuje pozitivní trend. Celkově je na tom obec ekonomicky dobře, a to i přesto, že v minulých letech se díky dvěma velkými projektům zadlužila. I když obec mnoho významných projektů již realizovala, má stále do čeho investovat. Předpřipravených investičních akcí má dalších pět (Rozhovor č. 5).

Obec by např. ráda v nejbližší době realizovala rekonstrukci hasičské zbrojnice, která se nachází v obecním objektu a je již v neudržitelném stavu. Po celkové rekonstrukci vnitřních a vnějších prostor objektu v něm vznikne nové garážové stání pro hasičské vozy a v patře zázemí pro dobrovolné hasiče a také prostor pro klubovnu, kterou by v budoucnu měly využívat místní spolky. V dalším roce má obec v úmyslu provést rekonstrukci

obecních bytů a vybudování nových sociálních bytů v půdních prostorách obecního domu. Obec v současné době splácí dva poskytnuté úvěry na splaškovou kanalizaci a ČOV, dále pak na skupinový vodovod Tršice Vacanovice, Lipňany, Hostkovice, Přestavky, Zákřov, které by do roku 2034 měly být splaceny (Rozhovor č. 3).

4 ZÁVĚR

Hlavním cílem diplomové práce bylo vyhodnotit možnosti vybraných obcí ve vazbě k ovlivnění jejich hospodaření a financování, resp. možnosti ovlivnit výši jejich příjmů a výdajů. Významným poznatkem při analýze vybraných obcí je uvědomění si, že porovnat jednotlivé obce ve všech sledovaných aspektech není snadné, a to díky rozdílnosti a specifičnosti jednotlivých obcí. Na základě těchto diferencí je postavena i politika těchto jednotlivých obcí, která zohledňuje tyto disparity, tj. co jedna obec vnímá jako pozitivní a důležité, tak pro druhou není až tak podstatné. Při zobecnění výsledků je tedy nutné postupovat citlivě a brát ohled na faktory, které hospodaření a financování obcí ovlivňují. Jsou to například poloha a velikost obce, blízkost většího města, dopravní obslužnost a infrastruktura, působení větší společnosti v obci, ale například i provozování základní a mateřské školy, školní jídelny, kulturního zařízení, či nějaký specifický příjem obce aj.

Z provedených analýz hospodaření a financování sledovaných obcí, které jsou podpořeny zjištěnými výsledky v rámci polostrukturovaných rozhovorů, vyplývá, že obce nemají mnoho možností, jak ovlivnit své příjmy či výdaje, a tím i své celkové hospodaření. Sledované obce jsou přibližně z 63 % závislé na daňových příjmech a z velké části také na transferech a dotacích. Jejich finanční, a především tedy daňová autonomie je velice nízká a šance něco ovlivnit se blíží nule. Převážná většina daňových příjmů obcí je tzv. nederivačních, což znamená, že jsou dané a obec je nemůže nijak ovlivnit. V těchto případech je obec jen pasivním příjemcem příjmů plynoucích z těchto daní v rámci RUD. Veškerou daňovou autonomii obcí v ČR v současné době tvoří pouze daň z nemovitosti a místní poplatky. Problémem je, že právě tyto dva typy daní tvoří spíše zanedbatelnou část celkových daňových příjmů obce. Navíc místní poplatky, jak bylo zjištěno v porovnávaných obcích, jsou zpravidla nastaveny na nejnižší možné úrovni, stejně jako sazba daně z nemovitých věcí. Z toho vyplývá, že pokud už obce mají možnost ovlivnit daňové příjmy, tak jen u těch typů daní, kde příjmy tvoří minimum celkových daňových příjmů obce. U malých obcí ve venkovském prostoru je navíc zvyšování místních poplatků a sazby daně z nemovitosti kontraproduktivní a nekoresponduje s obecně prosazovanou politikou v tomto politickém mikroprostředí. Snahou vedení malých obcí je mít dobré vztahy s občany, stimulovat je k tomu, aby neodcházeli do větších měst a v neposlední řadě také přilákat do svých obcí občany nové.

Mimo daňových příjmů, transferů a dotací mohou obce do určité míry kalkulovat pouze s nedaňovými příjmy. V rámci rozhovorů bylo zjištěno, že se jedná především o příjmy z pronájmu. Pro obce jsou nejvíce výhodné pronájmy zemědělské půdy a nebytových prostor.

Vývoj rozpočtového určení daní, na jehož základě si obce rozdělují výnosy sdílených daní, hodnotí dotazovaní pozitivně. Všem obcím se v rámci sledovaného období výrazně navýšily daňové příjmy. Největší nárůst byl zaznamenán mezi roky 2012 a 2013 a naposled potom v roce 2018, kdy vešla v platnost poslední novela zákona o rozpočtovém určení daní, která je platná i v současnosti. Od roku 2018 tak dochází k napravení nespravedlnosti, která tu existovala již od roku 2013 a byla způsobena snížením podílu obecních rozpočtů na DPH z důvodu zavedení důchodové reformy. V uvedených obdobích tyto obce zaznamenaly nárůst v položce daňových příjmů zhruba o tři miliony korun. V rámci rozhovorů bylo ale zjištěno, že přidání nového kritéria do metodiky výpočtu podílu na celkovém hrubém výnosu, které zohledňuje počet dětí v ZŠ a MŠ do metodiky výpočtu, je diskutabilní. V první řadě představitelé obcí nebyli schopni vyčíslit, kolik právě vlivem přidání tohoto kritéria obdrželi finančních prostředků, ale hlavně v malých obcích se potýkají spíše s nedostatkem žáků v místních školách. Samotný počet žáků by tedy neměl být podle názorů respondentů rozhodující pro rozdělování výnosů sdílených daní jednotlivým obcím. Měly by se zohlednit náklady na provoz školy jako takové, protože především v menších obcích, mezi které patří např. Mrsklesy a Tršice, představuje provoz základní či mateřské školy enormní zátěž, a to mnohem větší, než je tomu v případě větších obcí, jako jsou Hlubočky, či v případě velkých měst. Celkově lze ale konstatovat, že i díky novelám rozpočtového určení daní jsou porovnávané obce ekonomicky stabilní a v dlouhodobém horizontu se vyznačují vyrovnanými či přebytkovými rozpočty.

Dotazovaní představitelé obcí se rovněž shodují na tom, že současný stav financování obcí postačuje na zajištění základního chodu obce a veřejné správy, nicméně jen do té míry, pokud obec nechce realizovat větší rozvoj. V těchto případech se obec musí spolehnout na to, že bude úspěšná v žádostech o dotace. Ve většině případů se obec musí i zadlužit, a to až na několik let dopředu, viz. obec Tršice. Samozřejmě existují i obce, které díky vedlejším příjmům (obec Mrsklesy) nebo díky své velikosti (obec Hlubočky) jsou schopné investovat i bez větší podpory zvenčí. Ukázkovým příkladem je sledovaná obec Mrsklesy,

kteřá díky skládce komunálního odpadu na území katastru své obce disponuje nemalými vedlejšími příjmy, které jí umožňují její rozvoj. Z této skutečnosti vyplývá, že současný stav financování obcí umožňuje rozvoj jen velmi omezeně (malé a střední projekty) a bez dotací by nebyl téměř vůbec možný (především z pohledu větších investic).

Všichni oslovení se také shodují na tom, že největší zátěží pro obce jsou hřbitovy, základní a mateřské školy, školní jídelny, jejichž provoz dotují z vlastních rozpočtů.

Jako velký přínos oslovení zástupci obcí vidí členství svých obcí v MAS Bystřička. Vzájemná spolupráce v rámci tohoto uskupení jim umožňuje společně žádat o dotace (chodníky, cyklostezky, dopravní značení) a uzavírat výhodnější smlouvy (telekomunikace, odběr energií aj.) „MAS hlavně naší obci snižuje byrokratickou zátěž při žádostech o dotace,“ uvedl při rozhovoru starosta obce Mrsklesy Petr Stratil. Navíc na pravidelných formálních setkáních MAS si zástupci obcí prohlubují odborné znalosti a na těch neformálních zase vyměňují své drahocenné zkušenosti.

Závěrem lze dodat, že současné nastavení rozdělování procentní části celostátního hrubého výnosu sdílených daní (RUD) je pro obce na jednu stranu značně pohodlné, protože se jedná o stabilní příjmy a obec se o ně v podstatě nemusí aktivně ničím přičinit, především se však jedná o jistý každoroční příjem. Na druhou stranu mají obce „svázané ruce“ a nemají žádný nástroj k ovlivnění výše těchto daňových příjmů. Předchozí úpravy RUD se soustředily spíše na úpravy jednotlivých kritérií, podle nichž si obce rozdělují výnosy sdílených daní. Je tedy na zvážení, zda se spíše nesoustředit na postupné zvyšování daňové autonomie českých obcí. Řešením by mohly být zmíněné přírážky k některým celostátně vybíraným daním, nabízí se například daň z příjmu fyzických osob, tak jak navrhovali již v roce 2017 ve svém volebním programu Svobodní.

Svobodní ve svém programu navrhuji posílit daňovou autonomii obcí, konkrétně aby místo daně z nemovitosti a místo přerozdělovaného podílu na DPFO měla obec přímo část daně z příjmu od poplatníka, který v obci žije (přičemž DPPO a DPH by dál podléhaly přerozdělování).

Výsledkem by byla obecní daň jako složka daně z příjmu, která by obcím přinesla dostatečné příjmy pro jejich výdaje. Obecní daň by nahradila jak přerozdělovanou část, tak daň z nemovitosti. Celkově by tato daň zajišťovala daleko větší příjmy obcí, které dnes obce na daních získávají. Naopak by nenahrazovala podíl obcí na DPPO a DPH a příjmy

obcí by tak zůstaly diverzifikované. Celková sazba daně z příjmu by se skládala z obecní daně a z celostátní daně. Obec by měla navíc pravomoc svoji sazbu snížit. Pokud by např. některá obec vystačila se sazbou 4 % místo 5 %, celková daň poplatníka by činila jen 14 % místo 15 %, z čehož by šlo 10 % státu a zbylá 4 % obci, kde poplatník žije.

Obec by neměla s výběrem daně žádné starosti, ministerstvo financí by každé obci převedlo její díl, podobně jako dnes pro obce vybírá daň z nemovitosti. Celý odbor daně z nemovitosti by se mohl zrušit a daňová správa by byla levnější. Daň pak bude příjmem obce, ve které poplatník žije. Díky tomu si obce budou svých občanů, kteří platí daně, vážit a budou se snažit, aby jejich občané v obci zůstali¹³.

Zda je zrovna tento návrh tou správnou cestou a zda by to pomohlo právě obcím jako jsou Mrsklesy, Tršice a Hlubočky, je otázkou. Problematika rozpočtového určení daní je složitým, otevřeným a hojně diskutovaným tématem a lze očekávat, že tomu tak bude i v budoucnu. Vše pramení ze skutečnosti, že v rámci této problematiky se nelze zavděčit všem, vždy se najdou obce, které budou určitým způsobem zvýhodněny či znevýhodněny. Je tedy pravděpodobné, že v blízké budoucnosti opět dojde k dalším změnám a novelám zákona o rozpočtovém určení.

¹³ Petr Mach: Obecní daň místo přerozdělování daní. Dostupné z: < <https://www.svobodni.cz/clanky/mach-obecni-dan-misto-prerozdelovani-dani>>

5 Seznam použitých zdrojů

Odborná literatura

BALÍK, Stanislav. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2009, Politologie. ISBN 978-80-247-2908-4.

BINEK, Jan. *Rozvojové možnosti obcí*. Vyd. 1. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2010, ISBN 978-80-87147-29-0

BUBENÍČEK, Václav. *Lokální modely demokracie v malých obcích ČR*. Disertační práce. Praha, 2010.

CÍSAŘOVÁ, Eliška a PAVEL, Jan. *Průvodce komunálními rozpočty, aneb, Jak může informovaný občan střežit obecní pokladnu*. Praha: Transparency International – Česká republika, 2008, ISBN 978-80-87123-06-5.

ČMEJREK, Jaroslav a Jan ČOPIK. *Veřejná správa*. České Budějovice: Ekonomická fakulta, 2016

HAVLAN, Petr a kol. *Majetek územních samosprávných celků v teorii a praxi*. 2., aktualiz. a podstatně dopl. vyd. Praha: Leges, 2014, Praktik. ISBN 978-80-7502-057-4.

KYPETOVÁ, Jaroslava. *Konečně změna, ale jaká?* *Veřejná správa*, odborný časopis, ročník 10, číslo 22. Praha: 2012

MARKOVÁ, Hana. *Finanční hospodaření územních samosprávných celků*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, právnická fakulta, 2008

PAROUBEK, Jiří. *Rozpočtová skladba v roce 2018*. 7. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, 2018. Účetnictví (ANAG). ISBN 80-7554-129-4.

PAŘÍZKOVÁ, Ivana. *Finance územní samosprávy*. Brno: Masarykova univerzita, 2008. ISBN 978-80-210-4511-8.

PEKOVÁ, Jitka. *Finance územní samosprávy: teorie a praxe v ČR*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011. ISBN 978-80-7357-614-1.

PEKOVÁ, Jitka. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. Praha: Management Press, 2004. ISBN 80-7261-086-4.

PEKOVÁ, Jitka, Jaroslav PILNÝ a Marek JETMAR. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3. přeprac. vyd. Praha: ASPI, 2008. ISBN 80-7357-052-1.

PROVAZNÍKOVÁ, Romana a Olga SEDLÁČKOVÁ. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 2. aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2015. Finance (Grada). ISBN 978-80-247-5922-7.

PROVAZNÍKOVÁ, Romana a Olga SEDLÁČKOVÁ. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2009. Finance (Grada). ISBN 978-80-247-2789-9.

VYBÍHAL, Václav. *Fiscal Decentralisation and Its Impact on Economy of Municipalities in the Slovak Republic and Czech Republic*. Politické vědy, Vol. 21, Num. 2, p. 78-100, 2018.

Internetové zdroje

Český statistický úřad (ČSÚ) [online], [cit. 2019-10-25 – 2019-12-15]. Dostupné z <https://www.czso.cz/>

Finanční správa [online], [cit. 2019-10-10]. Dostupné z https://www.financnisprava.cz/assets/cs/prilohy/d-kraje-a-obce/Schema_rozpocetoveho_urceni_dani_2017.pdf

Ministerstvo financí [online], [cit. 2019-10-11]. Dostupné z <https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/uzemni-rozpocety/prijmy-kraju-a-obci/zakladni-informace/2018/vyvoj-danovych-prijmu-obci-a-kraju-2005-32304>

MONITOR – Komplexní přehled veřejných financí [online], [cit. 2019-10-25 – 2019-12-17]. Dostupné z <https://monitor.statnipokladna.cz/>

Obec HLUBOČKY [online], [cit. 2019-09-14]. Dostupné z <http://www.hlubocky.cz>

Obec MRSKLESY [online], [cit. 2019-09-10]. Dostupné z <http://www.mrsklesy.cz>

Obec TRŠICE [online], [cit. 2019-09-11]. Dostupné z <http://www.trstice.cz>

Volební účet 2011-2014 a 2015-2018 [online], [cit. 2019-11-11]. Dostupné z: <https://www.naletnim.cz/zpravodaj>

Wikipedie [online], Dostupné z https://cs.wikipedia.org/wiki/Hlavní_strana

Ostatní zdroje

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (včetně pozdějších novelizací)

Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajských zřízeních)

Zákon č. 172/1991 Sb., o přechodu některých věcí z majetku ČR do vlastnictví obcí

Zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní

Zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje

Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů

Zákon č. 303/1995 Sb., o rozpočtových pravidlech

Zákon č. 491/2001 Sb., zákon o volbách do zastupitelstev v obcích

BM region o. p. s., *Analýza mikroregionu Bystřička*, 2015, Publikováno jako informační materiál mikroregionu ve formátu PDF, dostupné na <http://www.masbystricka.cz/>

FR. XAVER VESELÝ, *Všeobecný slovník právní*, Vydal: Wolters Kluwer, Praha 2009, ISBN: 978-80-7357-456-7)

Krajská správa Českého statistického úřadu v Olomouci, *Statistická ročenka Olomouckého kraje*, Olomouc 28. prosinec 2018, Kód publikace 330096-18, Č. j. / Ref. No: CSU-00014/2018-83

Obec Tršice 2014, *Obec Tršice v proměnách času*. Brno: F.R.Z. Agency s.r.o., ISBN: 978-80-87332-80-1

Program rozvoje obce Hlubočky 2014-2020 [online], [cit. 2019-10-11]. Dostupné z <http://www.hlubocky.cz/>

Program rozvoje obce Mrsklesy 2014-2020 [online], [cit. 2019-10-12]. Dostupné z <http://www.mrsklesy.cz/>

Program rozvoje obce Tršice 2014-2020 [online], [cit. 2019-10-14]. Dostupné z <http://www.trstice.cz/>

TRŠICE, *Tematická kniha k sedmistému výročí obce.*, kolektiv autorů, Vydala: Tisková, ediční a propagační služba místního hospodářství, 113 41 Praha 1, Hyberská 10, v roce 1984 jako svou 661. publikaci – účelový náklad MNV Tršice, ISBN: 54-020-84 TS 02/63

6 Seznam rozhovorů

Rozhovor č.1 s místostarostou obce Hlubočky Pavlem Samkem, ze dne: 4. 12. 2019 a 8. 1. 2020. Místo: Budova OÚ Hlubočky

Rozhovor č.2 se starostou obce Mrsklesy Petrem Stratilem, ze dne 15. 1. 2020. Místo: Budova Mrsklesy

Rozhovor č.3 se starostou obce Tršice Pavlem Kováčkem, ze dne 11. 12. 2019 a 15. 1. 2020. Místo: Budova OÚ Tršice

Rozhovor č.4 se zastupitelem obce Tršice Radomírem Oherou, ze dne 16. 12. 2019 a 15. 1. 2020. Místo: Budova OÚ Tršice

Rozhovor č.5 se hlavní účetní obce Tršice Janou Ulicovou ze dne 17. 12. 2019. Místo: Budova OÚ Tršice

7 Seznam použitých zkratek

ČOV	Čistička odpadních vod
ČR	Česká republika
DPFO	Daň z příjmů fyzických osob
DPPO	Daň z příjmu právnických osob
EU	Evropská unie
HDP	Hrubý domácí produkt
MAS	Místní akční skupina
MMR ČR	Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky
MR	Místní rozpočet
MŠ	Mateřská škola
M.Ú.	Zkratka obce Mariánské Údolí
NUTS	Nomenklatura územních statistických jednotek
OÚ	Obecní úřad
RUD	Rozpočtové určení daní
SSOK	Správy silnic Olomouckého kraje
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
SMO	Svaz města a obcí
SMS	Svaz místních samospráv
SR	Státní rozpočet
TJ	Tělovýchovná jednota
ÚSC	Územně samosprávný celek
ZŠ	Základní škola

8 Seznam tabulek

Tabulka č. 1 – Koeficienty velikostních kategorií obcí v letech 2001-2007	39
Tabulka č. 2 – Koeficienty postupných přechodů a násobky platné v letech 2008-2012....	42
Tabulka č. 3 – Porovnávání přepočítávacích koeficientů u čtyř největších měst v daném období.....	43
Tabulka č. 4 – Porovnávání přepočítávacích koeficientů u čtyř největších měst v daném období.....	44
Tabulka č. 5 – Kritéria a váhy v propočtu sdílených daní v předešlém a novém znění.....	44
Tabulka č. 6 – Koeficienty postupných přechodů a násobky postupných přechodů od roku 2013.....	45
Tabulka č. 7 – Rozdíly ve financování obcí v ČR a SR.....	53
Tabulka č. 8 – Statistické údaje o kraji k 1. 12. 2018	55
Tabulka č. 9 – Počet obyvatel a průměrný věk v obci Hlubočky v letech 2011-2018	64
Tabulka č. 10 – Počet obyvatel a průměrný věk v obci Mrsklesy v letech 2011-2018	65
Tabulka č. 11 – Počet obyvatel a průměrný věk v obci Tršice v letech 2011-2018	66
Tabulka č. 12 – Podíl obcí na sdílených daních v minulých letech a poslední novelizace s účinností od 1. 1. 2018	69
Tabulka č. 13 – Rozpočtové určení daní – váhy jednotlivých koeficientů v minulých letech a poslední novelizace s účinností od 1.1 2018	69
Tabulka č. 14 – Rozpočet obce Hlubočky v letech 2011-2019 (v Kč)	70
Tabulka č. 15 – Druhy příjmů v obci Hlubočky v letech 2011-2019 (v Kč)	72
Tabulka č. 16 – Druhy výdajů v obci Hlubočky v letech 2011-2019 (v Kč).....	74
Tabulka č. 17 – Rozpočet obce Mrsklesy v letech 2011-2019 (v Kč).....	81
Tabulka č. 18 – Druhy příjmů v obci Mrsklesy v letech 2011-2019 (v Kč).....	82
Tabulka č. 19 – Druhy výdajů v obci Mrsklesy v letech 2011-2019 (v Kč).....	83
Tabulka č. 20 – Rozpočet obce Tršice v letech 2011-2019 (v Kč).....	88
Tabulka č. 21 – Druhy příjmů v obci Tršice v letech 2011-2019 (v Kč).....	89
Tabulka č. 22 – Druhy výdajů v obci Tršice v letech 2011-2019 (v Kč).....	91

9 Seznam grafů

Graf č. 1 - Příjmy obcí dle druhového členění rozpočtové skladby	34
Graf č. 2 - Váhy kritérií pro výpočet podílů jednotlivých obcí v ČR a SR	52
Graf č. 3 – Vývoj počtu obyvatel a průměrného věku v obci Hlubočky v letech 2011-2018	64
Graf č. 4 – Vývoj počtu obyvatel a průměrného věku v obci Mrsklesy v letech 2011-2018	65
Graf č. 5 – Vývoj počtu obyvatel a průměrného věku v obci Tršice v letech 2011-2018 ...	66
Graf č. 6 – Průměrný věk občanů v jednotlivých obcích v porovnání s průměrným věkem v ČR a v Olomouckém kraji	67
Graf č. 7 – Rozpočet obce Hlubočky v letech 2011-2019 (v Kč).....	71
Graf č. 8 – Rozpočet obce Mrsklesy v letech 2011-2019 (v Kč).....	81
Graf č. 9 – Rozpočet obce Tršice v letech 2011-2019 (v Kč)	88

10 Seznam obrázků

Obrázek č. 1 - Samosprávné kraje v ČR	17
Obrázek č. 2 - Hranice a kódy regionů NUTS 2	18
Obrázek č. 3 – Centralizovaný model fiskálního federalismu	22
Obrázek č. 4 – Decentralizovaný model fiskálního federalismu	22
Obrázek č. 5 – Kombinovaný model fiskálního federalismu v České republice od r. 2001	24
Obrázek č. 6 - Struktura daňových příjmů obcí v letech 1993-1995	36
Obrázek č. 7 - Struktura RUD v letech 1996-2000.....	38
Obrázek č. 8 – Struktura rozpočtového určení daní v roce 2001 - sdílené daňové příjmy .	40
Obrázek č. 9 - Struktura rozpočtového určení daní v roce 2001 - výlučné daňové příjmy	41
Obrázek č. 10 - Schéma rozdělení RUD v roce 2016	46
Obrázek č. 11 - Schéma rozdělení RUD v roce 2017	47
Obrázek č. 12 – Administrativní rozdělení okresu Olomouc.....	56
Obrázek č. 13 – Znak obce Hlubočky	57
Obrázek č. 14 – Znak obce Mrsklesy.....	59
Obrázek č. 15 – Znak obce Tršice.....	61
Obrázek č. 16 – Historické mapy obce Tršice	62

11 Seznam příloh

Příloha č. 1 – Obec Hlubočky – přehled realizovaných projektů v letech 2011-2018

Příloha č. 2 - Obec Mrsklesy – přehled realizovaných projektů v letech 2011-2018

Příloha č. 3 - Obec Tršice – přehled realizovaných projektů v letech 2011-2018

Příloha č. 4 - Seznam otázek k rozhovorům – dotazník pro představitele vybraných obcí

Příloha č. 5 – Fotogalerie

Příloha č. 1 - Obec Hlubočky – přehled realizovaných projektů v letech 2011-2018

Rok 2011

Rok	Název akce	Náklady Kč	Z toho dotace Kč
2011	Kanalizace Hlubočky - IV. etapa	47 mil.	27,5 mil. dotace ČR
2011	Rekonstrukce a zateplení KD Mar. Údolí	7 mil.	výše dotace cca 3,5 mil.
2011	Rekonstrukce a zateplení obecního úřadu Hlubočky	3,2 mil.	výše dotace cca 2 mil.
2011	Asfaltové hřiště Dukla	1, 336 mil.	
2011	Oprava střechy ZŠ Mar. Údolí	809 tis.	
2011	Vybudování části chodníku ul. Letní Mar. Údolí	63 tis.	
2011	Vybudování chodníku (podél KD Mar. Údolí)	85 tis.	
2011	Generální rekonstrukce kotelny, výměna kotlů	682 tis.	
2011	Vybudování opěrné zdi u vlakové zastávky Hl. Ves	472 tis.	
2011	Vybudování zpevněné komunikace - za domky u zahrad, Mar. Údolí	85 tis.	
2011	Oprava místní komunikace u Steckerů Hrubá Voda	20 tis.	
2011	Umístění dopravních značek - retardérů - různá místa v obci	100 tis.	
2011	Vybudování 20-ti bezbar. nájezdů na chodníky	448 tis.	
2011	Vybudování sociálního zařízení	15 tis.	
2011	Výměna zvonů na separovaný odpad	269 tis.	
2011	Výstavba nových sběrových míst v celé obci	332 tis.	
2011	Oprava střechy a fasády, výměňkové stanice	30 tis.	
2011	Vybudování parkovacích míst V Podlesí - Hl. Ves	30 tis.	
2011	Dešťová kanalizace Posluchov	717 tis.	
	CELKEM	62,693 mil. Kč	33 mil. Kč

ROK 2012

Rok	Název akce	Náklady Kč	Z toho dotace Kč
2012	Oprava mostu přes řeku Bystřici	152 tis.	
2012	k Posluchovu		
2012	Výbudování parkovacích míst na sídlišti Dukla	87 tis.	
2012	Rekonstrukce komunikace III. tř. a položení nového asf. povrchu Hlubočky- Dukla	10 mil.	na náklady SSOK
2012	Výstavba nového chodníku a přeložka VO Hlubočky - Dukla	811 tis.	
2012	Odizolování DPS č. 180 Hl.- Ves	35 tis.	
2012	Likvidace „železnáku“ a úprava prostranství	340 tis.	
2012	Dovybavení asfalt.hřišť na sídlištích M.Ú. a Dukla sport. Zařízením	90 tis.	
2012	Výměna oken DS č.p. 488	89 tis.	
2012	Nový vůz pro hasiče - JPO II, přeprava osob	550 tis.	150 tis. dotace z OK
	CELKEM	12,154 mil. Kč	150 tis. Kč

ROK 2013

Rok	Název akce	Náklady Kč	Z toho dotace Kč
2013	Rekonstrukce a zateplení ZŠ Hlubočky – Ves	4,5 mil.	1,7 mil. MŽP
2013	Snížení energetické náročnosti ZŠ Hlubočky – Dukla	1,7 mil.	950 tis.
2013			MŽP
2013	Regenerace panelového sídliště – Mar. Údolí - 1.etapa	6,2 mil.	3,9 mil. MŽP
2013	Výstavba nového mostu a chodníku u dětského ZS Mar. Údolí	1,1 mil.	
2013	Lávka přes řeku Bystřici , generální oprava most. konstrukce	220 tis.	
2013			
2013	Varovný systém, protipovodňová opatření, a bezdrátový rozhlas v obci	3,3 mil.	3 mil.
2013			MŽP
2013	Výměna autobusových zastávek	90 tis.	
2013	Výstavba komunikací po dostavbě kanalizace- ul. Na Výsluní, Mírová, Havlíčkova, U Bystřiny	1,3 mil.	
2013	Výstavba nového fotbalového hřiště a sportoviště FK a ZŠ, Hl. Ves, podpora obce	1 mil.	700 tis. MAS Bystřička
2013	Snížení imisní zátěže obce– zametací stroj - Multicar M 27	4,3 mil.	3 mil. MŽP
2013	Výstavba parkoviště Hrubá Voda, u Steckerů	100 tis.	
2013	Oprava vlečkového přejezdu v Dukle	93 tis.	
2013	Vodovodní přípojka k ZŠ Dukla	80 tis.	
2013	Rekonstrukce a zateplení MŠ Dukla	1,5 mil.	800 tis. MŽP
2013	Panelová cesta ul. Nepřívazská	106 tis.	
2013	Renovace parket KD	100 tis.	
2013	Oprava MK Poslučov	75 tis.	
CELKEM		25,764 mil. Kč	14, 050 mil. Kč

ROK 2014

Rok	Název akce	Náklady Kč	Z toho dotace Kč
2014	Regenerace panelového sídliště Mar. Údolí – 2.etapa	4,9 mil.	3,5 mil. MMR
2014	Rekonstrukce a zateplení budovy č.p. 76, MŠ a ZS Dukla	2,1 mil.	800 tis. MŽP
2014	Rekonstrukce a zateplení budovy č.p. 437 MŠ Mar. Údolí	3,2 mil.	2,3 mil. MŽP
2014	Rekonstrukce a zateplení budovy č.p. 488 DS Mar. Údolí	3,5 mil.	1,5 mil. MŽP
2014	Rekonstrukce a zateplení budovy č.p. 391	2,1 mil.	900 tis. MŽP
2014	Protipovodňová opatření v Podlesí	577 tis.	
2014	Kanalizace ul. Luční + přečerpávací stanice, Dukla	1,3 mil.	
2014	Parková stání sídliště Dukla	300 tis.	
2014	Oprava schodišť ul. Letní	50 tis.	
2014	Parková stání ul. Letní Mar. Údolí	300 tis.	
2014	Posluchov – oprava kaple – výměna krovů, krytiny ...	900 tis.	
2014	Vybudování chodníku na Hrubé Vodě (u p. Duška)	200 tis.	
2014	Vodovod ul. Havlíčkova-Dukelských hrdinů, délka 455 m	2,7 mil.	1 mil. VHS
2014	Oprava komunikací, nový povrch ul. Havlíčkova, Dukelských hrdinů	250 tis.	
2014	Parkoviště v ul. Pod Strání	200 tis.	
2014	Zkvalitnění nakládání s bioodpadem v mikroregionu Bystřička (kompostéry pro občany, velké bio kontejnery ...)	934 tis.	821 tis.
2014			MŽP
2014	Opr. konstrukce mostu - Dukla	50 tis.	
2014	Vjezd do zbrojnice SDH Dukla	cca 300 tis.	
2014	Nový vůz Dacia pro ŠJ	170 tis.	
2014	Oprava konstrukce mostu Hr. Voda	400 tis.	
2014	Cvičiště hasičů Orát	100 tis.	
2014	Zahrada v přírodním stylu pro MŠ Hlubočky Mar. Údolí	1,6 mil.	1,5 mil.
2014			MŽP
2014	Zahrada v přírodním stylu pro MŠ Hlubočky Dukla	1,5 mil.	1,3 mil. MŽP
2014	Výměna oken Fučíkova	280 tis.	
2014	Chodník u ZŠ Mar. Údolí	100 tis.	
	CELKEM	28,011 mil.	13, 621 mil.

Rok 2015

Rok	Název akce	Náklady Kč	Z toho dotace Kč
2015	Zahrada v přírodním stylu, dokončení, MŠ Dukla	1,066 mil. Kč	926 tis. Kč
2015	Zahrada v přírodním stylu, dokončení, MŠ Mar. Údolí	1,072 mil. Kč	933 tis. Kč
2015	Rekonstrukce a zateplení domu služeb, Dukla	2,394 mil. Kč	1,709 mil. Kč
2015	Rekonstrukce a zateplení děts. zdravotního střediska, Mar. Údolí	1,091 mil. Kč	589 tis. Kč
2015	Generální oprava kaple Posluchov	1,285 mil. Kč	
2015	Tréninkový a soutěžní polygon SDH, Dukla	427 tis. Kč	
2015			
2015	Proměna centra obce, okolí KD, Mar. Údolí	20,775 mil. Kč	9,303 mil. Kč
2015	Stavba nových chodníků a místních komunikací, Mar. Údolí, Ves	10,5 mil. Kč	9,5 mil. Kč
2015	Vodovod Havlíčkova ul. ..., Dukla	2,4 mil. Kč	1,0 mil. Kč
2015	Nová hasička JPO II a SDH, Dukla	5,5 mil. Kč	2,5 mil. Kč
	Celkem	46,51 mil. Kč	26,46 mil. Kč

Rok 2016

Rok	Název akce	Náklady Kč	Z toho dotace Kč
2016	Dětské hřiště u KD, Mar. Údolí	455 tis. Kč	
2016	Kamerový systém obce,	161 tis. Kč	70 tis. Kč
2016	Mar. Údolí		
2016	Letní kino, zprovoznění po 35 letech, Mar. Údolí	1,031 mil. Kč	
2016	Přístavba budovy ZŠ Mar. Údolí	875 tis. Kč	
2016	Rekonstrukce tělocvičny ZŠ, Mar. Údolí	257 tis. Kč	
2016	Výměna střeš. krytiny děts. ZS, Mar. Údolí	151 tis. Kč	
2016	Zdravot. středisko, Mar. Údolí	214 tis. Kč	
2016	Nová silnice nám. Družby, Ves	7,3 mil. Kč	
2016	Nové parkoviště-10 míst, před O.Ú., Ves	480 tis. Kč	
2016	Oprava objektu FK Hlubočky+ traktor, Ves	486 tis. Kč	
2016	Kanalizace na Havlíčkové ul., Dukla	175 tis. Kč	
2016	Kaple na Posluhově, II. etapa	550 tis. Kč	249 tis. Kč
2016	Parkoviště Posluchov	98 tis. Kč	
2016	Chodník Dukelských hrdinů, I. část	1,6 mil. Kč	
2016	Nová místní komunikace, Hrubá Voda	508 tis. Kč	
	Celkem	14,34 mil. Kč	319 tis. Kč

Rok 2017

Rok	Název akce	Náklady Kč	Z toho dotace Kč
2017	Generální rekonstrukce obec. úřadu, Ves	14 mil. Kč	
2017	Rekonstrukce a zateplení DPS č. 180, Ves	4,130 mil. Kč	1,7 mil. Kč
2017	Víceúčelové hřiště, Dukla	3,2 mil. Kč	
2017	Parkoviště a oplocení MŠ, Dukla	800 tis. Kč	
2017	Traktor s příslušenstvím	2,5 mil. Kč	
2017	Zahradní traktor	205 tis. Kč	
2017	Workoutové hřiště, sídliště Mar. Údolí	300 tis. Kč	
2017	Most přes Bystřičku, V Podlesí, Ves	5,9 mil. Kč	
2017	Kanalizace V Podlesí, Ves	1,5 mil. Kč	
2017	(přípravná fáze)		
2017	Chodník „Mihaj“	600 tis. Kč	237 tis. Kč
2017	Komunikace „Bendův kopec“, Hrubá Voda	941 tis. Kč	
2017	Silnice Havlíčkova ul., Dukla	600 tis. Kč.	
2017	Areál minikár, Mar. Údolí	600 tis. Kč	
2017	Odbahnění rybníčku v Posluchově	100 tis. Kč	
2017	Propojení vodovodu v Posluchově	560 tis. Kč	1,0 mil. Kč
2017	Kamerový systém obce,	363 tis. Kč	86 tis. Kč
2017	II. etapa		
2017	Drobná sakrální stavba, boží muka Posluchovy	100 tis. Kč	
2017	Letní kino, Mar. Údolí	180 tis. Kč	
2017	Vybudování bistra letního kina	160 tis. Kč	
2017	Dětská herní sestava, Dukla	107 tis. Kč	
	Celkem	36,85 mil. Kč	3,023 mil. Kč

ROK 2018

Rok	Název akce	Náklady Kč	Z toho dotace Kč
2018	Chodník Dukla, II. etapa	4,0 mil. Kč	3,0 mil. Kč
2018	Parkoviště u hřbitova, Ves	320 tis. Kč,	
2018			
2018	Předlažba chodníku, Mar. Údolí	481 tis. Kč	
2018	Úprava prostranství, Mar. Údolí	170 tis. Kč	
2018	Zdravotní středisko, Mar. Údolí	210 tis. Kč	
2018	Tenisové kurty, Dukla	304 tis. Kč	
2018	Dětská herní sestava, sídliště Dukla	130 tis. Kč	
2018	Výměna oken za plastová, Dukla	840 tis. Kč	
2018	Parkoviště, Mar. Údolí	197 tis. Kč	0
2018	Vodovod a kanalizace, Mar. Údolí	250 tis. Kč	
2018	Nová plynová kotelna, Ves	550 tis. Kč	
2018	Dětská herní sestava, sídliště Mar. Údolí	130 tis. Kč	
2018	Opravy místních komunikací obce	464 tis. Kč	
2018	Veřejné osvětlení, Mar. Údolí	70 tis. Kč	
2018	Generální oprava lávky přes Bystřičku, Ves	1,5 mil. Kč	
2018	Víceúčel. sportovní hřiště, Ves	8,2 mil. Kč	1,5 mil. Kč
2018	Nový informační systém OÚ a obce	3,68 mil. Kč	
2018	Nové osobní vozidlo OÚ	285 tis. Kč	
2018	Dům aktivního života, Mar. Údolí	327,5 tis. Kč	
2018	Kamerový systém obce, III. etapa (poslední)	360 tis. Kč	144 tis. Kč
2018	Dětský kolotoč, Ves	50 tis. Kč	
2018	Malotraktor	1,0 mil. Kč	
2018	Předlažba chodníku, Dukla	305 tis. Kč	
2018	Nový vodovod ul. Fučíkova, I. část, Dukla	498 tis. Kč	
	Celkem	24,32 mil. Kč	4,64 mil. Kč

Příloha č. 2 - Obec Mrsklesy – přehled realizovaných projektů v letech 2011-2018

Rok	Název akce	Náklady Kč	Z toho dotace Kč
2019	Novostavba KD Mrsklesy včetně 4 bytových jednotek	30 000 tis. Kč	500 tis. Kč
	CELKEM	30 000 tis. Kč	500 tis. Kč
2018	Výstavba chodníku a cyklostezky z Kovákova do Mariánského Údolí	8 542 tis. Kč	1 100 tis. Kč
2018	Výměna starého analogového rozhlasu za nový s digitálním kódováním a napojením na pracoviště složek IZS Varovného a informačního systému obyvatelstva	352 tis. Kč	
2018	Na Kovákově byla provedena výměna + oprava oplocení hřiště	87 tis. Kč	
2018	Nátěry vybavení hřiště na Kovákově (lavičky, houpačky, stánek, ten. stěna, branky) a autobusové zastávky	30 tis. Kč	
2018	Výměna střešní krytiny stánku na Kovákově	29 tis. Kč	
2018	Ve sportovním areálu byla provedena úprava stánku občerstvení (výměna dřevěné konstrukce za zděnou včetně oken a mříží)	241 tis. Kč	
2018	Doplnění sběru separovaných odpadů mikroregionu Bystřička	391 tis. Kč	319 tis. Kč
	CELKEM	9 672 tis. Kč	1 419 tis. Kč
2017	Mrsklesy - liniová výsadba dřevin 45 ks švestek (u sportovního areálu a od Kovákova směr vodárka)	56 tis. Kč	51 tis. Kč
2017	Izolační zeleň v obci Mrsklesy	1 436 tis. Kč	1 237 tis. Kč
	CELKEM	1 492 tis. Kč	1 288 tis. Kč
2016	Multifunkční obecní dům v Mrsklesích	5 898 tis. Kč	
2016	Přístavba mateřské školy a garáže	7 621 tis. Kč	
2016	ČOV Mrsklesy – doplnění kalové koncovky	1 655 tis. Kč	
	CELKEM	15 174 tis. Kč	
2015	Oprava (výměna) dešťové kanalizace DN300 parcela	192 tis. Kč	
2015	Dláždění uliček (vjezdů) parcela 441/12, 677/1	274 tis. Kč	
2015	Mrsklesy - liniová výsadba dřevin ke skládce (40 ks lípa)	108 tis. Kč	108 tis. Kč
	CELKEM	574 tis. Kč	108 tis. Kč
2014	Nakládání s bioodpady mikroregionu Bystřička	692 tis. Kč	609 tis. Kč
2014	Stavba komunikace Kovákov, komunikace do Vrtova a komunikace u obchodu	7 595 tis. Kč	
2014	Kovákov veřejné osvětlení	732 tis. Kč	
2014	Stavba splaškové kanalizace a ČOV Mrsklesy	49 474 tis. Kč	
2014	Oprava dešťové kanalizace Kovákov	1 614 tis. Kč	
	CELKEM	60 107 tis. Kč	609 tis. Kč
2013	Výstavba podporovaného bydlení v obci Mrsklesy z projektu MMR ČR – podpora výstavby podporovaných bytů	10 087 tis. Kč	4 800 tis. Kč
	CELKEM	10 087 tis. Kč	4 800 tis. Kč

Příloha č. 3 - Obec Tršice – přehled realizovaných projektů v letech 2011-2018

Rok	Název akce	Náklady Kč	Z toho dotace Kč
2012	Rekonstrukce obvodového pláště budovy školní jídelny	444 tis. Kč	443 tis. Kč
2012	Přechod z knihovního systému LANius na CLAVIUS	28 tis. Kč	40 tis. Kč
2012	Nádoby na bioodpad v obci Tršice	89 tis. Kč	437 tis. Kč
2012	Zaženeme nudu dětské hřiště ZŠ Tršice, 1. stupeň	101 tis. Kč	235 tis. Kč
2012	Oprava pietního místa Zákřov v obci Tršice	135 tis. Kč	260 tis. Kč
2012	Vacanovický poklad – rekonstrukce kaple sv. Praxedy	177 tis. Kč	301 tis. Kč
2012	Obec Tršice — splašková kanalizace a ČOV		111 950 tis. Kč
2012	Zpracování digitálního plánu a vybudování sítě		1 339 tis. Kč
	CELKEM	115 979 tis. Kč	115 005 tis. Kč
2013	Zateplení ZŠ Tršice	1 400 tis. Kč	3510 tis. Kč
	CELKEM	1 400 tis. Kč	3510 tis. Kč
2014	Oprava veřejného prostranství u školní jídelny a mateřské školy	207 tis. Kč	600 tis. Kč
2014	Obec Tršice — splašková kanalizace		2 000 tis. Kč
2014	Revitalizace zámeckého areálu Tršice	1717 tis. Kč	9 732 tis. Kč
	CELKEM	14205 tis. Kč	12332 tis. Kč
2015	Zavedení separace a svazu bioodpadů v obci Tršice	561 tis. Kč	3 134 tis. Kč
	CELKEM	561 tis. Kč	3 134 tis. Kč
2016	Skupinový vodovod Tršice Vacanovice, Lipňany, Hostkovice, Přestavky, Zákřov	22 090 tis. Kč	15 679 tis. Kč
2016	Nákup dopravního automobilu pro jednotku JPO Tršice	1 100 tis. Kč	550 tis. Kč
	CELKEM	23 691 tis. Kč	16 229 tis. Kč
2017	Program na podporu JSDH 2017	85 tis. Kč	45 tis. Kč
	CELKEM	85 tis. Kč	45 tis. Kč
2018	Bezpečnost dopravy v obci Tršice	599 tis. Kč	2 200 tis. Kč
	CELKEM	2 799 tis. Kč	2 200 tis. Kč

Příloha č. 4 - Seznam otázek k rozhovorům – dotazník pro představitele vybraných obcí

- Rozpočet Vaší obce pro 2019 byl schválen jako přebytkový, schodkový nebo vyrovnaný?
- Jak tomu bylo v předešlých letech? Jaký je mechanismus schvalování rozpočtu?
- V průběhu procesu schvalování, dozná rozpočet změn v průběhu projednání v radě /zastupitelstvu obce? Nebo je již dopředu připraven a rada/zastupitelstvo obce jej pouze formálně schvaluje?
- Je Vaše obec zadlužená a proč? Usilujete nějakým způsobem o změnu skladby příjmové strany rozpočtu?
- Jaký je Váš vztah k rizikům? Myslím tím k investičním rizikům a případnému zadlužení obce.
- Jaký je postoj obce ke svěřeným daním? Podle čeho určujete výši této daně? Jsou rozhodující peníze nebo raději klid v obci?
- Jaké místní poplatky jsou v obci zavedeny? Uvažujete o zavedení dalších poplatků?
- Jak důležité jsou pro obec místní poplatky a výnos z daně z nemovitosti?
- Je příspěvek na výkon přenesené působnosti dostatečný? Jak významná je položka výdajů na výkon přenesené státní správy ve Vaší obci?
- Je Vaše obec financována více daňovými příjmy nebo spíše dotacemi?
- Jak vnímáte v současné době rozpočtové určení daní (RUD)?
- Jsou poslední změny RUD pro obec přínosem? Co si myslíte o zavedení kritéria počtu žáků s váhou 9 %?
- Co byste změnili z hlediska RUD, např. posílení výlučných daní?
- Jaký je postoj obce ke kapitálovému majetku a jak se vyvíjel stav majetku ve vlastnictví obce v posledních letech?
- Které ze služeb obce nejvíce zatěžují Váš rozpočet?

- Jaký je pohled obce na dotační tituly z různých zdrojů?
- O které dotační tituly obec nejvíce žádá a jak je úspěšná v žádostech o ně? Je administrativně náročné žádat o dotace?
- Je Vaše obec součástí nějakých regionálních uskupení? Co toto členství znamená pro obec?
- Spolupracuje Vaše obec i s jinými obcemi?
- Angažují se představitelé obce v prosazování zájmů Vaší obce i jinde, např. v orgánech kraje či svazku místních samospráv? Je tato případná spolupráce nějak výhodná pro obec?

Příloha č. 5 – Fotogalerie

Hlubočky – budova obecního úřadu

Hlubočky – ski areál

Mrsklesy – budova obecního úřadu

Mrsklesy – kulturní dům

Tršice – budova obecního úřadu

Tršice – kostel Nanebevzetí Panny Marie

